

Serie nouă
Mai 2010

5

(CVII)

36 pagini

9 lei

A.M.

MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

***Premiile "A.M."
Laureații Radio România Cultural
Aniversări: Nicolae Brânduș, Octavian Nemescu
Opera Comică pentru Copii în Egipt
Vedete la Chișinău
Crizantema de argint***

În imagine: Laureații Premiilor "A.M."
Foto: Gabi Boholț

Ieșirea din recluziune

Liviu DĂNCEANU

Ceva mă leagă de Octavian Nemescu, cu mult mai adevărat și mai durabil, decât ar fi putut-o face o întâlnire fără urme în haosul dezamățat al vieții. Și poate că acel ceva e tocmai naivitatea noastră inhibată, nutrită de experiențe nu de puține ori descumpănitoare în ordinea spiritului, dar și o generozitate exhibată, fixată pe încrederea în semeni, ceea ce ne împiedică, îndeobște, să ratăm marile șanse ale inimii. Chiar dacă nu se recunoaște ca atare, Octavian Nemescu este un romantic în fază cronică, adică un cruciat al restaurării totalitarismului vieții și cunoașterii pe baza recuperării unei dimensiuni mitologice și a unei cosmologii spiritualizate. Pledoaria sa vizează un nomos esențial: reconectarea și reconjugarea binelui, frumosului și adevărului într-o lume în care cele trei valori suverane au ajuns să trăiască într-un spațiu non-gravitațional, incapabil să le strângă laolaltă. O lume pentru care Octavian Nemescu este, neîndoios, un inadapabil, inadecvabil și incoercibil. Și totuși, desantul său are drept stindard tocmai adaptarea, adecvarea și coerciția dimensiunii estetice la una etică. Ce altceva decât categorii morale sunt gravitatea, puritatea ori pateticul? Or, muzica lui Nemescu mustește de solemnitate și adâncime, de candoare și limpezime, de ardoare și pasiune. Cea mai mare insultă care se poate aduce creației sale este să spui că e doar frumoasă, căci aprecierea aceasta, în izolarea ei critico-estică de tip modern (ori monden) vizând zona gusturilor și a plăcerii, este dacă nu denigratoare, cel puțin total improprie. Compozitorul nu-și durează muzica pentru plăcerea cuiva. Aceasta nu înseamnă că Octavian Nemescu se leapădă neapărat de frumusețe, ci aspiră la ne izolarea esteticului de rest, adică de tot ce-l face să fie. De altfel, simț că în sinea lui, Octav nu dă doi bani pe teoria estetică, vană și futilă speculație, cât despre estetism, vorba lui Alexandru Paleologu, e un semn sigur de mitocănie. În compensație, cunoașterea artei, experiența umană, morală, metafizică sunt la mare preț. Neputându-ne însă sihăstri în pusta esteticului, riscăm să devenim pesimiști. Cum pesimist, pentru un cunoscut de ocazie, pare a fi și Octavian Nemescu. Nimic mai derutant, căci în esența lui pesimismul e temeinic așezat pe retractilitate și disimulare, ceea ce nu e cazul la un personaj timid, capabil oricând de eliberări violente (ce amorsează ulterior chemări spre redempție), iscate din siajul realității și nu al ficționalității. În fond deprimarea, scepticismul, descurajarea sunt jerbe ale plâsmuirii ca alteritate a obiectivității imanente. Or, numai de ficțiune nu poate fi vorba în cazul operei lui Octavian Nemescu, o operă născută și crescută din înălțuirea impecabilă de opusuri mereu mai convingătoare, lăsându-ne impresia unei mecanici a creației zămislită de duhul unui model a cărui fascinație rezidă din preeminența originalității. Aidoma celui caracterizat de Nietzsche ca fiind original, Octavian Nemescu nu este primul care vede ceva nou, ci vede, ca și cum ar fi noi, lucrurile vechi și cunoscute, văzute și revăzute de toată lumea. Și totul făcut cu acea discreție ce aduce o tainică alinare sufletelor conturbate, coborâte până în cele mai înfricoșătoare abisuri ale durerii. Cu o gramatică a exprimării alese pe care o întăresc bunele obiceiuri în ordinea unei civilizații exemplare, Octavian Nemescu respinge a priori ignoranța, acel principiu fecund al multor calamități publice ori private. El știe că a ignora înseamnă a plânge, iar a cunoaște înseamnă a geme. Cu toate acestea e curios să gust mereu din fructele (nicidecum oprite) ce se pârguie în grădina muzicii savante, ca dealtfel și în livezile vecine. Împrumutând tonul blândelor prietenii, care nu are nimic comun cu bătaia apreciativă pe umăr, nici cu tămâierile circumstanțiale, îndrăznesc să mă întreb cum poate fi ocolit un artist arestat în secretele ființei lui, ca un înger solitar,

© Mihai Cosma, 2007

superior neintegrat, bătuit de un complex al naufragierii pe țărmuri înnegurate și amenințat de alaiul tuturor vicisitudinilor ce se manifestă de-a lungul lor? Cum poți fi indiferent în prezența unui om pentru care educația are încă șansa de a face parte din economia vieții și a supraviețuirii, o viață ce se poate salva numai prin cultura trăită cu autenticitate și disperare? În Phaidros, Platon afirmă că văzul este singurul simț care înalță, cel mai răzbătător, cel mai înrobitor imaginii, dar și cel mai capabil să o depășească în propria ei idealitate și să mijlocească, astfel, accesul la idealitatea însăși. Îl și văd pe Octav încruntându-se la această argumentație întru hegemonia civilizației ochiului. Dar îl simt totodată solidar faptului că într-o vreme când spiritul s-a retras din lume în formele lui tradițional consfințite, iar ființa lui este amenințată poate ca niciodată să dispară, orice efort de a-l vizualiza trebuie susținut. Poate așa îmi vor fi

iertate și modestele mele cuvinte despre o personalitate a culturii românești care, acum, la ceas aniversar, absolută deci de mult jinduia protecție, este constrânsă să iasă din sfânta-i recluziune. Îmi doresc din suflet ca cel puțin în mod deliberat să nu o fi expus unor riscuri incalculabile ce pot veni atât din exterior cât și din interior. La urma urmei, oricât ar fi de incredibil, Octavian Nemescu nu e decât un om și un artist aflat, iată, la șaptezeci de ani. Să ne bucurăm și să despăcim zarea cu gândurile noastre eliberate de durere și împovărate de nădejde.

DIN SUMAR

Aniversare Octavian Nemescu	2-3
Aniversare Nicolae Brânduș	4-5
Seară Balanchine	6
Colaborare româno-sârbă	7
Gheorghe Firca la 75 de ani	8
Adio, Emilia Comișel!	10
Concerte sub... lupă	11-13
Universitaria	14-15
Premii "A.M."	18-20
Punctul pe j... azz	21
Evenimente	22-23
Gala folk "Om bun"	24
Pe micul ecran	27
Aniversări luna mai	29
Teatrul muzical ca teatru total	30
Știri	32-33
Crizantema de argint	35

Fațete ale „muzicii inițiatice”

Despina PETECEL-THEODORU

Concertele destinate periodic fie aniversării, fie comemorării creatorilor proeminenți ai culturii noastre muzicale, din trecut și de azi, au o dublă semnificație: pe de o parte, ele constituie un „antidot” împotriva uitării, pe de altă parte oferă ocazia familiarizării specialiștilor și melomanilor cu stilul și particularitățile de limbaj specifice creatorilor respectivi, privite în ansamblul lor. M-aș opri la două asemenea concerte: primul, organizat de finele lunii Martie, în colaborare cu UCMR și Centrul Național de Cultură „Tinerimea Română”, desfășurat în sala „George Enescu” a Universității Naționale de Muzică și dedicat compozitorului, muzicologului și profesorului Octavian Nemescu, la împlinirea a șapte decenii de viață; cel de-al doilea, inclus în proiectele Muzeului Național „George Enescu” și dedicat compozitorului, muzicologului și profesorului Costin Cazaban (n. 9 Septembrie 1946, București), decedat în februarie 2009, la Paris, unde era rezident din 1983.

Adept al „raportului triadic” *natural-cultural-transcultural* aplicat sunetelor – singurul prin care susține că ar fi posibilă „descoperirea arhetipalității ca modalitate și formă universală de existență și exprimare a culturalului” –, Octavian Nemescu își întemeiază actul componistic pe simplitatea și puritatea *intervalelor primare* – terța, cvarta, cvinta, octava - și a *armonicelor naturale*, într-un cuvânt, a *consonanței*. Itinerariile conturate de fluctuațiile motivelor, înălțimilor sunetelor, formulelor ritmice ori de pivotarea *cadențelor* în jurul unor fundamentale, ca tot atâtea *centre de gravitație* sau *temelii* ale edificiului arhitectonic, generează în plan grafic, forme circulare, elipsoidale, rectangulare, spiralate, prin intermediul cărora autorul țintește atingerea *esenței arhetipale* a sunetului. Demersul său muzical întâlnește și se interferează cu maniere analoge de expresie adoptate de către pictorii precum

Octavian Nemescu

Horia Bernea, Marin Gherasim, Wanda Mihuleac, Alexandru Chira etc. – fiecare intenționând să recupereze așa-numitul *arhetip al Sinelui* sau *arhetipul total* – promotorul acestuia din urmă, în muzică, fiind considerat însuși Octavian Nemescu. Ideea redefinirii conceptului de extracție jungliană, însușită de către Octavian Nemescu și, în genere, de către majoritatea creatorilor secolelor XX-XXI vizează – în opinia muzicianului - refacerea unității din Natură și transformarea ei în fundament universal al culturilor, „dincolo de dimensiunile lor istorice și geografice.” Nu întâmplător, Dan Dediu – unul dintre „prefațatorii” concertului la care ne referim - l-a numit „sacerdot al muzicii”, „iubit de idee” și creator al unei „muzici de idei”. Iar cele trei opus-uri interpretate impecabil de Ansamblul „Archaeus” condus de Liviu Dănceanu și de Ansamblul „Game” coordonat de Alexandru Matei au fost concludente în acest sens.

Beitsonorum („casa sunetului” sau „matricea” prototipului sonor) a inaugurat programul muzical deschizând totodată porțile purității genuine, pe care autorul o cultivă cu asiduitate. Regăsim aici *intervale consonante* sub forma armonicelor naturale ale sunetelor Do-Sol-Mi, la rândul lor *rezolvări consonante* ale lui FA# - *centrul de gravitație* al acestor sunete „insulare”. Unisonul, polieterofoniile – și ele specifice gândirii muzicale a lui Octavian Nemescu – induc în ascultător *starea de consonanță* – pandant al „stărilor de lumină” la care se referea Aristotel vorbind despre momentul accederii la Adevăr – armonizând discordanțele și antinomiile existenței. Timbrul reliefat al pianului (excepțională Rodica Dănceanu în redarea algoritmilor cadențiali și în relevarea substanței ideatice a lucrării), are ca suport fondul electronic discret (reglat ca de obicei cu precizie și subtilitate de către Erika Nemescu), dar și instrumentele de percuție (mânuate cu desăvârșită artă și implicare spirituală de către Alexandru Matei), tăceri semnificative, absorbții de sunete și goluri...pline de vibrație emoțională, în adâncul cărora percepem ecoul vag al vocalelor emise, la un moment dat, de către instrumentiști. Și, dacă până atunci, elementele intervalice și ritmico-timbrale fuseseră dispartate – și datorită intervențiilor clopotelor în al căror motiv se putea distinge, aluziv, desenul ritmico-melodic al întrebării beethoveniene: „*muss es sein?*” (trebuie să fiu, să exist?) – finalul le regroupează

într-o curgere fluidă, ce integrează om și Natură într-un flux unic, în fața căruia, interpretii se înclină pe rând, într-un gest de supremă venerație.

Centralitatea, ca reper imuabil al *construcției de sine re- apare* în următoarea piesă, *Trison* (1987) – un dialog percusiv spectaculos, ca o emulație, între Alexandru Matei și Gabriel Dorobanțu. Lucrarea debutează întempestiv, cu lovituri violente de tobe și timpani, într-un ritm repetitiv, obsesiv, sincopat, aproape ritualic, cu cezuri periodice amintind de unele asperități definitorii pentru teatrul *Nô*. Primitivism sau sentință divină, ce precede începutul oricărei evoluții, ca un avertisment în privința consecințelor posibile în cazul devierii de la Adevăr?! Dar Octavian Nemescu încorporează violența, o dizolvă invariabil în pânza electronică suavă, produsă de rezonanța armonicelor naturale, așa cum procedase în *Metabizantinirikon*. Ca o pedală, această *rumoare a naturii*, în care sunt asimilate componentele „raportului triadic” e comprimată în trisonul Do-Sol-Mi - acest din urmă sunet plasat în registrul supra-acut ca un strigăt; un strigăt leit-motivic, ce sparge tăcerea și liniștea marcate de sunetul cristalin al marimbei și care dispare, pentru a reapărea în finalul piesei.

Concertul s-a încheiat cu *Finalis septima*, ce a reunit ansamblurile „Archaeus” și „Game”. Compusă în 1989, piesa e construită din tensiuni paroxistice, cărora li se opun – în sens compensatoriu – clipele de armonie și puritate arhetipale. Alternanța *agresivitate-transfigurare* trimite la emblema romantismului – *Sturm und Drang* – îndreptându-l pe Liviu Dănceanu să-l numească pe Octavian Nemescu, în deschiderea concertului, drept un „romantic cronic”! În *Finalis septima* compozitorul „identifică timpurile finale – ca *arhetipuri ale morții* -, suprapunându-le atemporalității.” Dacă „nașterea e aceeași pentru toți”, momentul morții cunoaște maniere dintre cele mai variate: „de la violență, la disperare și de la durerea apocaliptică la resemnare...” Și aici e prezentă triada *natural-cultural-transcultural*, ca un parcurs al metamorfozării ființei, sugerat de timbrul pastoral al fluierei – ce înlocuiește alternativ oboiul și clarinetul și în ale cărui secvențe auzim, în filigran, formule ritmice de joc popular -, ca și de cortegiul *cadențelor finale* (tehnică utilizată frecvent de Octavian Nemescu). Autorul gravitează și aici în jurul *consonanței*, în care om-Natură fac corp comun, vorbind despre redobândirea armoniei cu sine și cu Universul, la capătul strădaniilor, adesea dramatice ale individului, de purificare a existenței terestre. Armonicelor naturale, intonate de instrumente, le corespund vocalele sau fonemele emise tot de instrumentiști, ambele ipostaze convergând spre acel *centru unic*, echivalent al Adevărului absolut. În seara concertului aniversar ne-am aflat în fața unei personalități „extrem de complexe”, cu o „natură tragică” și tocmai de aceea – era de părere muzicologul Octavian Lazăr Cosma - „a încerca să-l definim ar fi riscant”. Admirabilă la Octavian Nemescu mi se pare *consecvența* cu care și-a proiectat întreaga operă, de la *Triunghi* (1963), la *Patru dimensiuni în timp* (1966), de la *Metabizantinirikon* (1984), la *Alpha-Omega recidiva* (1989), la *Finaleph* (1990) și *Simfonia a VII-a*, a „*Păcii eterne*” (1999); de la *Combinății în cercuri* (1965), la *Spectacol pentru o clipă* (1974), la *Beitsonorum* (1999) și alte partituri ale ultimilor ani. Toate acestea n-au avut alt țel, decât acela – profetic într-un fel - de a înfăptui o „nouă muzică, inițiativă”, ce ar trebui să accentueze „comunicarea dintre om și Natură, dintre om și Cosmos.”

O atitudine oarecum similară găsim în muzica și gândirea muzicală ale lui Costin Cazaban, ambele ilustrate în concertul din seara zilei de 11 Aprilie, de o succesiune de piese cu titluri sugestive pentru preocupările sale *interdisciplinare*, mai ales în domeniul *logicii dinamice și contradictorii* postulate de Stéphane Lupasco, pe baza căreia își conține și teza de doctorat cu titlul *Temps musical: espace musical comme fonctions logiques/Timpul muzical: spațiu muzical ca funcții logice*, tipărită la Paris în 2000, la editura Harmattan.

În timp ce în muzica lui Octavian Nemescu *intuiția* joacă un rol important în generarea parcursului sintactico-morfologic al discursului sonor, în cazul lui Costin Cazaban, *conceptele* sunt cele care dau naștere, inspirându-le, formelor și formulelor de limbaj. Muzica progresaază în spațiu și timp, dând curs ideilor lupasciene, în lumina cărora „gândirea n-a vizat niciodată decât *noncontradicția*, orientându-se întotdeauna direct spre ea” [...]. „...o afirmație respinge o negație, o negație respinge o afirmație și totuși forțele, ordinele pe care le reprezintă nu se epuizează”, ci „*schitează un monism și o noncontradicție.*”

Concertul, prefațat de Octavian Nemescu, Ana Maria Avram, Dumitru Avakian, Gheorghe Firca, s-a deschis cu *Trei mici studii pentru pian* (2000). Îmbibate de o certă aprepentă impresionistă, cele *Trei mici studii*, cântate în *primă audiere românească* de către Andrei Tănăsescu, în Aula Palatului Cantacuzino a Muzeului Național „George Enescu” au concentrat gândirea abstract-filosofică a compozitorului într-o partitură minuțios elaborată, nelipsită însă de dimensiunea poetică, imaginativă, plină de rafinament și plasticitate – atribute caracteristice atât omului, cât și operelor sale, cărora le conferă farmec și ingenuitate; ca și când,

Costin Cazaban – aidoma lui Mozart – ar prefera să prezinte (exprime) lucrurile serioase și grave sub auspiciile ludicului... Andrei Tănăsescu – alt spirit lucid, problematic, dar și dispus să-și asume ludicul – a tălmăcit micile studii cu o pătrundere ireproșabilă a *esenței* gândirii muzicale *in nuce* a autorului. Următoarea piesă, *Alétheia* (2001), a amplificat aria de manifestare sonoră introducând, prin *textura ei spectrală*, ideea curgerii infinite a gândului (de sorginte *heracliteană*, cf. mărturiei compozitorului), dar și pe aceea a Adevărului, perceptibil – cf. teoriei platonice – prin *ne-uitare, rememorare*, adică *fără-uitare*. Scriitura heterofonică a lucrării, cu accente *expresioniste* de data aceasta, permite interferarea dimensiunilor spațio-temporale, repartizate celor 8 violoncele. Lucrarea are densitate și coerență, deși elementele contrastante abundă – ca în orice efort de a atinge intangibilul – i.e. Adevărul; după cum există și unele reminiscențe amintind de consistența structurii interioare a *Octetului* enescian sau de aerul fantasmatic al *Noptii transfigurate* schönbergiene. Ea pare a se construi pe sine din goluri (viduri) echilibrate (umplute) constant de ritmuri și armonii - procedeu comparabil cu cel tipic principiului *solve e coagula*, care-l interesează în mod special pe compozitor. Este și motivul pentru care, așa cum remarca Dumitru Avakian, muzica lui Costin Cazaban „nu se lasă descoperită de la-nceput”, „asupra ei trebuie să revii.” Ansamblul „Violoncelissimo” coordonat de Marin Cazacu și dirijat de Constantin Grigore a interpretat lucrarea cu sulețe și muzicalitate în care am recunoscut pecetea mentorului lor, Marin Cazacu. Dublul aspect: *concret/metafizic* al creației lui Costin Cazaban, remarcat în evocarea sa de către Ana Maria Avram, s-a reflectat în piesa *Alcyon* (1998) pentru vioară și bandă – „metaforă a zborului păsării mitice, care dă titlul lucrării” -, tălmăcită exemplar, cu sunet cizelat și frazare inteligentă de către Diana Cazaban. Inspirată de legenda lui Alcyon, fiul vântului, „zburând mereu între cer și mare” – de unde și forma literei **V**, pe care „o împrumută muzica” -, lucrarea angrenează contrariile într-o dinamică alternativă, interșanjabilă, permanentă: vioara constituie elementul concret, rațional, logic, ce întreține tensiunea lăuntrică, iar fundalul sonor realizat electronic sugerează ideea zborului imaterial. Inserturile de clopote și clopoței, fac diferența între puritatea naturii și densitatea și concretețea materiei, iar intervenția timpanilor accentuează tensiunea furtunii – din afara și din lăuntru ființei -, ambele fiind însă biruite de „evadarea finală”, grație zborului. După aceste două partituri, scrise

la granița dintre secolele XX-XXI, Ana Maria Avram a dat viață – la propriu -, cu dinamismul ei efervescent, mustrind de inventivitate și patos al trăirii, uneia dintre primele lucrări ale compozitorului, *Naturalia I* pentru pian și bandă (1975). La fel ca în cele precedente, fundalul înregistrat pe bandă vorbește despre cadrul natural ce contribuie, ca și în creațiile lui Octavian Nemescu, la înțelegerea mai nuanțată a raportului *natural-cultural*. Reîntoarcerea la sunetul fundamental și ascensiunile intervalice repetate induc sentimentul de „act sisific”, sport și de unele rostiri nesemantice auzite pe bandă, în care discernem vag „citate din *Mitul lui Sisif* de Albert Camus.” Pasionat de dramaturgia fracturată a tematicii mitologice, Costin Cazaban apelează adesea la astfel de surse de inspirație, considerându-le concordante cu dramaturgia muzicală. Conform observației lui Gheorghe Firca, el compune, nu atât ca „pledoarie” pentru meșteșugul său componistic, cât „pentru ideea în sine.” *Daedalus* (1999) – piesa care a încheiat concertul comemorativ Costin Cazaban – are ca punct de pornire istoria *labirintului* construit de către faimosul arhitect al antichității grecești, la porunca regelui Cretei, Minos. Ana Maria Avram i-a coordonat, de la pian, pe cei câțiva membri ai ansamblului „Hyperion” (clarinet, vioară, violoncel), cu o energie și agilitate frenetice, care au zădărnicit însăși impenetrabilitatea labirintului! Atât banda, cât și partitura pianului conțin trasee accidentate, cu meandre conducând invariabil la deformări anamorfotice ale demersului sonor, cu repetiții, căutări, distorsionări ale sunetelor, mai ales în pasajele violoncelului, toate ilustrând încercările disperate ale celui captiv, de a se depăși pe sine pe parcursul acestei străni „călătorii” inițiatică! *Daedalus* e, de aceea, opusul în care Costin Cazaban experimentează *discrepanța* dintre dorință și limita „de-depășit”, ca „disjunctie noncontradictorie pură, absolută, ea însăși factor al existențialității logice”, pe care, pentru a o obține – spune Lupasco – „e de ajuns să se opereze o astfel de disjunctie riguroasă.” Căci, dacă ne-am mărgini „*la logicul pur, adevărul definit de noncontradicție n-ar mai fi posibil*” (Lupasco, *Logica dinamică a contradictoriului*).

Ambele concerte analizate aici au pus în valoare profunzimea gândirii teoretice și muzicale a celor doi compozitori, pledând o dată în plus pentru apropierea de muzica prezentului cu mai puține prejudecăți și mai multă curiozitate și deschidere spre înțelegerea fenomenului creator contemporan.

Premiile... muzicale ale Radio România Cultural

Premiul de excelență – pianistul Valentin Gheorghiu

Gălățean prin naștere, bucureștean prin devenire, universal prin vocație, născut în aceeași zi cu Bach - în 21 martie - a împlinit acum două zile 82 de ani, laureatul Premiului de Excelență din acest an este un simbol al pianisticii românești. Longevitatea sa artistică îl plasează printre cei câțiva artiști români care continuă să-și încinte auditoriul așa cum au făcut-o din momentul debutului. În cazul său debutul avea loc în timpul celui de-al doilea război mondial, alături de Filarmonica „George Enescu”. În luna aprilie o să-l puteți reasculta pe scena

Sălii Radio într-un recital extraordinar în care va apărea alături de fiica și de soția sa. Până atunci, însă, îl invit pe scena Teatrului Odeon pe laureatul Premiului de Excelență Radio România Cultural. Doamnelor și domnilor, Valentin Gheorghiu!

Premiul pentru muzică – pianista Luiza Borac

„Pentru subtilitatea tușeului și a frazării, ca și pentru profunzimea interpretării”, a primit în anul 2009 4 stele în recenzii realizate de revista *Times*. Subiectul – noul album Chopin înregistrat anul trecut. Tot în 2009 a fost inclusă în Steinway Wall of Fame, după 10 ani de activitate sub egida Steinway Artist. E important de amintit și că din discografia sa complexă nu lipsește muzica enesciană. Doamnelor și domnilor, este vorba despre câștigătoarea premiului Radio România Cultural la secțiunea muzică, **pianista Luiza Borac**, care a venit de la Hanovra special pentru această gală și pe care o aștept alături de mine, pe scenă.

Premiul „In memoriam Iosif Sava” – tenorul Tudor Ilincăi

Debutul său internațional, care a fost și un veritabil succes, s-a petrecut în ianuarie 2009 pe scena Operei din Hamburg. Au urmat Opera de Stat din Viena, Opera din Hanovra și debutul la Covent Garden în decembrie 2009, în Boema, unde obține aprecierea publicului și a criticii de specialitate. În perioada 2010 – 2013, este așteptat pe scenele operelor din Hamburg, Atena, Berlin, Toulouse, Barcelona, Monte Carlo, Viena, Lausanne, Marseille, Santiago de Chile și lista nu se încheie aici. Este vorba, doamnelor și domnilor, despre câștigătorul premiului „In memoriam Iosif Sava”, **tenorul Teodor Ilincăi**, pe care îl invit pe scenă!

Foto: Radu Sigheti

Concert aniversar Nicolae Brânduș

Lelia ȘERBĂNESCU-RĂDULESCU

Duminică, 18 aprilie 2010 orele 18.00, Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România l-a sărbătorit pe unul dintre cei mai marcanți membri ai săi, organizând un spectacol aniversar intitulat „*Portret componistic Nicolae Brânduș*”. Invitații de seamă ai lumii muzicale românești: compozitorii Octavian Nemescu și Dan Dediu, muzicologul Gheorghe Firca, alăturându-li-se președintele UCMR Octavian Lazăr Cosma, directoarea Muzeului Național „George Enescu” -compozitoarea Laura Manolache, distinsele doamne Elena Rotărescu și Roxana Susanu sau profesorul Constantin Ionescu-Vovu, pentru a enumera doar câteva nume dintre musafirii prezenți în Aula Palatului Cantacuzino, erau cu toții veniți să ureze un gând bun maestrului sărbătorit la a 75-a sa aniversare.

Urma un concert alcătuit din câteva dintre cele mai frumoase și captivante lucrări ale creatorului Nicolae Brânduș, interpretat de valoroși artiști cum sunt: violonista Diana Moș, mezzosoprana Antonela Bârnat, baritonul Cristian Ardelean, pianistul Sorin Petrescu, flautistul Ion Bogdan Ștefănescu și percutistul Doru Roman.

Cuvântul de deschidere a revenit compozitorului Octavian Nemescu, care a făcut o succintă și elocventă prezentare „*lui Ninel Brânduș*”, așa cum își permit amicii să i se adreseze. În tabloul pe care l-a conturat, a subliniat profunzimea artei și talentul deosebit, afirmate în opinia domniei sale în patru ipostaze diferite, fiecare la fel de complexă.

Prima este aceea de interpret reductabil pe care l-a cunoscut la sfârșitul anilor 1950, când l-a ascultat interpretând, cu mult curaj pentru acele vremuri, lucrările lui Bela Bartók, I.Stravinski, S.Prokofiev, precum și unele concerte dificile (*Concertul în Mi bemol major* de Liszt, *Concertul în fa diez minor* de Rahmaninov, „*Imperialul*” de Beethoven).

A doua este cea de creator inspirat, amintindu-și cum amândoi, alături de Irina Odăgescu și Lucian Meșianu, au avut neșansa de a se izbi de inflexibilitatea maestrului Mihail Jora față de noile curente de avangardă la modă. Ei formau un grup de opoziție, alăturându-se și altor tineri creatori din corpul profesoral, cum erau Tiberiu Olah, Aurel Stroe, Anatol Vieru sau Ștefan Niculescu ...

O a treia ipostază enumerată a fost cea de „*teoretician profund al muzicii românești*”, semnând nenumărate articole, în special în revista *Muzica* (al cărei redactor a devenit în 1981), publicând apoi volumul *Interferențe* (cu o prefață semnată de Solomon Marcus, adaug eu), apărut la Editura Muzicală în 1984, în care își va prezenta întreaga gândire componistică.

Și ultima, dar nu cea de pe urmă, era ipostaza de pedagog, influențând generații de-a rândul, mai întâi în calitate de Lector al Catedrei de Muzică de Cameră a Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București (între anii 1969-1981), apoi de Conferențiar (1992-1995) și Profesor (din 1996 până în prezent) al Universității Naționale de Muzică, fiind actualmente Consultant științific și conducător de doctorate, mentor al multor muzicieni neprețuiți ai scenelor interpretative românești și internaționale.

Programul a debutat cu patru dintre cei **Șapte Psalmi** scriși inițial pentru bariton, pian și percuție pe versurile lui Tudor Arghezi în anul 1965 (despre care compozitorul își amintește cu plăcere că le-a interpretat în primă audiere alături de baritonul Vasile Micu, în aceeași Aulă a Palatului Cantacuzino, înregistrându-le apoi pentru Radiodifuziunea Română!). *Psalmii*

au fost interpretați de către baritonul Cristian Ardelean și pianistul Sorin Petrescu într-o simbioză perfectă și cu o tehnică impecabilă, mulându-se natural pe textul muzical, surprinzând esențialul acestor superbe miniaturi vocal-instrumentale și dramatismul mesajului religios, genial intensificat de către compozitor.

O altă lucrare ce se înscrie perfect personalității compozitorului Nicolae Brânduș, dedicată exclusiv instrumentelor de percuție atât de dragi maestrului (și aproape nelipsite din creația dumnealui *in generis*), interpretată cu o virtuozitate impecabilă atât instrumentală, cât și teatrală de către percuționistul Doru Roman, exponent al școlii clujene și discipol al unuia dintre maeștri instrumentelor de percuție din România, Grigore Pop, a fost **Rhythmodia**. Compusă în anul 1982 ca un „Concert pentru percuție solo”, concert extras și dezvoltat într-o piesă de sine stătătoare din opera *La Țigănci* – conform explicației primite din partea maestrului însuși, *Rhythmodia* mă duce cu gândul la Colindele de Crăciun, la jocurile folclorice de care m-am bucurat din copilărie în vacanțele petrecute la țară, cum sunt „Capra” sau „Ursul”, cu ritmurile lor primordiale, pre-creștine, gășind chiar legături cu muzica de Jazz într-un mod paradoxal. Ca lucrare înscrisă

genului de teatru instrumental, evocă într-o manieră convingătoare Oașul prin ritmuri divers obținute la toacă, clopote sau glockenspiel, dar și prin dansul folcloric specific zonei transpus de percuționist, sau prin ritmuri din pași și bătăi din palme. Doru Roman te ajută să înțelegi perfect ce reprezintă teatrul instrumental în viziunea maestrului, prin jocul său continuu la care participă complex, apelând la întreaga sa măiestrie, stăpânind universul instrumentelor de percuție cu care acoperă întreaga scenă a Aulei. Sunt impresionată de virtuozitatea de care a dat dovadă într-un dificil solo de xilofon-xilorimbă, recomandându-se drept un muzician plurivalent în țesătura

bogatei armonii a textului muzical, combinând inteligent xilofonul cu timpanii printr-o punte de ritmuri gestuale, totul într-un crescendo viu ce implică energii nebănuite, amintindu-mi de *Boléro*-ul ravelian. Prin accentele asimetrice de tip aksak merg cu ideea mai departe, spre muzica bartókiană sau stravinskiană, atât de bine cunoscute de compozitor.

Muzica este întreruptă de intervenția unui alt invitat ce a luat cuvântul, respectiv Rectorul Universității Naționale de Muzică din București, compozitorul Dan Dediu, cel care a esențializat muzica maestrului făcând referire la „*acea virtuozitate ce implică o latură acrobatică*” și care a considerat că Nicolae Brânduș și-a direcționat energiile creatoare spre trei zone centrale, clasificând „*zona de experiment furibund, în care s-a lansat după 1960*”, apoi „*zona ironică*” pe care tânărul compozitor o cataloghează drept o zonă a „*umorului absurd și a bizarierilor*”, și o a treia zonă, cea „*dinamică a dinamicii*”. D. Dediu a subliniat aici „*lupta neobosită a ritmului aksak*”, opinând că Nicolae Brânduș scrie „*o muzică de dezvoltare*”, încheind discursul său cu urarea de „*La Mulți Ani!*” adresată reverențios sărbătoritului.

Bowstring pentru vioară solo în realizarea sensibilă a violonistei Diana Moș, cea care va fi și prima interpretă a piesei încă din anul apariției -2002 (mărturisindu-mi mai târziu că a fost o lucrare dezvoltată pe baza unui extras al operei *Logodna*), se apropie de spiritul lucrărilor enesciene, lăsându-mă să întrevăd omagiul adus ilustrului muzician. Se succed cu repeziune viziuni ale plaiurilor moldave cu subtilele sale energii, plasând surprinzătoare glissando-uri voalate cu terminații abrupte și tremolo-uri fine în combinații cu accente sclipinde, aruncate într-un spațiu imaginat numai de autor știut.

Aplauzele lasă loc unui nou discurs, al muzicologului și profesorului Gheorghe Firca:

„*Doamnelor și Domnilor,*

...Îmi amintesc că în 1970 am fost convertit să-mi îndrept pașii spre orașul Köln. Alături de Lucian Meșianu am pășit în

Hochschule für Musik auzind prin uși din coridorul Universității pe cineva care încerca Imperialul de L. van Beethoven. Dar îl încerca într-o variantă inegalabilă! Mețianu s-a întors spre mine și a exclamat: Nu poate fi decât un român! Într-adevăr, intrând în sala de unde izvorau sonoritățile l-am văzut pe N. Brânduș ...”. Ignorând aparent sala, profesorul Gh. Firca se va adresa maestrului prieten cu admirație, făcându-i o emoționantă caracterizare: „Ai ceva aparte de spus în fiecare dintre exprimările tale – logica muzicalului era pur vocală în Psalmi, ceea ce arată că te pricepi a scrie foarte bine pentru voce – într-un fel extrem de personal. Adesea ți-ai atras și denumirea de încăpățânat al muzicii românești; într-un sens pozitiv, evident!”

Madrigals and Drums a urcat în scenă o trupă de artiști de o calitate desăvârșită: Antonela Bârnat - mezzosoprană, Doru Roman - percuție, Sorin Petrescu - pian și Ion Bogdan Ștefănescu – flaut, toți într-o formă interpretativă excepțională, oferind un adevărat regal de muzică bună în stil teatru instrumental. Informându-mă, aflu că lucrarea a fost scrisă în anul 2001 și că a fost prezentată prima oară în primăvara aceluiași an de către formația Trio *Contraste* la Timișoara. Sunt stilizări folclorice evocând doinele românești, lucrarea făcând totodată aluzie la scriitura dintr-o *noapte furtunoasă* a lui Paul Constantinescu, fiind atât de convingător interpretată de mezzosoprana Antonela Bârnat, dăruită cu o voce bogată în armonice, cu care reușește să umple fără dificultate încăperea. Piesa este pigmentată cu „strigături” ale personajelor masculine din scenetă, cu sunetul zurgăliilor aflați într-o interesantă suprapunere cu toba mare și cu pianul tratat aici percutistic. Ritmul aksak mă poartă puțin spre *Sacre du printemps*, dar fără a găsi dramatismul stravinskian, ci doar optimismul „brândușian”, cu adânci rădăcini în melosul popular și cu vibrante simțiri exprimate prin elemente de doină. Explorarea atâtor posibilități vocal-instrumentale face din creatorul Nicolae Brânduș un unicat, stăpân deopotrivă peste materie și spirit în transformări metaforice ale gândurilor sale muzicale cele mai intime.

„Niciodată Golul nu a sunat mai tare!”, spune ca o concluzie flautistul I. B. Ștefănescu (citând versul argezian din *Inscripție pe o tobă*), cel ce va lăsa cortina scenei muzicale și în același timp, publicul surprins de acest neașteptat epilog.

Ultima piesă a programului, intitulată **Ostinato pentru Trio Contraste**, este totodată și o primă audiție. Fiind adaptarea pentru o formulă cameră întocmită de pianistul Sorin Petrescu, arătându-se astfel ca un destoinic muzician polyvalent, reprezintă o miniatură muzicală filigranată, dezvoltată din lucrarea *Ostinato pentru pian solo* compusă de N. Brânduș în anul 1962. Transformată inteligent pentru cele trei instrumente ale trioului, respectiv: flaut, pian și percuție, mânuite cu măiestrie de către Ion Bogdan Ștefănescu, Sorin Petrescu și Doru Roman, aveam să descopăr că pianistul Nicolae Brânduș se înscrie acelei linii lisztiene de „pianisti-vulturi” și îmbrățișează conceptul de pian orchestral. Interpretarea Trioului *Contraste* îmi sugerează ceva din *După-amiaza unui Faun* a lui Claude Debussy, aducând ritmuri sacadate de factură bartókiană ce conferă piesei acea atmosferă apăsătoare, ușor amenințătoare, obținută printr-un dialog draconic, subliniat de sfichiuirile flautului suprapus bașilor pianistici combinați cu ritmurile tobei mari. Din nou percuție bogat tratată ritmico-melodic, totul pentru a obține amplificări cu rol tensional în discursul muzical.

„Ostinato”, în traducere „Încăpățânare”. Iată la ce se referea titlul concertului acestei serii, „*Portret componistic*”, vizând aducerea la vedere a unei trăsături stilistice fundamentale a concepției muzicale a autorului: o idee directoare continuu repetată prin elemente variaționale infinite posibile, în nesfârșite ipostaze și având multiple dimensiuni. Cum spuneam, o seară memorabilă, care s-a desfășurat sub auspiciile Euterpei și Thaliei deopotrivă, într-o atmosferă destină și distinsă prin aducerea la un loc a atâtor spirite nobile ale artei muzicale românești și nu numai, reușind să creeze un cadru plăcut pe care doar cele mai înălțătoare gânduri îl pot crea.

„Să ne trăiți, Maestre!”, dorindu-vă acum, la ceas aniversar, mulți ani fericiți și luminoși, care să vă aducă încă multe satisfacții și recunoașteri meritate! „LA MULȚI ANI!”

Profesori invitați la Academia de Muzică „Gheorghe Dima”

Se vorbește mult în ultimul timp despre internaționalizare în învățământul românesc. Pentru învățământul artistic, aceasta a fost întotdeauna un deziderat esențial. În toate epocile, formarea unui artist profesionist era de neconceput fără călătoria de studii, fără contacte cu mari personalități ale domeniului. În ultimele decenii ale secolului XX, au luat un avânt deosebit academiile de vară, cursurile de măiestrie, în cadrul cărora tinerii beneficiază de îndrumări din partea unor artiști consacrați, într-un cadru relaxat, fără presiunea evaluărilor sau a performanței imediate. Dar participarea la asemenea cursuri presupune costuri uneori destul de ridicate, încă inaccesibile pentru o bună parte din tinerii români. Programul Erasmus își dovedește astfel utilitatea, dând posibilitatea studenților noștri să beneficieze de cursuri gratuite cu pedagogi din universități prestigioase, fie prin invitarea acestora în România, fie prin acordarea de burse în universități europene. Conducerea Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” a urmărit în acești ani să stabilească parteneriate cu universități prestigioase, anul universitar 2009-2010 marcând debutul unor noi asemenea relații cu două instituții de învățământ muzical de mare tradiție – Universitatea Mozarteum din Salzburg și Academia de Muzică „Liszt Ferenc” din Budapesta. Au fost invitați György Lakatos, profesor de fagot la Academia de Muzică „Liszt Ferenc”, soprana Horia Brănișteanu și pianista Cordelia Höfer, profesoare la Universitatea Mozarteum, iar două studente au primit burse pentru un semestru la Academia „Liszt Ferenc”.

Cursurile ținute de profesorii invitați s-au bucurat de o audiență remarcabilă, sălile dovedindu-se uneori neîncăpătoare. Au ținut să asiste atât studenți cât și profesori, interesați de ideile și metodele de lucru ale colegilor din străinătate. Aceste contacte sunt de natură să îmbogățească percepția, imaginea pe care un artist sau un pedagog o are asupra operei de artă. E foarte importantă cunoașterea posibilității unor abordări diferite, sau recunoașterea unor puncte de vedere comune în relația cu operele studiate. Studenții au fost receptivi, reacționând prompt, profesionist la sugestiile profesorilor. În discuțiile purtate cu ei, m-am bucurat să constat că au înțeles în profunzime rostul acestor cursuri. Iată câteva dintre gândurile lor: „Răbdarea, energia, vioiciunea, dar mai ales măiestria doamnei Brănișteanu ne-au cucerit pe toți. Ne-a făcut să privim cu și mai mare bucurie, atenție și importanță fiecare prezență a noastră pe scenă.” (Vlad Crosman – anul IV, canto). „Cursurile doamnei Cordelia Höfer mi s-au părut deosebit de inspirante și interesante, în special datorită felului în care aborda, dintr-o perspectivă nouă, piese din repertoriul consacrat. Elimina orice tip de rutină, aducând mereu idei noi.” (Aurelia Vișovan – anul II, pian).

Tot în această perioadă, am primit vizita violoncelistului german, originar din România, Götz Teutsch. Cursul său s-a adresat nu doar studenților violonceliști, ci și formațiilor de muzică de cameră. Deși nu este profesor la o universitate de muzică, experiența sa de 40 de ani ca membru al celebrei orchestre simfonice a Filarmonicii din Berlin a stârnit un puternic interes în rândul studenților. Prezența sa a fost o bucurie și pentru publicul meloman, care a putut să-l aplaude în două concerte organizate în parteneriat cu Filarmonica „Transilvania” și Centrul Cultural German, mai întâi în compania pianistei Cordelia Höfer și apoi împreună cu Cvartetul Transilvan.

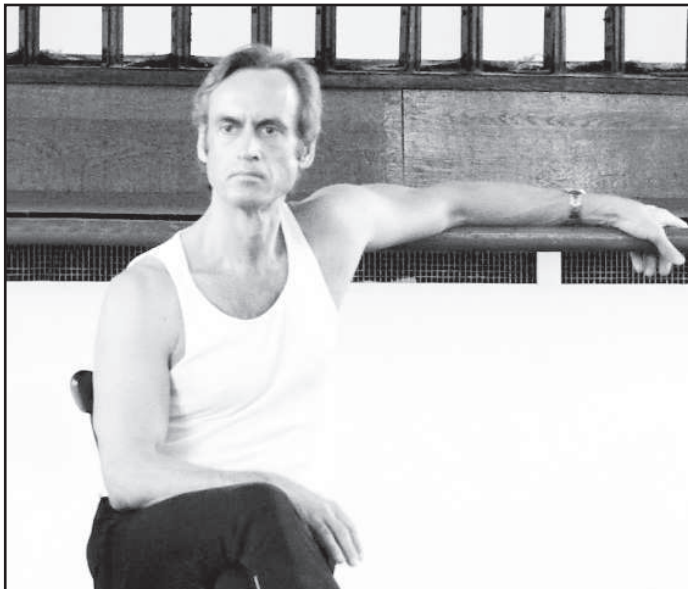
Așadar, artiști de marcă, personalități interesante care ne-au vizitat, și studenți care petrec stagii de perfecționare în academiile de muzică din Europa. Pasul următor, necesar pentru o reală internaționalizare a învățământului nostru muzical, este ca și profesorii noștri să fie invitați la universități prestigioase, iar studenții din asemenea instituții să dorească să învețe la Cluj. Este direcția spre care se îndreaptă eforturile noastre în perioada următoare.

Adriana BERA
prorector al AMGD

Dans pentru suflet

Doina MOGA

Deși afișul care anunța premiera națională din data de 17 aprilie de la ONB a fost titrat "Seară Balanchine", spectacolul a cuprins și alte noutăți. Toate au surprins, dar nu în mod egal și nu neapărat plăcut. De aceea, lăsând cronologia la o parte și invocând politețea noastră proverbială conform căreia prezinți mai întâi musafirii și apoi gazdele, mă voi referi în principal la partea a doua a evenimentului, mai exact la cea formată din cele două balet Balanchine: *Vals* - *Fantezie și Serenadă*, pe muzica lui Glinka și respectiv Ceaikovsky, atât

de așteptate aici. Și mărturisesc că, privindu-le, am trăit o dublă plăcere și bucurie: aceea de a vedea compania de balet a primei noastre scene lirice, în special partea ei feminină, revigorată după ce a ieșit din mâinile unui maestru în ale modelării corpurilor fizice, dar și emoționale, dl. Paul Joseph Boos, și transformată în doar cinci săptămâni într-o trupă de artiști dansanți, eleganți, vioi, ușori, mai puțin rigizi - și aceea de întâlnire cu coregrafiile originale de mult celebre ale lui Balanchine, despre care sunt tentată să spun că dau senzația de ascultare a muzicii cu ochii. Așa ceva se întâmplă foarte rar, și doar atunci când coregraful este în egală măsură cunoscător, consumator, practicant și mare iubitor al artei sunetelor. De altfel, coregrafiile lui împrumută vizibil din desenul travaiului orchestral al unor partituri simfonice și tocmai această fericită îmbinare a concretului vizibil (corpul în mișcare, liniile arhitecturale, vocabularul tehnic dificil), cu abstractul muzicii a stat la baza stilului său original și unic cu care s-a impus în literatura universală a neoclasicismului. Am văzut în cele două balet rafinement, grație, vioiciune, feminitate, luminozitate și un design coregrafic spectaculos; costume cu adevărat adecvate ideii de dans și în mod special o balerină, poate singura care a dansat curat și fără efort vizibil în stilul Balanchine, mă refer la prim-solista Bianca Fota, care prin evoluția și ținuta sa excepțională a polarizat atenția și admirația publicului. În ceea ce privește actul întâi al spectacolului, *Fuga - Marea Fugă*, în coregrafia lui Ion

Tugearu, pot spune că nu m-a convins, deoarece, cu excepția primei părți în care mișcările unghiulare specifice barocului au fost destul de bine conturate și mai ales excepțional tălmăcite de Corina Dumitrescu (singura cu linie și limbaj contemporan), restul a fost tern, prea lent, prea lung, cam dezlânat și fără legătură cu muzica. Așa că seara în sine a avut unitate doar prin contrapunerea relaxării ordonate cauzate de muzicalitatea baletelor lui Balanchine cu lipsa logicii de mișcare din *Fugă*. De fapt, privind mai atent titlurile baletelor incluse în program, așa zice că *Fuga*, atât la propriu cât și la figurat, a fost mai prezentă în partea lirică a seriei, decât în cea care-i poartă numele. Oricum, important este că publicul s-a bucurat, norocoșii balerini cu care s-a lucrat au învățat și evoluat, iar Opera noastră Națională, prin introducerea în repertoriul departamentului de

balet a celor două partituri de Balanchine, se alătură unui grup restrâns și selectiv al instituțiilor de resort din elita mondială. Generos, îndrăzneț și frumos proiect. Iar vinovat de finalitatea lui este marea balerină Simona Șomăcescu, coordonatorul Comaniei de Balet a ONB-ului. Personal, pot spune cu mâna pe inimă că mi-a plăcut în egală măsură atât proiectul, cât și

Gigel Ungureanu și Corina Dumitrescu

rezultatul studiilor cu talentul maestru de balet Paul Joseph Boss care a făcut posibilă realizarea lui.

Colaborare româno-sârbă

Corina BURA

Joi, 8 aprilie a avut loc în Aula Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor o manifestare inedită, atât prin importanța gestului cu rezonanță diplomatică, prin semnarea unui protocol de colaborare între Uniunea Compozitorilor și instituția omonimă din Serbia - cât și prin momentul conex, un superb recital de canto susținut de binecunoscuta soprană **Katarina Jovanović**, acompaniată de **Jasna Tucović**. Acțiunea se înscrie în proiectul *Serbia în lume*, susținut de Ministerul Culturii din țara vecină și tradițional prietenă. Au fost prezenți și au susținut importanța momentului Dl. Ambasador al Republicii Serbia la București, D-na Președintă a Asociației Compozitorilor din Serbia, alți diplomați, membri ai comunității sârbe din România, toți fiind întâmpinați de Președintele UCMR, muzicologul Octavian Lazăr Cosma și de compozitorul Octavian

Nemescu, șeful secției de muzică simfonică și de cameră. În discursurile introductive s-a subliniat importanța momentului care inițiază o nouă colaborare (sau reluarea ei pe alte coordonate) pentru o mai profundă cunoaștere reciprocă în perimetrul muzicii contemporane. Președinta Asociației Compozitorilor din Serbia a prezentat de asemenea cinci volume ale unei colecții de lieduri, conținutul lor urmând să fie popularizat nu numai în țara de origine ci în întreaga lume prin 10 concerte desfășurate sub genericul *Antologia liedului sârbesc*. Misiunea a fost încredințată tinerei soprane Katarina Jovanović, pe care mulți dintre noi o cunoaștem din transmisiunile de la Canalul Mezzo sau TV ARTE, posesoarea unui vast repertoriu de operă, lied și oratoriu interpretat pe scenele unor mari teatre muzicale din întreaga lume, profesor docent la catedra de canto de la Facultatea de Muzică din Belgrad și actuală directoare a Operei din capitala sârbă. Este însoțită de colega de generație, pianista Jasna Tucović, profesor la catedra de muzică de cameră și fondator al Festivalului de muzică de cameră de la Aleksandrovac. Privită în ansamblu tematica predominantă a fost una mai degrabă intimistă : **Josif Marinković - Rugăciune**, **Petar Konjović - Cântec pentru doi**, **Miloje Milojević - L'heure exquise** (atașat idealului impresionist) și mai pe urmă ciclul de șapte lieduri de dată mai apropiată (1995), aparținând lui

Dejan Despić, Trandafirașii, care menține atmosfera romantică într-un climat luminos, susținut de un limbaj armonic structurat mai mult pe cvarte sau provenit din hexatonal, colorat progresiv cu mixturi și elemente modale creatoare de ethos. Deosebit de inspirat este cel cu titlul *Îngerii*, desfășurat pe o scară lent-descendentă, într-o tratare delicat-ostinato la pian. O a doua grupă de așa-zise lieduri depășesc granița clasică prin amploare, implicit dificultate. *Fermecătoarea* de **Ljubica Marić** este considerată o „monodramă expresionistă”, iar vocea susține alert textul descântecului prin Sprechgesang, șoapte, vorbe, prin alternanța unui recto-tono cu salturi în secunde mici sau de septime mari într-o tensiune crescândă. Din aceeași categorie virtuoză s-a distins și *Cântecul vesel*, scris de **Konstantin Babić** pe versuri de Ogden Nash, poet

american cunoscut pentru utilizarea pe scară largă a calamburului, mai ales a cuvintelor care au similarități de sunet în scopul obținerii unor efecte comice. Bisul oferit, intitulat *The Instrument of Song*, aparținând compozitoarei **Jovana Stepanović**, prezentă în sală, a fost caracterizat de către interpretă ca fiind una dintre cele mai inteligente piese pe care le-a cântat până în

Katarina Jovanović

momentul de față. Într-adevăr, inspirată din celebra *Vocaliză*, lucrarea reprezintă o demonstrație în căutarea și relevarea posibilităților tehnice și expresive la care poate ajunge vocea umană în absența unui text, implicând sunete, scheme ritmice, cadențe, toate combinate și înlănțuite cu o nesecată fantezie. Ca un omagiu adus muzicii românești, această dăruită interpretă a cântat și două lieduri în limba germană selectate din creația lui **Dan Dediu: Chor der Insekten** și *Chor der Ameisen*. Ele sunt cu totul reprezentative stilului care definește opera sa și dau o dimensiune la care a ajuns liedul românesc contemporan. Seara a fost cu totul deosebită nu numai datorită glasului excepțional cu care este înzestrată Katarina Jovanović, ci mai ales talentului și științei cu care aceasta își pune în valoare calitățile vocale: egalitate pe toate registrele, o tehnică extrem de șlefuită a sunetelor grave cât și a acutelor, un ambitus generos pe care se plimbă cu cea mai mare naturalețe, culori și treceri timbrale foarte frumoase, trăire artistică deplină, într-un cuvânt o mare artistă, pe care ne-am dori s-o vedem într-un spectacol pe scena Operei Naționale. Într-o deplină consonanță pianista Jasna Tucović a participat cu aceeași dăruire și pasiune la finalizarea actului artistic, prin stil, prezență echilibrată, sensibilitate și satisfacția unei seri încununată de succes.

Cartea cu capitole din viață

Biografia Anei Pitiș, scrisă de fosta sa elevă, Liliana Iacobescu, este intitulată "Zbor spre înalt". Asta pentru că, dacă ar trebui să transpunem grafic traiectoria vieții pianistei, aceasta ar fi reprezentată cu ajutorul unei singure drepte ascendente. Însă nu ar fi corect să marcăm atât de exact și, în același timp, sărac ceva nemăsurat de complex și de frumos. Așa că prefer să descriu capitole din zborul acestui Om, Ana Pitiș, care și-a construit existența în jurul unui ideal: "înaltul".

Autoarea a cunoscut-o pe Ana Pitiș din postura de "ucenic" și mai apoi de coleg, Liliana Iacobescu însăși devenind o pianistă și o profesoară apreciată. Așadar pe parcursul cărții o cunoaștem pe Ana Pitiș ca profesor ce își pune la dispoziție casa pentru a pregăti elevii; o vom întâlni pe Ana Pitiș în postura de teoretician, oferind, împreună cu Ioana Minei, viitorilor dascăli – și nu numai – un suport teoretic pentru explicațiile privind maniera de interpretare, prin *Tratatul de artă pianistică*; mai mult, Ana Pitiș vorbește despre educația estetică, dar și despre moralitate; și nu în ultimul rând, Ana Pitiș ne trimite către primii ani de viață, plini de amintiri plăcute, în care a primit o educație aleasă, și unde a învățat ce înseamnă modestia, loialitatea, dragostea pentru artă și pentru frumos, unde a învățat să fie Om.

Ajungând la capitolul anilor petrecuți în Conservator, un nume a marcat întreaga existență a viitoarei pianiste. Acesta este al mentorului ei, al celei care i-a devenit model și care a inspirat-o pe tot parcursul drumului: Constanța Erbicănu.

Un alt capitol al vieții Anei Pitiș este cel de studentă la facultatea de Filosofie. De ce tocmai filosofie? În primul rând, pentru că avea exemplul "Maestrei", care absolvise

Facultatea de Filosofie din Berlin. În al doilea rând, pentru ca avea dorința de a-și lărgi orizonturile, de a-și răspunde la marile întrebări existențiale. Și nu în ultimul rând, pentru că îi plăcea să fie printre oameni, iar studiul la pian era cu precădere de natură individuală, la fel și întreaga perioadă de educație școlastică, ce a fost făcută acasă.

În încheierea cărții se găsește un capitol intitulat "Mărturii ale unor foști și actuali elevi". Se poate afirma pe bună dreptate, că aceștia au fost privilegiați să aibă un asemenea îndrumător. Pe parcursul acestui capitol vom întâlni cele mai frumoase cuvinte de apreciere, de dragoste, de mulțumire, venite de pe tot globul. Ana Pitiș este numită "una din marile doamne ale pianisticii românești". Poate că abia după ce vom parcurge și ultimele pagini ale acestui capitol vom înțelege cu adevărat cine este Ana Pitiș, pentru că oamenii se cunosc după realizări.

Ana Pitiș a reușit să semene în fiecare elev dragostea pentru artă, credința că încă se mai pot găsi lucruri frumoase, lucruri pentru care merită să lupti. Acesta este "înaltul" spre care trebuie să tindem cu toții.

**Norela Liviana
COSTEA**

Gheorghe Firca la 75 de ani

Nu mi-am dat seama, atunci când am acceptat cu bucurie prietenească invitație a *Actualității Muzicale* să scriu un articol aniversar despre Gheorghe Firca, de faptul că mi-am supraestimat virtuozitatea. Mai scrisesem, în urmă cu 10 ani, un același tip de articol, despre aceeași personalitate a muzicologiei românești, pe care o respect și o admir de pe băncile liceului. Și atunci, ca și acum, nu m-am considerat cea mai potrivită să-i aduc omagiul pe care îl merită. Dar îi pot dori un călduros "La mulți ani!", rememorând și completând câteva din traseele deja schițate de mine acum un deceniu.

Multe se pot spune despre prezența domniei-sale printre noi, în diverse ipostaze: cercetător reputat, membru în Consiliul UCMR (a coordonat timp de două mandate Biroul de muzicologie), conducător științific de doctorate, profesor asociat al Universității Naționale de Muzică din București, apoi al Universității de Arte „George Enescu” din Iași. Cel care a fost bursier "Humboldt", care a lucrat timp de decenii în medii precum Editura Științifică și Enciclopedică sau Institutul

bucureștean de Istoria Artei „George Oprescu”, a absorbit permanent sugestia din lecturi diverse sau din contactele cu filosofi, literați, istorici de artă. În plus, educația primită ca fiu de preot, legăturile spirituale cu Banatul natal, experiența venită din practicarea compoziției (în genuri orchestrale, camerale, corale), adesea religioasă, completează imaginea artistică a lui Gheorghe Firca.

Portretul lui Gheorghe Firca se desprinde cel mai bine din scrierile sale: cartea de eseuri *Reflexe ale memoriei* (București, Univers Enciclopedic, 1999) creionează imaginea autorului prin modul fin, cultural în care scrie, dar și prin unele evocări pline de savoare ale unor momente autobiografice. Fără a cădea nici un moment în capcana nostalgiei trecutului, autorul se distanțează uneori cu necesară ironie, alături păstrează accentele afective ale frânturilor de istorie personală, parte integrantă a aceleia muzicale (și nu numai) românești. Am citit aici un alt fel de muzicologie semnată de Gheorghe Firca, în comparație cu volumele ample, de profuzime analitică: *Bazele modale ale cromatismului diatonic* (București, Editura Muzicală, 1966, cu o versiune engleză în 1984) sau *Structuri și funcții în armonia modală* (București, Editura Muzicală, 1988). Acestea rămân repere fundamentale, mereu studiate și citate în literatura de specialitate, asemenea numeroaselor studii despre Enescu, Jora, Drăgoi, Ciortea, Vancea ș.a. Dat fiind faptul că Gheorghe Firca nu s-a ancorat într-o analitică sterilă, ci s-a îndreptat permanent asupra perspectivei metodologice, dar și asupra considerațiilor personale de ordin stilistic, estetic, hermeneutic, demersul său este original.

O altă piatră de hotar pe care muzicologia românească o datorează lui Gheorghe Firca este realizarea ediției *Dicționarului de termeni muzicali* (București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1984) și reeditarea acestuia, într-o versiune lărgită, completată, adusă la zi în 2008. Presupunând o muncă de colectiv dificil de organizat, acest instrument de lucru alcătuit cu seriozitate și bibliografie adecvată, cu grija pentru conceptul muzical și redactarea sa, rămâne deocamdată unic în peisajul românesc.

Îi făceam urarea, în 2000, să-și păstreze ambianța familială impregnată – la nivel de generații succesive – de muzicologie. Era firesc să se întâmple astfel, cu un muzicolog alături de statura profesională și morală a Clemansei Liliana Firca, sau cu Ștefan Firca definitivând acum cu succes un doctorat în S.U.A. Mă voi putea bucura astfel, încă mult timp de acum înainte, citind muzicologie semnată "Firca"!

Valentina SANDU-DEDIU

Clopotele Bucovinei

Constanța CRISTESCU

Prima zi de Paști le-a oferit suvenirilor și darul unui concert de excepție, o premieră absolută în viața concertistică românească – probabil și pe plan internațional -: *un concert document* intitulat **Clopotele Bucovinei**. Programul a fost alcătuit din semnale liturgice înregistrate pe teren la mănăstiri și biserici bucovinene aflate în patrimoniul UNESCO: Voroneț, Sfântul Ioan cel Nou de la Suceava, Putna, Sucevița, Moldovița, Humor, Dragomirna, Arbore, Pătrăuți, Probota, Râșca și Cacica.

Concepția generală a programului sugerează tocmai simbolica muzical-liturgică a istoriei mântuirii: Patimile, Învierea și apoteoza pascală – *mântuirea*. Simbolica clopotelor este legată de Înviere, în timp ce simbolica toacei este legată de Răstignire.

Toaca singură se bate doar în Săptămâna Patimilor, din Joia mare și până la Înviere, timp în care clopotele tac. Simbolul este cel al Crucificării, sugestiv redat în imaginea pe care o formează tocașul împreună cu toaca în timpul semnalizării liturgice. Semnalul liturgic ce folosește ansamblul de clopote este cel duminical și din zilele de sărbătoare, forma sa fiind cea de suită tripartită, respectiv suită de trei semnale numite *stări* sau *soroace*, simbolizând Sfânta Treime. Doar în Săptămâna Luminată se bat toacele și se trag clopotele împreună.

Concertul pascal s-a deschis cu un splendid semnal realizat la toaca mare de la Mănăstirea Putna, urmând rând pe rând, într-o alternanță de sonorități contrastante din punct de vedere timbral și al complexității ansamblului, etalarea clopotelor fiecărei mănăstiri cuprinsă în program. Primul clopot a fost marele clopot de la Mănăstirea Putna, iar primul semnal de ansamblu de clopote a fost, nu întâmplător, cel de la Voroneț, dată fiind legenda potrivit căreia cele două clopote rostesc peste secole, prin

îngânarea lor într-o formulă tradițională transmisă din generație în generație, numele marelui voievod trecut în rândul sfinților români: Ștefan cel Mare. Ansambluri reduse de clopote au alternat cu ansambluri de clopote din ce în ce mai complexe, etalând timbruri sonore și acordaje diferite, în evoluții polifonice deosebit de interesante.

Din perspectiva configurației muzicale se remarcă o fermecătoare varietate de acordaje, de ritmică și de factură. În acest sens s-au putut audia modele de aleatorie controlată și modele polifonice în variate polifonii de atacuri.

Semnalele care au încheiat concertul, cele de la Mănăstirea Humor și Probota, sunt speciale ca structură a ansamblului – toaca de mână, toaca mare, tochița și toate clopotele -, fiind specifice Paștelui, cu uzualitate liturgică doar în Săptămâna Luminată. Simbolul lor este chemarea ce încheie Psalmul 150: *Toată suflarea să-l laude pe Domnul*.

Tehnica generală de configurare a semnalelor liturgice de clopote are la bază principiul acumulării de sonoritate pentru partea introductivă, urmează un segment de tutti în care se etalează particularitățile armonice ale ansamblului, apoi se încheie semnalul prin rarefiere sonoră, astfel încât fiecare clopot încetează, începând cu cele mai mici și încheind cu clopotul mare. Excepție sunt clopotele de la Mănăstirea Slatina care încheie semnalul prin spectaculoase clustere. Specifică este pentru polifonia de clopote politempia și poliritmia. Structura ritmică de bază este binară – rezultată din loviturile mișcării pendulare. Fiecare clopot are propriul tempo, iar din combinarea lor în ansamblu rezultă o politempie mai mult sau mai puțin complexă, în funcție de numărul clopotelor de dimensiuni diferite utilizate.

Concertul transmis din turnul Consiliului Județean Suceava a beneficiat și de un spot cu imagini ale mănăstirilor, ale semnalizării liturgice instrumentale și cu fresce de patrimoniu universal, difuzat pe ecrane urișe în Parcul Central Suceava.

Un concert unic de o valoare documentară, artistică și spirituală ieșită din comun.

I-ar fi plăcut și lui Chopin!

În după amiaza zilei de 21 aprilie, spațiile somptuoase ale Palatului Cantacuzino au vibrat în consonanță cu spiritul lui Frédéric Chopin. Evenimentul a fost creat de Livia Teodorescu Ciocănea, care ne-a invitat la un program atractiv, pregătit de bună seamă, în memoria geniului european de naționalitate poloneză, sărbătorit în toată lumea pentru împlinirea a 200 de ani de la naștere. A susține în zilele noastre un program Chopin e o idee de mare îndrăzneală, penalizantă pentru un interpret conștient de enorma cantitate a variantelor reușite, acumulate de tradiția pianistică seculară. Tirania modelelor ne apasă cu greutatea ei în așa măsură, încât ne poate dezarma. Protagonista recitalului ne-a oferit, dimpotrivă, ocazia să constatăm că iubirea plină de respect față de această muzică îi provoacă o mare bucurie și că e dornică să împărtășească auditorilor prezenți în număr mare la întâlnire. În prima parte am ascultat un buchet de șapte valsuri care au sunat proaspăt, antrenant, în acord deplin cu natura expresivității proprii fiecăruia în parte. Toate au avut o strălucire specială pe fundalul unui lirism profund caracteristic discursului chopinian. Unora interpreta le-a dat elanul spontan conferit de autor acestor pagini care nu conțin nicidecum o muzică „minoră”. Altele au fost umbrite de melancolie, uneori dureroase ori capricioase. Am admirat cu deosebire suplețea ritmică prin care s-a transmis

palpitul viu al mișcării, ilustrând cu mare acuratețe stilistică principiul agogic al rubato-ului chopinian.

Partea a doua a programului a fost dedicată baladelor. Compuse în anii cei mai rodnici ai maturității creatoare, acestea se numără printre cele mai deplin realizate creații în care congenerul și prietenul său Liszt vedea o adevărată „Odisee a sufletului lui Chopin”. Interpreta a transmis în prima baladă imaginea unei fresce poetice vaste, tensiunea unui imens

Livia Teodorescu-Ciocănea

poem plin de pasiune, emoție și melancolie. În a doua baladă a fost realizat contrastul izbitor dintre episoadele angelice și cele de forță dramatică. Au apărut în cea mai clară lumină momentele de îndrăzneală armonică, îndeosebi modulațiile neașteptate, exploziile de vitalitate, continuitățile și schimbările tranșante, rupturi și opoziții, accente patetice și clipe încărcate de mister. Balada a treia, una dintre cele mai originale lucrări ale compozitorului, a degajat atmosfera plină de farmec poetic care-i este proprie. Tonul de confidență

intimă a favorizat duetul de dragoste al vocilor soliste. Cea de a patra baladă, capodoperă cuceritoare datorită elocvenței, originalității, bogăției de idei, a adus celor prezenți bucuria armoniilor somptuoase, a unui rafinament al scriiturii pentru pian ce marchează o etapă nouă în orientarea stilistică a compozitorului. Au fost puse în evidență toate episoadele dramatice, de la visul cel mai încețoșat până la entuziasmul fervent de la final, trecând prin variate transformări emoționale.

Entuziasmul spontan al publicului a stimulat-o pe pianistă să mai ofere ca supliment *Fantaisie – Impromptu op. 66* și *Andante spianato*, în interpretări greu de uitat. În fiecare piesă luată separat și în ansamblul recitalului, ceea ce am ascultat a mers direct la inima și mintea ascultătorilor. A fost o întâlnire specială a Lievei Teodorescu Ciocănea cu muzica lui Chopin. Artista s-a identificat cu această muzică a creat-o în viziunea sa proprie, cu cap de compozitor și inimă de poet. A rezultat din această osmoză o împletire pe deplin convingătoare a spontaneității cu știința construcției sonore, a fanteziei creatoare cu tehnica instrumentală de clasă înaltă. Naturalitatea și simplitatea expresiei, tonul firesc al discursului, au dat sentimentul de autenticitate, asigurând comuniunea empatică dintre artist și public. În aceste zile îndoliate pentru Polonia lovită de tragediile istoriei și ale prezentului, muzica lui Chopin a fost din nou o forță unificatoare, dătătoare de consolare și speranță. Iar felul în care a fost cântată i-ar fi plăcut, cu siguranță, și compozitorului.

Lavinia COMAN

George Enescu și muzica lăutarilor români

Constanța **CRISTESCU**

În luna martie Muzeul Național „George Enescu” din București a găzduit o inedită expoziție de documente ce a ilustrat relația pe care George Enescu a avut-o cu muzica lăutărească și cu unii dintre cei mai renumiți lăutari țigani ai timpului său. Expoziția a fost inițiată și realizată de muzicologul Viorel Cosma în colaborare cu muzeografa Cristina Andrei și graficianul Aurelian Popovici.

Valorificând material documentar din colecția particulară a maestrului lexicografiei românești Viorel Cosma, din fondurile Muzeului, al Bibliotecii Academiei Române și al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, expoziția reflectă parteneriatul marelui compozitor și interpret român cu câțiva dintre cei mai străluciți virtuozii lăutari ai vremii, de la formarea sa muzicală în copilărie cu lăutarul satului, până la colaborări în formații de muzică de cameră și pe podiumul de concert. Sunt evidențiate astfel sursele profesionale ce i-au înlesnit lui Enescu pătrunderea în profunzime a tainelor artei populare interpretative și accesul la un repertoriu folcloric divers, pe care l-a valorificat genial în compoziție și în tehnica violonistică savantă.

Formația muzicală a lăutarilor din anturajul enescian este foarte diversă; unii erau analfabeți – ex. vestitul Cristache Ciolac –, iar alții aveau studii muzicale universitare și conduceau orchestre simfonice și populare, fiind chiar compozitori – Nicolae Dinicu. Prețuirea lui Enescu față de arta lăutarilor țigani este însă imparțială, fiind exprimată și în articolul extras din revista *Muzica* nr. 5-6/1921, ce a deschis seria exponatelor.

Panourile expoziționale, alcătuite din fotografii documentare de lăutari, tarafuri și orchestre, localuri repute în care au activat și concertat diferitele personalități lăutărești, manuscrise epistolare, litografii de afișe, partituri mauscrite și litografiate, extrase din presa vremii, sunt concepute și ordonate cronologic, începând cu „Lăutari de altădată” (1760-1908). Urmează „Copilăria lui Enescu și primele întâlniri cu lăutarii”, apoi personalitățile vremii din parteneriatele muzicale enesciene: **Angheluş Dinicu** (1838-1905) care cânta la nai - autorul binecunoscutei *Ciocărlia* -, cu **Familia lăutarului Filip din Botoșani** (sec. XIX), apoi **Gheorghe A. Dinicu** (1863-1930) și orchestra sa de lăutari, **Dimitrie Dinicu** (1867-1936) și cvartetul „Carmen Sylva”, **Toba lui Lică Ștefănescu** (1865-11925), **Înregistrarea și valorificarea folclorului lăutarilor, Cristache Ciolac** (1870-1927) și orchestra lăutarului Radu Ciolac (1910-1914), **Pianistul compozitor Nicolae Dinicu** (1879-1954), **Violonistul Nicolae Buică** (1855-1932), **Violonistul Grigoraș Dinicu** (1889-1949), încheind seria cu **Grigoraș Dinicu și George Enescu** în cadrul unor evenimente istorice – premiera operei *Oedip* la Paris, Expoziția Universală de la New York (1939) – și cu **Lăutarul violonist Nicu Stănescu** (1903-1971).

Expoziția mai include două panouri dedicate **activității academicianului George Enescu** de referare și stimulare a culegerilor de folclor românesc, instituirea premiului Academiei Române pentru antologii de folclor muzical și pagini manuscrise autografate cu notații enesciene de melodii populare valorificate în capodoperele sale compunistice. Expoziția apare ca o nestemată istoriografică a unor colaborări artistice istorice. Panourile reflectă pe de o parte personalitatea excepțională a lăutarilor care au devenit colaboratori ai lui Enescu, pe de altă parte, importanța contactului enescian cu lăutarii vremii sale pentru formarea sa muzicală și pentru evoluția sa în plan compunistic și interpretativ.

La vernisajul din 10 martie, vizitatorii au beneficiat de prestația muzicală excepțională a **Orchestrai Petrică Pană**, care a interpretat pe viu, într-o restituire exemplară, melodii de folclor lăutăresc din prima jumătate a sec. XX ce au stat la baza unor creații enesciene de referință. Ghidajul muzicologic pe parcursul concertului prestigioase orchestre populare a fost realizat magistral de Viorel Cosma, care a cucerit auditoriul prin ingeniozitatea inițiativei de reconstituire auditivă a surselor de inspirație folclorică lăutărească din creația enesciană, prin farmecul prezentării și bogăția informației. Am parcurs, apoi, itinerariul inaugural al expoziției ghidați de muzeografa Cristina Andrei, care a oferit cu generozitate informații suplimentare menite să creeze lianții necesari conturării, în imaginația vizitatorilor, a importanței parteneriatului enescian cu lăutarii.

Panourile expoziționale relevă cu prisosință demnitatea și noblețea lăutarilor țigani din anturajul lui George Enescu, infirmând cu documente incontestabile teza mult vehiculată actualmente pe plan internațional despre discriminarea țiganilor – numiți impropriu *romi* – în România. Mai mult, expoziția oferă comunității rome imaginea unor modele de lăutari care trebuie să constituie repere de conduită socio-profesională în formarea și împlinirea artistică a lăutarilor actuali. S-ar conveni a se înlesni vizionarea acestei expoziții și în alte centre din țară și din străinătate și editarea unui CD cu reconstituirile istorice audio ale Orchestrai Petrică Pană, comentate de muzicologul Viorel Cosma.

Ne-a părăsit „Crăiasa folclorului românesc”

Viorel **COSMA**

În cultura românească, rezonanța numelui COMIȘEL nu sugerează doar un compozitor, un dirijor, un etnomuzicolog sau un folclorist, ci o întreagă **dinastie de muzicieni** care acoperă spațiul spiritual autohton vreme de peste un veac. O pleiadă de profesori de muzică, dascăli de strană, compozitori și dirijori de coruri, risipiți în județul Prahova, a reușit să impună numele COMIȘEL încă din secolul trecut, iar generația a doua – cu frații Florin și Emilia Comișel – s-a afirmat în București, ambii muzicieni devenind membri marcanți ai Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor, moștenirea lor artistică și științifică înscriindu-se definitiv la înălțimea patriotismului național. Dacă autorul operelor „Culegătorii de stele”, „Leonard” și „Soarele Londrei” a murit în plină forță creatoare (la 63 de ani), în schimb sora sa, Emilia, a atins (la cei 97 de ani!) pragul maxim al longevității muzicologilor români din toate timpurile. Puțini știu astăzi că nu performanța fizică a singularizat-o pe această profesoară și folcloristă, scotită pe drept cuvânt un fenomen de vitalitate în cercetarea științifică a melosului popular, ci forța intelectuală și prezența permanentă în viața culturală până la vârsta de 90 de ani. Este surprinzător, de pildă, că la 83 de ani, Emilia Comișel publica monografia „Constantin Brăiloiu”, iar în jurul vârstei de 95 de ani dădea la iveală volumele VII și VIII din ediția critică de OPERE ale aceluiași Brăiloiu.

Născută la Ploiești (28 februarie 1913), în casa unui învățător-psalt și dirijor de cor bisericesc, Emilia și-a început studiile muzicale de timpuriu cu tatăl său, compozitorul Gheorghe Comișel, pentru ca imediat după absolvirea liceului să urmeze Academia Regală de Muzică din București cu o pleiadă de mari dascăli, precum Alfonso Castaldi, George Breazul, Dimitrie Cuclin, Alfred Alessandrescu și Constantin Brăiloiu. Ultimul a atras-o în rândurile cercetătorilor Arhivei de Folclor a Societății Compozitorilor Români, stimulându-i pasiunea față de muzica populară încă de pe băncile Conservatorului. Timp de 15 ani a lucrat sub aripa ocrotitoare a lui Constantin Brăiloiu, iar după părăsirea catedrei și stabilirea „profesorului” în străinătate, discipola a preluat postul de asistent universitar la același institut muzical de învățământ superior, continuându-și, în paralel, activitatea la Institutul de Folclor din București. Exact în anul când Emilia Comișel a fost numită lector la cursul de folclor, am devenit colegi de catedră, eu fiind nominalizat asistent la cursul de Istoria Muzicii.

Timp de peste patru decenii am legat o prietenie profesională exemplară atât la catedra din Conservator, cât și în cadrul Uniunii Compozitorilor, unde am colaborat aproape săptămânal în Biroul Secției de Muzicologie. Am admirat-o din prima clipă pentru sinceritatea și bunătatea sufletească, prețuirea și dragostea față de colegii folcloriști și nu numai, dar mai ales am luat-o permanent ca model pentru nețărmurita recunoștință pe care i-a acordat-o „profesorului” său din tinerețe. Primeam săptămânal un telefon la miezul nopții de la Emilia Comișel după dispariția mentorului său (1958) spre a-mi mărturisii dorința înființării – împreună cu văduva etnomuzicologului – unei **Fundații Brăiloiu** și insistând să se acorde Institutului de Folclor denumirea „Constantin Brăiloiu”. Dar supremul gest de prețuire post-mortem l-a marcat prin strădania aducerii rămășițelor pământești din Elveția la București. Se împliniseră anii de grație de care beneficiase pentru odihna provizorie în Cimitirul din Țara Cantoanelor, când Emilia a aflat că osemintele „profesorului” fuseseră exhumate și aruncate pe marginea mormântului. Nu știu cu cine a discutat, unde a intervenit (bănuiesc că la Asociația „România”, condusă de profesorul Virgil Căndea), că în

Alain Pâris și Remus Azoitei

Corina BURA

În fiecare stagiune Institutul Cultural Francez organizează în colaborare cu Filarmonica „George Enescu” mai multe manifestări-premiere prin care face cunoscute publicului românesc spații sonore ale vieții spirituale din Hexagon. Pentru muzica simfonică de peste 25 de ani se află la pupitru entuziastul și neobositul maestru **Alain Pâris**, unul dintre cei mai activi propagatori ai muzicii franceze din întreaga lume. În acest an, în

apropierea mării solemnități a primăverii, a programat pentru început o lucrare a unui cunoscut compozitor și organist contemporan, **Thierry Escaich** (n. 1965) intitulată *Vertiges de la croix*, scrisă în 2004, inspirată de o pictură celebră semnată de Peter Paul Rubens. Deși printr-un protocol nescris deschiderea unui simfonic se face printr-o uvertură sau o piesă de proporții reduse, iată că *Vertiges de la croix* se prezintă ca o amplă lucrare cvadritematică de mare expresivitate, în care se înlănțuie, se întrepătrund și se dezvoltă structuri potrivite cu semnificația și trăirile personajelor care alcătuiesc tabloul amintit : suferință, „lamento-Stabat Mater”, imagini dramatice ale lumii rătăcite și, în sfârșit, apariția unei dimensiuni purificate. Toate aceste sugestii se așează ca într-un mozaic vag polistilist, mai dens sau mai aerisit lucrat, cu acumulări extraordinare din care se rețin triumfătoare stilime baroce și ostinato-ul cu aer bachian - fără de care o asemenea temă, în general, ar fi mult mai săracă. În continuare violonistul **Remus Azoitei** a avut o excelentă prestație în *Concertul pentru vioară și orchestră* de **Jean Sibelius**. Așa cum deja s-a fixat în conștiința celor care i-au urmărit îndeaproape evoluția, Remus Azoitei surprinde mereu prin fantezie și fior artistic. Beneficiind de o tehnică foarte bine stăpânită, el dozează cu extremă finețe și

sensibilitate sonoritățile și timbrurile delicate ale viorii, într-o mișcare adecvată sensului intim al frazei. Profunda meditație a mișcării mediane a primit nuanțe emoționante și căldură, dezvoltate printr-un vibrato deosebit de plastic. Disponibilitatea față de bogăția stilistică s-a relevat în cele două bisuri : *Fuga în sol minor din BWV 1001*, în care a împletit armonios rigoarea cu lirismul și *Paganiniana* de Nathan Milstein, o parafrază după cele mai cunoscute *Capricci* ale altui mare reformator al viorii, Niccolò Paganini. Cu toate că scriitura lui Paganini are o logică tehnică foarte construită, piesa lui Milstein strecoară capcane pe care, însă, Remus Azoitei le trece cu cea mai mare ușurință. Partea a doua a concertului a inclus o lucrare mai rară pe afișele de concert, *Simfonia în Do Major* de **Paul Dukas**, unul dintre puținele opusuri pe care destinul le-a salvat de exigența distrugătoare caracteristică autorului. Dukas a avut tăria să rămână pe pozițiile sale estetice într-un timp și spațiu care omologa cele mai inedite experimente ale veacului, începând cu Les Six, Maurice Ravel, Claude Debussy, și mai apoi a lui Stravinski și influențelor celei de a Doua Școli Vieneze. Formația sa dedicată și înaltei instrucții muzicale a avut o tainică legătură cu trecutul (Rameau, Haydn, Beethoven, Franck ș.a.) cu toate că tehnica sa de compoziție este una dintre cele mai elaborate și plină de idei noi. Adevărata sa

image se întrupează în *Ucenicul Vrăjitor*, acest inegalabil scherzo simfonic, ale cărei trăsături pot fi decelate în simfonia scrisă nu cu mult timp înainte. Virtuozitatea variațională în tratarea materialului tematic imprimă o neliniște alegră, veselă, un dinamism din care se detașează un senin umor, contururi cu plurivalență transportate în finalul strălucitor, susținut și prin contrastul discret și romantic caracteristic cele de a doua părți. Alain Pâris este o personalitate care se definește prin știință și echilibru. Însăși concepția programului propus este un argument elocvent, preferând în final o simfonie concisă pentru a da spațiu unei lucrări introductive contemporane, în ambele regăsindu-se, în pofida secolului care se așterne între ele, trăsăturile elegante ale muzicii franceze. Arta dirijorului modelează cu ușurință aparatul orchestral și speculează tocmai această din urmă calitate prin dinamica, tempo-ul și culoarea potrivită. Pentru componenții orchestrei a fost un spectacol dificil, încărcat, solicitant, pentru a cărei realizare nu și-au precupețit resursele, iar ovațiile sălii au răsplătit cu prisosință efortul.

câteva zile – într-o cutie de carton presat – rămășițele lui C. Brăiloiu au sosit la Uniunea Compozitorilor din București. După o scurtă și improvizată ceremonie funebră, desfășurată în mare secret și cu un mănunchi de etnomuzicologi și membri ai Arhivei de Folclor, fără nici un reprezentant oficial, și o alocuțiune a Emiliei Comișel, marele profesor a fost reînhumat în cavoul familiei din Cimitirul Bellu. Am plecat împreună tăcuți spre central orașului, citindu-i pe fața modestei discipole fericirea că „profesorul” s-a reîntors definitiv acasă.

Din acel moment, lupta publicării întregii moșteniri științifice a lui Constantin Brăiloiu, într-o monumental ediție critică de OPERE, a devenit parcă singurul ideal de viață al Emiliei Comișel. A reușit să vadă tipărite cele 8 volume de documente, studii și articole, precum și ultimele publicații de corespondență (închegate la patriarhala vârstă de 95 de ani, sub îngrijirea fiicei sale Irina, întrucât ochii nu o mai ajutau), constituind „cântecul de lebadă” al neobositei folcloriste ploieștence care, în ziua de 18 aprilie a acestui an, la orele 5 dimineața, s-a stins din viață la București. Greu voi putea uita neastâmpărul acestei delicate cercetătoare care și-a risipit energia în zeci de jurii și concursuri, sute de conferințe și prelegeri, emisiuni de Radio și Televiziune, dar mai ales în istovitoare culegeri de folclor pe toate meleagurile țării, precum și în comunitățile românești din Iugoslavia, Bulgaria, Albania, SUA și Canada.

Emilia Comișel a reprezentat prototipul de folclorist înăscut care și-a revărsat preaplînul existenței sale pe tărâmul explorării tezaurului nostru popular, precum o albină într-un imaginar stup al florilor dintr-o rezervație naturală, pe un vârf de munte scăldat de razele soarelui de primăvară.

Dumnezeu s-o odihnească în pace!

Un festin pianistic

Marcel FRANDES

Drumul pianistei Leonskaja este un drum de culmi. Pe lângă autodepășire, exigență, pasiune și inteligență, se plasează printre cei mai mari, nu numai astăzi, ci din întreaga epocă: alături de Clara Haskil sau de Dinu Lipatti, având în plus modernitatea (André Boucourechliev, revista *Diapason*, Paris).

Am avut marea bucurie de a o asculta la Ateneul Român pe celebra pianistă în cele două *Concerte pentru pian și orchestră* (nr. 1 în *re minor*, op. 15, respectiv nr. 2 în *Si b Major*, op. 83) de Johannes Brahms, acompaniată de Orchestra simfonică a Filarmonicii *George Enescu*, dirijată de Horia Andreescu. Concertele au avut loc la 8 și 9 aprilie 2010, având alura de deschidere a unui mare festival muzical. Spun aceasta pentru că publicul a venit în număr foarte mare, unii ascultând-o pe solistă în ambele seri. Iar emulația stârnită de personalitatea acestei pianiste a fost resimțită mai ales în rândul interpreților din ansamblul orchestral. Până în ultima clipă, lumea tatona: chiar a venit Leonskaja? Nu numai că a venit, dar, cred eu, pentru cine a ascultat-o, artista a rămas definitiv în *sufflet*.

Elisabeth Leonskaja s-a născut la 23 noiembrie 1945, în Tbilisi, dintr-o familie rusă. A fost considerată *copil minune*. A cântat la 11 ani primul său concert. A studiat la Conservatorul din Moscova, câștigând prestigioase premii și s-a format sub îndrumarea lui Sviatoslav Richter. Din anul 1978, Leonskaja s-a stabilit la Viena. Pianista a cântat cu toate orchestrele importante din lume, sub bagheta celor mai mari dirijori. Elisabeth Leonskaja susține o activitate camerală deosebită, colaborând cu cvartetele *Alban Berg*, *Borodin*, *Guarneri și Artemis*. Dintre înregistrările sale, unele au fost distinse cu premii precum: *Diapason d'Or* (pentru înregistrarea lucrărilor de Franz Liszt) și *Caecilia Prize* (pentru discul cu *Sonatele de pian* de Johannes Brahms).

Concertul nr. 1 în re minor pentru pian și orchestră de Brahms compus în 1858 și cântat în primă audiție de însuși compozitorul în 1861, a fost inițial gândit ca o sonată pentru două pianouri. Apoi a încercat să-l transforme în simfonie, iar în cele din urmă a devenit concert pentru pian, păstrând însă ideea că solistul și

orchestra sunt parteneri egali. Într-adevăr, alături de pasaje de virtuozitate pianistică și de variațiunile dezvoltătoare, partiturile cornului și timpanului conțin elemente de mare dificultate tehnică. De la prima interpretare a lucrării până astăzi, aprecierile publicului și ale criticilor s-au schimbat continuu, până la statutul de capodoperă.

Elisabeth Leonskaja, în concertul de la Ateneul Român a cântat acest prim concert de pian al lui Brahms în spiritul tradiției interpretative ruse, cea formată de David Oistrach, Sviatoslav Richter ori Emil Gilels, caracterizat prin respectul pentru chintesența muzicii. În prima parte, *Maestoso*, acele triluri fremătătoare la ambele mâini aveau o tensiune copleșitoare:

Leonskaja pare că extrage sunetul din claviatura pianului. Balansul lateral al mâinii drepte avea o frecvență foarte mare, dar totodată și o suplețe ce conducea la sporirea rezistenței în repetare. Mișcările sale instrumentale, urmând caracterul muzicii, aveau când forță, când tandrețe, astfel încât tonul ei era pătruns de noblețe și generozitate. Alteori, mâinile pianistei păreau că au erupt pur și simplu dintr-un vulcan, pentru ca în clipa următoare să planeze adâncindu-se din nou în clape cu o lentoarea și o arcuire cvasi-imponderabilă. Concentrarea sa se îmbina cu trăirea artistică de la primul până la ultimul acord.

În introducerea orchestrală din *Adagio*, partea mediană a concertului, dirijorul Horia Andreescu a reușit să inducă sentimentul de împăcare. Întreaga muzică vibra de un profund sentiment religios. De altfel, Brahms scrisese pe partitura primei ediții a concertului: *Benedictus qui venit in nomine Domine*. Iar divina pianistă Elisabeth Leonskaja continua firul melodic expus de orchestră cu o timbralitate nepământeană.

În Finalul *Allegro non troppo* s-au putut desluși acele variate nuanțe ale fericirii din care nu lipseau momentele de umor, fantezie ori lirism pasionat, toate întruchipând glorificarea vieții. Acea formulă sincopată a melodiei ascendente a pianului răsuna tonic și contrastant.

După pauză, a urmat cel de-al doilea *Concert pentru pian și orchestră în Sib major*, op. 83 de Johannes Brahms (1881). Densitatea muzicii rezidă aici din gândirea simfonică. Se afirmă pe bună dreptate, că la vremea respectivă era simbolul unui *nou*

prototip de concert în istoria compoziției.

Interpretarea la pian a temei principale a primei părți, *Allegro non troppo*, amintea de forța interioară a muzicii beethoveniene. De altfel, dirijorul Horia Andreescu a realizat o măiestrită intensificare emoțională, de la prima chemare a cornului, până la amplificările din secțiunea centrală a formei de sonată. Elisabeth Leonskaja a readus în cea de-a doua parte a *concertului nr. 2*, acel inconfundabil suflu de baladă nordică, tipic muzicii lui Brahms.

Un splendid solo de violoncel, o cantilenă plină de poezie, încadrează cea de-a treia parte, *Andante*, a *Concertului nr. 2*.

Maniera de a cânta a Elisabetei Leonskaja este aproape imposibil de explicat din exterior. Și totuși pare că ea atinge direct corzile pianului, așa cum face un cordar când palpează strunele într-o melopee. Palma și degetele ei plutesc între două atacuri ale duratelor punctate printr-o mișcare continuă, realizând un *legato* incredibil de frumos. Ea asociază extrem de inteligent un anumit timbru unui motiv muzical, depășind uneori simpla proporționalitate directă cu intensitatea sunetelor emise. De aici, rezultă un control nemaîntâlnit al mijloacelor expresive. Pianul, ca instrument oarecare, devine pianul El. Frazarea ei este atât de firească încât tensiunea romantică nu este căutată cu tot dinadinsul, dar este 'înmătășită' în sunetele ce se înlănțuie ca un mozaic perfect.

În ultima parte a concertului op. 83, *Allegretto grazioso*, pregnanța melodic-ritmică a ideilor muzicale nu împiedică complementaritatea lor. S-a putut clar decela patetismul inflexiunilor maghiare, dar și elementul fantastic al muzicii. Chiar și în concluzia rondo-ului, pasajele scilpitoare ale pianului se încadrau în șuvoiul muzical cu o eleganță departe de orice virtuosism gratuit.

Paradoxal, un apolinic festin pianistic romantic.

Festivalul internațional de bandoneon și acordeon

Corina BURA

Oferindu-l ca o alternativă la Festivalul internațional de chitară care se desfășoară din doi în doi ani, inițiatorii și susținătorii acestui tip de eveniment muzical s-au orientat spre o zonă populată de alcătuirile sonore și timbrurile unor instrumente care aduc un parfum exotic, în consonanță cu marile evenimente astrale ale primăverii. Alcătuit din trei concerte simfonice și trei recitaluri, programul festivalului s-a bucurat de un deosebit interes, iar sala studioului „Mihail Jora” a reperat un record în ce privește numărul de spectatori. Pe lângă **Roberto Salvalaio**, care a dirijat în 2007 un concert integral Piazzolla (printre altele *Sinfonietta*, *Los pájaros perdidos* și oratoriul *El pueblo joven*, lucrări diverse ca stil), și-au dat concursul dirijorii **Horia Andreescu** și **Gerd Schaller**, alături de interpreți-compozitori care au prezentat pe lângă repertoriul devenit „clasic” (alcătuit din lucrări originale, parafraze sau transcripții) multe creații proprii, altele dedicate lor, unele de o intensă modernitate, cum ar fi de pildă *Auf der Suche* (1995), piesă de concert pentru acordeon și orchestră de **Boris Porena**, în primă audiere absolută, dedicată lui **Claudio Jacomucci**. Porena, compozitor cu o bogată creație, care cuprinde aproape toate genurile înglobând influențe stilistice specifice deceniilor în care a fost elaborată, gânditor și autor de texte cu caracter filosofic (Metacultural Hypothesis: an hypothesis for survival) concepe *Auf der Suche* (în căutare) fără un plan macroformal de tip clasic și integrează acordeonul solist într-o densă rețea de relații vis à vis de un aparat orchestral puternic colorat de percuție. Totuși se poate vorbi, în mare, despre actul amalgamării unor trăsături baroce cu elemente specifice secolului XX (densități, texturi, rarefieri, cluster, rolul aproape solistic al percuției ș.a.), toate presărate cu unele momente de mare virtuozitate, în care s-a distins binecunoscuta artă a lui Peter Soave. Într-un perimetru relativ apropiat s-a plasat și *Fuga con Pajarillo*, o primă mișcare dintr-o amplă *Suită pentru orchestră de coarde* (29') scrisă de **Aldemaro Romero** (creatorul unei noi forme a muzicii venezueliene – *Onda Nueva*), într-un excelent aranjament pentru orchestră simfonică realizat de Roberto Salvalaio. Înregistrată în 1998, lucrarea se înscrie în atmosfera expresionistă, accentuată și de rezonanța sumbră a armoniilor vide încredințate registrelor grave de la compartimentul instrumentelor de alamă. De o mare apreciere s-a bucurat concertul de deschidere încredințat baghetei lui Horia Andreescu, în al cărui program a fost inclusă și *Missa Tango*, scrisă de **Luis Enriquez Bacalov** (n.1933), celebru compozitor de muzică pentru film, nominalizat și premiat cu Oscar pentru *Patima după Matei* (în regia lui Passolini) și pentru *Il Postino*. În ultimul timp Bacalov s-a orientat și spre genul vocal simfonic scriind *Missa Tango* și, recent, *Cantones de Nuestro Tiempos* pentru bariton, soprană orchestră și cor. În cazul Missei tiparul a fost epurat semnificativ în acord cu dorința autorului de a apropia cele trei ramuri ale credinței abrahamică (iudaism, islamism și

creștinism) realizând o fuziune plină de sensibilitate a textului spaniol cu ritmurile tangoului argentinian. În acest spirit, vocile de înaltă muzicalitate ale sopranei **Alina Bottez** și tenorului **Yuriy Tsiple** au tălmăcit aceste tulburătoare pagini, susținute de Corul Radio, la fel de expresiv și cizelat de către Dan Mihai Goia. Un nou veșmânt, mult mai modern, a primit celebrul **Libertango**, aranjamentul pentru cor și orchestră fiind realizat de compozitorul **Adrian Enescu**, în timp ce **Tangazo** (1969), una dintre ultimele piese scrise pentru orchestră mare de către **Astor Piazzolla**, a fost din nou o primă audiere românească. Tangazo, desfășurat pe o schemă sonoră asemănătoare unei oglinzi, imprimă dansului un aer întunecat, printr-o orchestrație bogată în glissande amenințătoare, amplificat de vigoarea percuției, iar coda va stinge evoluția ajunsă pe coordonatele ritmice ale unui marș prin două mici acorduri. Genul concertant a fost foarte bine reprezentat prin invitațiile lansate unor interpreți de primă clasă, cei mai buni la ora actuală : **Richard Galliano**, **Madeleine** și **Peter Soave** (prezent și în 2007), alături de **Hector Ulises Passarella** și **Claudio Jacomucci**. Pe lângă piese mai mici cu acompaniament de orchestră deja cunoscute (Romero: *Soavecito*, *Cântec pentru Elisabeth*, G.M. Rodriguez: *La Cumparsita* și, bineînțeles, Piazzolla: *Oblivion*) s-au impus alte două prime audieri cu partituri iscălite de uruguayanul H.U. Passarella (n. 1965). În *Suita Rioplatense* pentru bandoneon și orchestră face apel la unele formulări melodice de inspirație latino (pe care de fapt le aflăm reinterpretate în mai toate lucrările care au la bază acest ethos), dar mai interesante apar unele dezvoltări ritmice care realizează efecte mai puțin obișnuite, asociate cu o stilemă de esență bachiană, un tetracord perfect cromatic descendent, prezent atât în fundalul unor tratări intens lirice cât și în fugato. Cea de a doua piesă, p.a., *Milonga para Neruda*, dedicată lui C. Jacomucci, este din nou un opus foarte bine elaborat, atât în planul microstructurilor, cât și în dezvoltările și tensiunile realizate prin ostinato, cu punți foarte inspirate și o coda spectaculoasă. Au figurat și concerte propriu-zise pentru bandoneon și orchestră selectate din opera lui Piazzolla: *Aconcagua*, concert pentru bandoneon și orchestră de coarde în versiunea propusă de captivantul artist care este Richard Galliano, *Punta del Este* (interpretată de Peter Soave), care deși poartă numele de suită - cele trei mișcări distincte, *Introduccion*, *Choral* și *Fugue* o fac asimilabilă unui concert tradițional - și *Uvertura Dramatica* op.5 revizuită de același neobosit R Salvalaio, însoțit de Richard Galliano. Pentru întreținerea atmosferei, care de-a lungul unei săptămâni a căpătat valențe magice, a fost inclusă și o lucrare binecunoscută, *Suita* din muzica baletului *Tricornul* de **Manuel de Falla**. Dirijorul Gerd Schaller, un artist profund implicat și în promovarea muzicii contemporane, i-a revenit misiunea prezentării primelor audieri semnate de Passarella și Boris Porena. Arta sa dirijorală izvorăște dintr-un simț muzical superior, reflectat printr-o frazare nobilă, un talent deosebit în alegerea justă a tempilor, care implică o profundă cunoaștere a partiturii și, nu în ultimul rând, o vastă experiență. O abordare echilibrată a transfigurat melodiile pline de viață ale **Tricornului**, imprimându-le un aer mai francez, aristocratic și rafinat. *Suita andaluză* de **Ernesto Lecuona**, în primă audiere, a încheiat acest minunat festival în veselia muzical-descriptivă a idiomurilor din Andalusia, Cordoba, ale Guadalquivirului etc. Cele două orchestre au fost colaboratoare optime la reușita simfonicele. Cei doi concert maestri merită felicitări pentru susținerea

numeroaselor solo-uri care au intrat într-un veritabil dialog cu instrumentele vedete, bandoneonul și acodeonul.

Cele trei recitaluri au fost deosebit de interesante nu numai printr-un repertoriu original, ci și prin diferite transcripții din patrimoniul orgii (**Boellmann** - Soave sau **Bach** BWV 553, 539 sau 848, ultima aparținându-i lui C. Jacomucci) și diferite adaptări după Piazzolla (*Ave Maria* - Soave), **Gardel** (*Volver* - Passarella). Cei patru iluștri interpreți, considerații legende vii ale acordeonului și bandoneonului, Peter și Madelaine Soave, H. Ulises Passarella și Claudio Jacomucci au stabilit un itinerar repertorial prin intermediul căruia publicul s-a racordat la patrimoniul sonor conceput pentru aceste instrumente. Figuri de interpreți-compozitori, cu studii înalte în America, consolidate prin integrarea în cultura vest-europeană, mai ales din Franța, Italia sau a Rusiei (țară cu mare tradiție acordeonistică) au defilat pe plaja unor armonii îndrăznețe: **Egberto Gismonti** (Agua y vinho, Baiao Malandro), **Alejandro Barletta** – primul bandeonist concertist (*Noți cu lună*, *Juegos*), **Tony Murena** (*Indiferență*) sau pe piese spumoase care necesită o extraordinară îndemânare: **A. Astier** (*Tempête*, *L'Acquilon*). Rezonanțele grave ale baiianului (acordeon de concert) au evocat universul slav al Sonatei nr.1 (1979) scrisă de un alt renumit muzician, **Anatoli Kusiakov**. După cum era și firesc, au fost incluse și lucrări contemporane aparținând lui H.U. Passarella (Imagini din *Rioplatense*, *Coral la Goyeneche*), iar Claudio Jacomucci și-a interpretat un opus de dată recentă, *Wonderlands* scris în 2006 și altul din 2007, *Infernal Circles* pentru acordeon și suport digital, demers prin care introduce instrumentul respectiv într-un univers special. Lumea jazzului și a filmului reprezintă un mediu în care multe dintre numele amintite și-au manifestat creativitatea, pentru că o ilustrație muzicală adecvată amplifică efectul emoțional al imaginii cu cel puțin 30 %. În contextul dat, pentru unitatea programului a fost inclusă și muzica lui Bacalov din *Il Postino* și a lui Richard Galliano pentru serialul francez de televiziune *P.J.*, *New York Tango* (secțiunea a treia din *Opal Concerto*). Recitalul susținut de **Sextetul Galliano**, *De la Bach la Piazzolla*, este inclus într-un mare turneu pe care acest formidabil ansamblu îl desfășoară acum în Europa. Cvintetul de coarde are sonoritatea unei orchestre de cameră și evoluează asemenea unui organism perfect. Imensei sensibilități, naturaleței și subtilității emisiei sonore caracteristice artei lui Galliano i s-a asociat profunda implicare emoțională a celorlalți participanți, pe meandricele și misterioasele linii bachiene ale *Concertului în la minor*, ale celui pentru vioară și oboi (preluat de acordeon) ale celui pentru clavicin și orchestră (BWV 1056) și alte câtorva mișcări extrase din suite pentru flaut sau violoncel. Au urmat seria compozițiilor proprii : *Tango pour Claude*, *Petite suite française*, și *NW Tango* (mai amplu, în care dezvoltă în stil propriu unele formulări pe care le întâlnim în Concertul pentru bandoneon de Piazzolla) care disting și definesc o manieră pecetluită de spiritul francez, Galliano fiind inițiatorul curentului *new musette*. Seara s-a încheiat în atmosfera narcotizantă a sebelor *Otono porteno* (din *Anotimpurile la Buenos Aires*) și *Vuelvo al sur*. S-a remarcat același prim-violonist, Sébastien Surel, în ipostaza celui deal doilea solist, cu tonul cald și vibrato suplu, diferențiat, frază generoasă, filaje rafinate. Un foarte bun program de sală alcătuit de doamna Mioara Băscă, coordonatoare și, în fapt, inițiatora acestui excepțional eveniment a completat imensa reușită a acestui festival.

Stagiunea corală “Paul Constantinescu” a A.N.C.R.

Dan BUCIU

Luna februarie a marcat două noi succese în drumul tot mai bine conturat pe care-l parcurge stagiunea corală “desenată” de Asociația Națională Corală din România, stagiune care, ajunsă la a 17-a săptămână cu concert se derulează cu regularitatea unui eveniment cultural organizat de ani și decenii bune de o instituție muzicală prestigioasă! 15 februarie și 23 februarie au fost datele la care am consemnat concertele cu numărul 16, respectiv 17, concerte care s-au bucurat, ca și precedentele, de o participare de calitate a unor formații bucureștene și de un public doritor de muzică, capabil să aprecieze interpretări cu foarte bune standarde valorice.

În sala Enescu a Universității Naționale de Muzică din București ni s-a propus pe 1 februarie concertul care a stat sub semnul promovării artei corale contemporane românești. Tânăra (prin componența sa) formație a Liceului de Muzică “Dinu Lipatti” din București, “Consonance”, ne-a încântat prin armoniile (nu întotdeauna consonante!) ale celor doi creatori români din generația medie, Eugen Sandu și Olguța Lupu, cucerindu-ne deplin prin calitatea prestației muzicale, dar și prin pasiunea și implicarea artistică pe care membrii formației au demonstrat-o permanent. Cei doi compozitori (reprezențați de câte patru piese) au etalat personalități creatoare distincte, bine conturate: Eugen Sandu s-a înscris pe linia unui modalism pigmentat cromatic, cu note de umor (în “Zdreanță”) dar și de “seriozitate” (în “Am știut”). Olguța Lupu, preocupată de elementul ritmic și de o filtrare folclorică diferită de cea a colegului de generație, ne-a propus, între altele, două lucrări “vii”, de efect (“În joacă” și “Din palme”). Un merit deosebit îl are indiscutabil dirijarea coralei, profesoara Lăcrămioara Ana Pauliuc, un muzician mult prea

Stelian Ionașcu

modest pentru valențele artistice și inteligența interpretativă pe care le posedă din plin. Am dori-o mult mai prezentă în viața de concert a Capitalei (și nu numai).

Grupul coral “Ars Careminis”, compus din absolvenți ai Facultății de Teologie Ortodoxă și U.N.M.B., funcționând sub îndrumarea distinsului părinte prof.univ.dr. Stelian Ionașcu (un admirabil specialist în zona muzicii bizantine) ne-a propus un program mai puțin bizantin, marcat mai ales de stilul armonic tonal “importat” de muzica ortodoxă română din zona culturală rusească. Printre excepțiile de la nota generală tonală am putut remarca două lucrări deosebite semnate de Paul Constantinescu (“Aliluia” glas VIII) și Nicolae Lungu (“Doamne, auzi glasul meu”). Dirijorul formației, Eloi Siluan, a avut o bună prestație putându-i-se totuși reproșa o anumită lipsă de relief în tot ce a întreprins, abordarea diferitelor piese prezentând o anume nedorită nivelare.

Sediul Arhiepiscopiei Romano-Catolice din București, frumoasa Catedrală “Sfântul Iosif”, a găzduit în data de 23 februarie concertul propriei cappelle “Musica Sacra” dirijată de Del Vasilache și avându-l drept cappelmaestru și organist pe Marcel Octav Costea. Am ascultat un concert cu multe pagini religioase de mare calitate tălmăcite cu sensibilitate și înțelegere de o formație echilibrată în care s-au detașat soliștii Veronica Anușca, Andreea Petrea și Del Vasilache. Am reținut în mod special “Doamne Isuse Hristoase” (Paul Constantinescu), “Ecce fidelis servus”(Gabriel Fauré) sau “Ave Maria”(T.L. de Victoria). O notă specială (bună!) pentru cele trei miniaturi corale pe texte religioase ale mentorului formației, Marcel Costea, care s-a dovedit și un creator inspirat, stăpânind un limbaj muzical contemporan “temperat” de cutumele și atmosfera specifică spațiului ecleziastic; mariajul între elementul nou și cel tradițional a fost bine realizat, rezultatul putând fi considerat drept o certă reușită.

Aflată în derulare, actuala stagiune corală ne face să ne gândim deja la cea viitoare (2010-2011), acolo unde am dori să regăsim coruri de valoare din toată țara; sigur, problemele sunt cele... financiare! Credem însă că aceste bariere pot fi doborâte de acei dirijori ai noștri care știu să fie și muzicieni, și manageri. Ne-am dori ca aceste rânduri să fie un motiv serios de reflecție pentru ei; îi așteptăm cât de curând.

Concurs de muzică românească

Carmen MANEA

Cea de-a treia ediție a concursului național de interpretare pianistică *Brave claviaturi* s-a desfășurat pe 27 martie 2009 la Liceul *Dinu Lipatti* din capitală, în

cadru a două secțiuni distincte: **secțiunea A** destinată elevilor care studiază pianul principal în liceele și școlile de muzică (unde au participat 54 de candidați, repartizați pe diferite categorii de vârstă) și **secțiunea B**, la care s-au prezentat 61 de elevi din învățământul preuniversitar, care studiază pianul ca disciplină complementară în liceele de muzică, sau acasă, în sistemul privat.

Juriul a fost alcătuit din cadre didactice cu experiență din învățământul universitar (prof. univ.

dr. Valentina Sandu-Dediu, conf. univ. dr. Carmen Manea, lect. univ. dr. Roxana Gheorghiu) și preuniversitar (prof. dr. Rodica Dăncănu, prof. Venera Babeș, prof. Stela Avesalon și prof. Veronica Sbenge); în evaluarea concurenților s-a ținut seama de vârsta și de experiența acestora, de acuratețea și nivelul artistic al interpretării lor.

Competiția a prilejuit tinerilor candidați ocazia de a cunoaște temeinic lucrări din repertoriul românesc și de a-și evalua nivelul instrumental alături

de colegii lor din aceeași categorie de vârstă; în opinia noastră, toți participanții au avut de câștigat de pe urma acestei experiențe artistice. Fiecare s-a pregătit cu responsabilitate, a aprofundat una sau mai multe lucrări din repertoriul pianistic românesc, pe care le-a prezentat în fața unei comisii exigente.

În cadrul secțiunii A, destinată elevilor care studiază pianul principal în cadrul liceelor și școlilor de muzică, s-a remarcat seriozitatea cu care s-au pregătit candidații în vederea prezentării la un nivel corespunzător la concurs; așa cum era firesc, juriul a fost exigent în evaluarea performanțelor acestei categorii de participanți, care beneficiază de o pregătire temeinică încă din primii ani de studiu la instrument. Tinerii pianiști înscriși în concurs în cadrul secțiunii A aveau deja experiența prezentării în fața publicului și a comisiei de specialitate; ei au prezentat un repertoriu dificil, alcătuit din lucrări reprezentative ale compozitorilor români.

muzicală instituționalizată. În plus, li s-a oferit oportunitatea de a cânta pe un instrument de calitate, într-o locație special amenajată. Menționăm că toți participanții din secțiunea B - mai puțin experimentați în postura de a interpreta în fața comisiei și a publicului lucrări pe dinafară -, s-au achitat în mod onorabil de sarcina pe care și-au asumat-o.

Pentru buna desfășurare a competiției au colaborat mai mulți factori: direcțiunea liceului, prin domnul prof. Florin Nemeș a pus la dispoziția organizatorilor cele două săli de concert: sala de spectacole și sala Bach. Doamna prof. dr. Rodica Dănceanu, în calitate de director artistic al concursului, s-a preocupat în detaliu de toate aspectele legate de organizarea în condiții optime a manifestării (realizarea pliantelor, a listelor cu candidați și cu repertoriul acestora, respectarea programării în cele două secțiuni, editarea diplomelor, obținerea sponsorizărilor în vederea premierii).

Pentru toți elevii, indiferent

și pentru elevii de liceu. În afară de diplome, concurenții au primit din partea organizatorilor și a sponsorilor (Editura Muzicală și Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România) cărți de specialitate, partituri de muzică românească, CD-uri, pliante și câteva premii speciale (în bani), oferite de familiile compozitorilor Liviu Comes (4 premii) și Cristea Zalu (3 premii).

Muzicologul Laura Manolache s-a aflat pe scenă la gala laureaților categoriei mari de vârstă, unde a oferit 3 premii „George Enescu” alcătuite din partituri cu lucrări pentru pian scrise de George Enescu și alte obiecte. De asemenea a oferit bibliotecii liceului un set de partituri cu creațiile pentru pian ale lui George Enescu.

Piese prezentate în fața comisiei au fost pregătite sub supravegherea atentă și competentă a profesorilor de pian. Concursul i-a stimulat pe elevi să învețe piese aparținând unor creatori importanți din muzica românească modernă și contemporană precum: G. Enescu, C. Silvestri, S. Drăgoi, M. Jora, M. Negrea, L. Comes, P. Constantinescu, Al. Pașcanu, T. Olah, C. Zalu, D. Voiculescu, R. Paladi, C. P. Basacopol, N. Coman, Doina Rotaru, ș.a.

Inițiativa de a stimula interesul elevilor pentru abordarea repertoriului românesc, atât de bogat, de valoros și original din punct de vedere stilistic, ni se pare meritorie, mai ales că nu a fost vorba doar de parcurgerea unor lucrări la clasă, ci de pregătirea pentru o competiție adevărată, care presupune pe lângă profesionalism, un efort suplimentar, multă disciplină și seriozitate.

Concursul de muzică românească organizat la Liceul Dinu Lipatti constituie o inițiativă meritorie, demnă de a fi popularizată, apreciată și urmată de alte licee și școli de muzică, chiar și de instituții de învățământ superior din capitală și din provincie. Este în același timp o modalitate specifică de a conștientiza la tânăra generație sentimentul originii, al continuității și apartenenței la cultura și la spiritualitatea românească.

Reprezentanți ai muzicii românești, într-o fotografie istorică: Ctin. Brăiloiu, A. Alessandrescu, G. Enescu, I. N. Otescu, Mihail Jora

Prezența secțiunii B, pentru elevii care studiază instrumentul complementar în liceele și școlile de muzică (sau în particular pianul) are, în opinia noastră, conotații benefice. Elevii de diferite categorii de vârstă au avut posibilitatea de a participa la un concurs organizat la liceu de specialitate cu tradiție în învățământul românesc; pentru cei din sistemul privat, a fost un prilej de a lua contact nemijlocit cu modul în care se desfășoară activitatea

de categorie de vârstă și de secțiunea la care au participat, competiția a constituit o experiență utilă, care a adus un progres în pregătirea lor instrumentală. În ediția actuală au fost acordate diferențiat, în funcție de nivelul și de calitatea prestației instrumentale, **diplome de participare (23)**, **diplome de merit (45)** și **diplome de excelență (44)**. Premiera s-a făcut în două reprize, pentru elevii cu din ciclul elementar și gimnazial

CAMERATA REGALĂ

Doina MOGA

În fine, peisajul muzical bucureștean, destul de șters și neinteresant în ultima vreme, s-a înnoit cu o formație camerală inedită, care, asemeni unui ghiocel ce străbate cu gingășia lui grosimea zăpezii, aduce în conștiința sufletească a melomanilor, un suflu proaspăt prin tălmăcirea cu har a luminozității și profunzimii muzicii. Chiar de 1 martie, ca un veritabil mărtișor, CAMERATA REGALĂ și-a făcut intrarea în marea societate a muzicii, când a susținut un concert de excepție, în cel mai reprezentativ loc pentru elita acestei arte, Atheneul Român. Acolo și atunci, orchestra fără dirijor a interpretat cu nerv, acuratețe, sensibilitate, muzicalitate și multă dăruire lucrări originale sau aranjamente pentru coarde ale unor partituri celebre, dintre care amintesc câteva: Haydn – „Serenada”, Brahms – „Dansul ungar nr. 5”, Boccherini – „Menuet”, Borodin – „Dansurile bolovtiene”, Strauss – „Perpetuum Mobile”, Ceaikovsky – Dansul mirli-tonilor din suita „Spărgătorul de nuci”. Pasiunea, entuziasmul, ca și convingerea membrilor acestei formații că muzica este cea mai durabilă punte dintre suflete, a trezit sala din rutina-i indulgență, bucurând-o cu speranța, iubirea și optimismul lor. Formată din tineri talentați cu vârste

cuprinse între 18 și 27 de ani, majoritatea studenți ai Conservatorului bucureștean, din anul I până la masteranzi, plus doi elevi din ultimul an de la Liceul de Muzică „George Enescu” (dintre care l-am recunoscut cu plăcere pe carismaticul violoncelist Andrei Nițescu, a cărui evoluție o urmăresc cu uimire și încântare încă de pe vremea când instrumentul era mai mare decât el), **Camerata Regală** constituită în anul 2009 sub înaltul patronaj al Alteței Sale Regale Principele Radu al României, se remarcă deja printr-un nivel artistic deosebit. Rezultat firesc al faptului că fiecare membru al ei este motivat nu numai de entuziasm, talent și dorința de afirmare, ci în primul rând de pasiunea și energia emoțională proprie vârstei lui. De 1 martie, la Atheneul Român a avut loc al doilea concert al formației după cel de debut din decembrie de la Conservator și urmat curând de un al treilea, respectiv cel din 27 martie, programat la Sala Mică a Palatului, ca și de un turneu de promovare prin țară și străinătate. Iată cum, prin această orchestră de cameră, tână generație de muzicieni își ia destinul în propriile mâini și dă o discretă, dar fermă lecție de profesionalism și simț moral, atât de binefăcător în această perioadă confuză pe care o traversează societatea noastră. Ce poate fi mai frumos și mai constructiv decât să promovezi talente și să propovăduiești muzica? Ori asta face **Camerata Regală**. De aceea, adaug aplauzelor melomanilor, urarea mea de mult succes și cât mai multe astfel de seri încântătoare!

Matei Bucur Mihăescu

Vasile DONOSE

Muzica este, fără îndoială, una dintre cele mai fascinante forme de manifestare a spiritului uman. Din această perspectivă este greu de presupus că s-ar putea înțelege, în profunzime, ordinea supremă a universului fără cunoașterea valorilor fundamentale ale acestei arte pe care compozitorul, esteticianul și filozoful Dimitrie Cuclin o definea ca fiind „spațiul de mișcare a sufletului omenesc între plus infinitul bucuriei și minus infinitul întristării”. „Muzica este respirația statului, poate liniștea tablourilor” preciza poetul austriac Rainer Maria Rilke (1875-1926). Fără muzică nu-l poți înțelege nici pe marele poet german Hölderlin (1770-1843) și nici pe istoricul, criticul literar, esteticianul și prozatorul român George Călinescu (1899-1965), care preciza în volumul de eseuri „Muzică și literatură” (1966) că muzica exprimă „ordinea superioară a universului”.

Fără îndoială că asemenea cugetări ar putea fi evocate într-un nesfârșit număr de pagini pentru a putea accede la înțelegerea profundă a fenomenului muzical, ca fenomen deosebit de complex în definirea rolului pe care această artă îl poate avea în afirmarea universului din om.

Ațiunea nocivă a fenomenului „kitsch” care, după cât se pare a dobândit dimensiuni agresive pe formele de suprafață ale artei, pe modalitățile mai accesibile publicului

larg, nu poate duce decât la confuzia valorilor, la eludarea elementelor directoare pentru stabilirea unor deprinderi estetice, favorabile prostului gust. „*Prostul gust*”, spunea filozoful german Nicolas Hartman (1882-1950), întemeietorul „ontologiei critice” „*este atât de periculos și dizolvant în artă, fiindcă el rămâne de nepătruns celui care nu are, el însuși, un simț sigur pentru formă și măsură; el poate orbi, de aceea, cercuri întregi de oameni și să-i pervertească estetic. Dacă refuzul ideologicului, al contactului cu celelalte forme ale spiritului uman, duc la dezumanizarea artei, la*

deculturalizarea ei, prin lipsa substanței de idei, manifestările ce stau sub semnul nonvalorilor kitsch năruie însuși edificiul specific al creșterii artistice, conduc, treptat spre o tot mai accentuată pervertire a gustului și a descalificării artei” (Nicolas Hartman – *Estetica*, Ed. Univers, 1974, pag. 444).

Cititorul acestor rânduri s-ar putea întreba desigur, de ce am făcut această considerație de ordin estetic într-un text consacrat **fenomenului Matei Bucur Mihăescu**. Răspunsul este desigur, pe cât de simplu, pe atât de important sub raportul axiologiei

culturii. Fenomene ca acelea semnalate de Nicolas Hartman sunt prezente în proporții alarmante în mentalitatea subumană românească. Se impune o întrebare: Se fac în România de azi eforturile cuvenite pentru punerea în valoare a talentelor muzicale excepționale care ar trebui să fie o adevărată mândrie națională? Se împlinesc în curând opt ani de când mama și bunicii lui Matei m-au invitat la Liceul de muzică „George Enescu” din București să-l ascult pe elevul-pianist despre care ei credeau - și aveau dreptate - că micul pianist se născuse cu un talent ieșit din comun. Același gând îl împărtășeau și profesorii de pian ai liceului, în frunte cu directorul acestuia, Horia Sabin Drăgoi. S-au depus eforturi laudabile pentru ca mediul de dezvoltare a acestui fenomen al muzicii românești să dea măsura excepționalului său talent. Numărul compozițiilor sale este de-a dreptul impresionant abordând genuri diverse (vocale, instrumentale, vocal-simfonice, simfonice) însumând peste 80 de compoziții a căror trăsătură comună este consistența emoționalității și virtuozitatea tehnicii. Când roscesc aceste cuvinte gândul mă duce la o superbă cugetare rostită de eminentul istoric literar, estetician și eseist român, clujanul Liviu Rusu (1901-1986), care spunea: „*artist cu adevărat este acela în sufletul căruia glasul eului original, adică al profunzimilor, a reușit să copleșască glasul eului derivat (...)*”.

S-ar putea vorbi desigur încă foarte mult despre acest fenomen ca de altfel despre multe altele. Voi încheia aceste scurte considerații, cu o întrebare: *Vom dobândi oare noi, ca popor, conștiința responsabilității pe care o avem față de propriul nostru destin?*

Opinii de meloman

Eugen TODĒA

Pe decana compozitoarelor din România am admirat-o des pentru liedurile pe versuri de poeți români vechi și noi, mai ales în recitalurile fabuloase ale renumitului cuplu Bianca și Remus Manoleanu. Și totuși, în cele două concerte simfonice de la Ateneu, în ultima săptămână a acestui februarie antipatic, una din compozițiile concertante de Carmen Petra-Basacopol a apărut ca o prevestire a primăverii care musai să vină în natură, dar și un semn primăvărat în această stagiune muzicală ternă, lăsată moștenire de vechea conducere a primei orchestre simfonice a României.

Concertele simfonice ale Filarmonicii "George Enescu" din 25 și 26 februarie 2010 s-au deschis cu *Concertul pentru violoncel și orchestră*

op. 51, care este, în ordine, al cincilea concert instrumental al compozitoarei

Carmen Petra-Basacopol.

În cuvântul de prezentare din caietul-program autoarea declară: "Am dedicat această lucrare iubirii dintre toți oamenii Pământului", violoncelul având timbrul cel mai apropiat vocii umane, exprimând cele mai generoase și nobile sentimente...". Concertul respectiv este o lucrare amplă,

pentru o formație orchestrală completă, cu un desfășurat ansamblu de percuție și care presupune pentru reușita artistică un "solist excelent"! Toate aceste condiții au fost îndeplinite, cel puțin în seara a doua, când am ascultat concertul.

Dirijorul francez **Amaury du Closel**, frecvent prezent pe podiumurile orchestrale din România, a dirijat nuanțat și cu sensibilitate, estompând imediat orice tendință de defazare între partide sau cu solistul, orchestra răspunzând cu acuratețe ritmului impus. Grupul variat de percuționiști, cu Laurențiu Băcanu în frunte, a dat o coloratură de finețe în intervențiile timpanului și mai ales ale clopotelor, marcând o notă tainică întregii lucrări. Structurat în trei părți care se cântă distinct, *allegro – andante – allegro* (cu nuanțele respective), concertul pentru violoncel și orchestră începe tumultuos, continuă cu o cantilenă armonioasă și se termină exuberant. Remarcabile cele trei bătăi de clopote în *pianissimo* care înceie prima parte, parcă ducând în continuare fraza muzicală. Interpretarea lui **Marin Cazacu** a fost excelentă, așa cum își dorea artista. Virtuozitate, frazare clară, tonalitatea apropiată timbrului vocii umane "exprimând generoase și nobile sentimente", dar și cu inerentele rețineri cu partitura în față. Urale repetate de "bravo", aplauze intense au subliniat satisfacția publicului pentru această bijuterie de muzică nouă românească.

Calitățile muzicale și artistice ale Concertului pentru violoncel și orchestră de Carmen Petra-Basacopol au fost subliniate parcă de antiteza cu *Concertul nr. 1 pentru violoncel și orchestră în la minor op.33* de Saint-Saens interpretat în continuare cu expresivitate de Marin Cazacu. În bis, solistul ne-a bucurat cu elegia "Cântecul păsărilor" de Pablo Casals.

După pauză am ascultat (în primă audiere pentru mine!) *Simfonia nr. 3 în re major op. 29* de Piotr Ilici

Ceaikovski. Suprintitulată "Ruteana", nu sună atât de rusește precum celelalte simfonii ceaikovskiene, dar este mult prea romantic și zgomotoasă!

*

Filarmonica bucureșteană a publicat programul detaliat pe luna martie 2010. Îmbâcsit, cu greșeli și imposibil de citit fără lupă! Dar lipsa majoră a acestui program este că vom asculta în această lună o singură lucrare contemporană românească, iar în luna aprilie nu este programată nici o astfel de compoziție... Muzica nouă simfonică și concertantă românească merită din partea conducerii filarmonicii bucureștene o atenție mai mare și permanentă, luând în considerare succesul ei internațional, ca și cel al Concertului de Carmen Petra-Basacopol arătat cu câteva rânduri mai sus, dar și cele relatate de Dan Dediu într-o discuție la TVR Cultural cu Horia-Roman Patapievici, printre care surpriza și plăcerea pe care le-a manifestat compozitorul Gyorgy Kurtag când, în timpul recente sale vizite în România, a ascultat *Simfonia* de Tiberiu Olah interpretată de Filarmonica din Cluj.

**

În prima vineri din martie – o "babă" autentică – am ascultat în concertul simfonic săptămânal al Orchestrei Naționale Radio, sub bagheta lui **Horia Andreescu**, prima audiere radiofonică a compoziției "Hecatomba" de **Dan Dediu**, în cea de a treia versiune componistică. Prima audiere absolută a acestei lucrări a fost prezentată în octombrie 2007 de Filarmonica "George Enescu" sub aceeași competență baghetă, această primă versiune - intitulată "Sibiu 2007 – Uvertură pe teme săsești" fiind scrisă pentru Sibiu-Capitala culturală a Europei. În caietul-program, despre această primă versiune cu cor și orchestră simfonică mare, autorul notează: "...Nu este atât o uvertură dedicată unui oraș, cât un exercițiu de admirație pentru ceea ce a însemnat cultura săsească tradițională, venită din partea unui *out-sider* bine intenționat...", și mai departe: "...un caleidoscop de tablouri ce reprezintă cronologic o imagine a sașilor...". Atunci îmi notasem că după acest scenariu muzical (...istorie imaginară a sașilor...) s-ar putea face un film. Menționez cu plăcere și regret că p.a.a. a coincis cu o altă premieră: în orchestra simfonică a Filarmonicii "George Enescu" a cântat pentru prima oară noul concert-maestru (al doilea în rang), violonistul George Cosmin Bănică, laureat al Concursului Internațional "George Enescu". De atunci, din octombrie 2007, câte nu s-au mai întâmplat... În mai 2009, tot la Filarmonica bucureșteană a fost prezentată versiunea a doua, fără cor, sub conducerea lui Cristian Mandeal, de această dată intitulată "Uvertura pe teme săsești/Hecatomba". Am remarcat atunci rezonanța unor "șlagăre" săsești mirene și bisericesti, care circulau în localitățile cu comunități săsești din județele Sibiu și Alba. În simfonicul din 5 martie 2010, Horia Andreescu, la pupitrul Orchestrei Naționale Radio, a reluat în versiunea a treia acest opus al lui Dan Dediu, versiune pentru orchestră simfonică mare, cu unele schimbări și amplificări. Dirijorul a condus cu plăcere această lucrare la a cărei elaborare a și participat, și a transmis orchestrei sentimentul de satisfacție muzicală, astfel că s-a cântat cu plăcere și aplomb. Trei versiuni inspirate ale uneia și aceleiași lucrări muzicale deosebite!

După această primă piesă simfonică contemporană, concertul a continuat cu monumentala *Simfonia a IX-a* de Beethoven!

Deși "amestecat", concertul simfonic din studioul de concerte "Mihail Jora" a fost primit cu ovații și îndelungi aplauze de către ascultătorii din sala de concert și a bucurat numeroși melomani ascultători ale transmisiilor în direct la Radio România Muzical și Cultural. De ce aceste concerte-eveniment nu sunt transmise în direct și de TVRCultural, pentru a fi auzite și văzute de întreaga țară? Această lipsă de colaborare (dușmănie?!) între SRR și TVR este în detrimentul iubitorilor de muzică clasică din întreaga țară, și care nu sunt puțini!

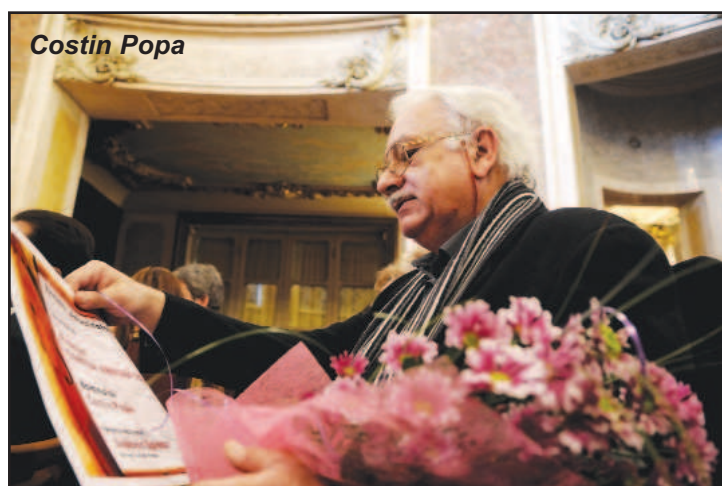
Repetabila bucurie

Cum revista noastră a acordat pentru prima data premiile sale în anul 1991, pentru 1990, înseamnă că a fost ediția a XX-a! Dar noi nu ținem la festivisme, așa cum n-am făcut, cum ar fi procedat alții, o agapă pentru a marca nr. 100 al seriei noi. Preferăm să muncim discret, servind cauză muzicii românești prin editarea singurei publicații muzicale profesioniste din România,

Președintele UCMR încadrat de redactorii noștri

cu semnături prestigioase și o ținută editorială sobră. Încercări, în aceste două decenii, au mai fost și sunt pentru tipărirea unor publicații de specialitate, dar ele fie se referă strict doar la un anumit gen muzical, fie au un caracter amatoristic sau diletant, reținând aici adevăratul sens al termenului, pentru ca diletant este un om care știe, bine, câte ceva din mai multe domenii, semnăturile din respectivele publicații aparținând unor persoane care au doar ca hobby muzica. De aceea ținem din acest colț de pagină să mulțumim

Costin Popa

editorialistilor, prestigioșilor noștri colaboratori – muzicologi de vază, compozitorilor, interpreților, instrumentiștilor, tuturor celor care au semnat în aceste

două decenii: revista are „greutate”, este respectată tocmai datorită lor, comentariilor pertinente și curajoase. Deși editată de Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor, revista nu a fost niciodată aservită, din contră, a avut curajul opiniilor chiar atunci când erau luate în discuție lucrări ale unor membri ai UCMR. Cu siguranță asta ne-a atras unele antipatii, dar înainte de toate respectul întregii bresle și mai ales al nostru față de noi înșine! Nu putem să-i uităm la această aniversare pe colegii noștri Luminița Vartolomei, cea care a înființat, practic, publicația în 1990, și Mircea

Drăgan – director al Editurii Muzicale în momentul lansării noii serii. N-au fost acum în sală, dar cu siguranță vor fi la viitoarea ediție a premiilor AM!

Și de această dată festivitatea a fost onorată de prezența președintelui Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor, Octavian Lazăr Cosma, care a rostit un călduros cuvânt de bun venit celor peste o sută de participanți, referindu-se, firește, și la semnificația premiilor „AM”, pe care mulți jurnaliști mai tineri le confundă cu distincțiile UCMR, care de fiecare dată sunt conferite cu câteva săptămâni înainte. Dacă în cazul aceluia creația trece pe primul plan, noi încercăm de fiecare dată, cu

sugestiile tuturor colaboratorilor noștri, să evidențiem în primul rând interpreții cu evoluții superlative în anul precedent. Mai mult, la secțiunea consacrată muzicii clasice am avut și o premieră – premiul „Cartea anului”, acordat lui Costin Popa pentru volumul „Ludovic Spiess” (Editura Cartea Veche). Violoncelistul Ștefan Cazacu n-a putut fi pe scenă pentru a primi Premiul tânărului interpret, el fiind într-un “cantonament” în Austria, în vederea reprezentării României la concursul Eurovision. A fost în schimb soprana Mirela Zafiri (Premiul special pentru promovarea muzicii românești), care a venit cu CD-urile pe care erau gravate lucrările care i-au adus, datorită unei interpretări remarcabile, distincția „AM”. Premiul pentru

R.I. Dincă, M. Cosma

management artistic a fost înmănat directorului ARTEXIM, Mihai Constantinescu, pentru organizarea

Mirabela Dauer

impecabilă a festivalului internațional „George Enescu”. De altfel dânsul a și creionat câteva din coordonatele ediției... 2011 a manifestării, făcându-i să nu-și creadă urechilor pe ziariștii specializați în muzica ușoară, care nici acum nu știu nimic concret despre edițiile... 2010 ale festivalurilor „Cerbul de aur” sau de la Mamaia! O

mare bucurie, dar și o... problemă tehnică pentru fotograful nostru Gabi Boholț a fost „convocarea”, de către tânărul și admirabilul director general al Teatrului național de operetă „Ion Dacian”, Răzvan Ioan Dincă, a întregii distribuții a „Spectacolului anului” - musicalul

Președintele UCMR alături de premianți

fost făcută acum, prin acordarea „Premiului excelenței interpretative” acestei interprete extraordinare, care a transformat în aur tot ce a atins, a se citi „a cântat”, în cei 40 de ani de carieră artistică. Mulți compozitori români îi datorează transformarea în șlagăre a melodiilor scrise pentru ea, care astfel au intrat în cartea de aur a genului. Exact la acest patrimoniu sacru se referă „Premiul pentru valorificarea tezaurului muzicii ușoare românești”, acordat pe merit valoroasei formații ExclussiV. Aceasta a gravat pe un album dublu, în originale versiuni proprii, melodii nemuritoare

aparținând unor Ion Vasilescu, Nicolae Kirculescu, Vasile Vasilache, H. Mălineanu, Vasile Veselovschi, Temistocle Popa, Horia Moculescu. Distincția a fost decernată protagoniștilor acestui proiect remarcabil-solista Bianca Sârbu (actriță a Teatrului de revistă „C. Tănase”), Marian Sârbu (leader, claviaturi, compozitor, orchestrator) și reputatului pianist de jazz Marius Vernescu. Acesta din urma s-a reîntâlnit cu bucurie pe podium cu saxofonistul Cristian Soleanu (Premiul pentru jazz). Dublă satisfacție, așadar, pentru colaboratorul nostru Florian Lungu, așa cum Premiul pentru rock, sugerat de colaboratorul nostru de specialitate Florin-Silviu Ursulescu, i-a adus acestuia... 6 bucurii sau, dacă

„Spectacolul anului”

„Romeo și Julieta” (muzica Gerard Presgurvic, regia-Kero)! N-au lipsit cunoscuții Mihai Bisericanu, Daniel Iordăchioae, George Călin, Diana Nițu, Florin Budnaru, Cătălin Petrescu, Ernest Fazekas, Adrian Nour, Victor Bucur etc...

Se înțelege, numeroșii ziariști și reprezentanți ai posturilor TV (mulțumim TVR Info, Antena 1 – „Acces direct”, TV Senso, „Cronica Română”, „Ultima oră”, „Sănătatea noastră”, „Jurnalul național”, site-urilor specializate, ș. a.) au așteptat cu nerăbdare urcarea pe podium a laureaților de la secțiunea „Divertisment”. Greu de crezut, dar la cele 19 ediții anterioare numele Mirabelei Dauer a fost evocat doar o dată, indirect, atunci când am premiat melodia lui Marcel Dragomir, „E bine-bine, e foarte bine!”, cântată de ea pe scena festivalului internațional „București”. Ei bine, reparația a

vreți, 25! Pentru că membrii „veteranei” formații din Râmnicu-Vâlcea, Antract, șase la număr, sărbătoresc chiar în această perioadă 25 de ani de activitate! Se înțelege, mulțumire supremă pentru cei doi fondatori, în primul rând Paul „Bobiță” Catușanu (bass, leader) și Cristian Iordan (chitară), ca și pentru charismaticul solist vocal Paul Radu „Paur” Ureche. Ceilalți componenți: Ilie Manole Vlad-ch., Cosmin Cadartobe, Iulian Andrei-

Mirela Zafiri

Vasile Șeicaru

clape. Cum o parte dintre ei a venit pe... motociclete, ne întrebăm cum au transportat senzaționalele diplome uriașe, opera colegului nostru Mihai Cosma! După ce și la premiile specialiștilor de la Radio România Actualități, la care am votat și noi, a fost laureat, iată că acest autentic corifeu al folk-ului românesc, Vasile Șeicaru, încununază un an de excepție, în care a lansat albumul „În

orașul cu floare de tei”, prin „Premiul muzicii folk” din partea revistei noastre. Ocazie pentru el și pentru noi de a ne gândi, pentru anii viitori, la o variantă scenică mai complexă a festivității, cu micro-recitaluri ale premiaților. Deocamdată să notăm că doi dintre laureații din acest an, Mirabela Dauer și Vasile Șeicaru, aveau anunțate chiar în acele zile concerte la Chișinău prin panouri cât... trei etaje de bloc! Premiile „AM” invită la o formă de respect comparabilă, indiferent de genul muzical reprezentat, panourile moldovenilor fiind înlocuite prin diplome... aproape la fel de mari, flori, reviste și cărți din partea Editurii Muzicale, prin intermediul colegului nostru Costin Aslam.

Antract

Festivitatea a avut strălucire și datorită implicării unor prieteni admirabili ai revistei „Actualitatea Muzicală”, prețuind muzica și muzicienii români. Victor Istrate (cu celebrele vinuri de la Rovinex-Focșani) și restaurantul „Allhambra” din București au contribuit la fastuosul cocktail la care s-a socializat ore bune după încheierea manifestării, invitații și laureații s-au bucurat de grația șarmantelor manechine de la KAO Fashion (mulțumim, Carmen Pleșea!), iar artistul fotograf Gabriel Boholț (BH Photo Agency) ne-a „mitraliat” din toate pozițiile. Un alt partener tradițional

ExclusiV

este site-ul www.infofashion.ro (ave, Camelia Seceleanu!), așa cum n-o putem uita pe colaboratoarea noastră Oana Georgescu, fără de care nimic nu ar fi fost cum a fost, dovadă cantitatea incredibilă de relații în mass-media de la festivitate. Așa a fost la ediția 2010, care se referă însă la realizările din anul precedent; cum au trecut deja 5 luni din anul în curs, o

Cristian Soleanu

sumedenie de potențiali nominalizați speră să urce pe podium, călcând pe covorul roșu de la Palatul Cantacuzino, în primăvara anului 2011! Cu toții la muncă, vor învinge doar cei care într-adevăr merită! (Foto: Gabi Boholț)

Redacția

Parteneri: **Restaurantul ALLHAMBRA** (www.allhambra.ro), **KAO Fashion**, **ROVINEX** (www.rovinex.ro), **BH Photo Agency**, **www.infofashion.ro**, S.C.Oana georgescu Public Relations SRL

Blues Fest, ediția a II-a

Motoarele jazz-ului și ale blues-ului au startat și pe meleagurile noastre în 2010, mai întâi prin cluburi – Art Jazz, Green Hours, Lăptăria lui Enache, mai nou și Gyuri's Pub, toate din București –, Clubul SNC Constanța, Green Pub Timișoara, Clubul de jazz al Casei Municipale de cultură Lugoj – dar și în locații cuprinzătoare ca Sala Palatului (Bobby McFerrin, grupul Jean-Luc Ponty) și Sala Radio („Concertul lui Moșu”), Teatrul Municipal „Traian Grozăvescu” din Lugoj („Blues Fest” ediția a II-a), spre sfârșitul lunii aprilie derulându-se o nouă ediție „Jimbo-blues” la Jimbolia, o nouă ediție a Festivalului Internațional Studențesc de Jazz de la Tg. Mureș și un fastuos concert al **Orchestrai Duke Ellington** la București (25 aprilie), avându-i ca invitați speciali pe **Johnny Răducanu** și pe **Aura Urziceanu**. Spre bucuria fanilor, serialul de emisiuni „Unora le place” (dedicate jazz-ului și blues-ului) ale cărei prime paisprezece ediții s-au difuzat anul trecut pe TVR 1, a reintrat pe unde, în fiecare vineri imediat după miezul nopții, de astă dată pe TVR 2, noile episoade începând din data de 9 aprilie a. c. S-a anunțat de asemenea un nou eveniment sonor în prima jumătate a lunii mai sub genericul „Bucharest Spring Jazz” organizat de Proiect Racoursi în colaborare cu Televiziunea Română iar în răstimpul 20-23 mai – tot în capitală, cea de a doua ediție (singura „de club” din România) „Green Hours International Jazz Fest”.

Cât privește „Blues Fest” din Lugoj derulat în serile de 26 și 27 martie, sub egida Casei Municipale de cultură, a Primăriei și a Consiliului Județean, am aplaudat în prima seară substanțialele recitaluri susținute de vocalistul și gitaristul **Vali <SirBlues> Răcilă**, apreciat t ă l m ă c i t o r bucovinean al blues-ului tradițional și de renumitul cvartet timișorean de blues „Crossroads” (Zsolt Szabo - gitară, Czifrak Ștefan - gitară bass, Nagy Bogdan - voce, harmonica, Molnár Levy - baterie), în finalul serii cei înaintea citați reunindu-se într-un foarte reușit jam session scenic nepremeditat, mult gustat de public. În seara a doua ne-am bucurat să aplaudăm grupul „Molnár Dixieland Band” din Ungaria – una dintre cele mai vechi, mai faimoase formații de gen europene, activând neîntrerupt de patruzecișase de ani pe scene europene dar și peste ocean (Molnár Gyula - clarinet, saxofon alto, vocal, lider, Gáráy Márta – remarcabilă pianistă și vocalistă, Kréter Károly - banjo, vocal, Sallai Laszló - trompetă, Fajsi Csanád - trombon, Kissin Miklós - contrabass, Bodó József - baterie), epilogul Festivalului fiindu-i încredințat popularului grup „Trenul de noapte” înființat și condus cu fervoare de specialistul român nr. 1 în interpretarea la harmonica (muzicuță) **Marcian Petrescu**, totodată compozitor, textier și solist vocal (cu **Rareș Totu** - gitară, **Robert Ardelean** - gitară bass, **Constantin Bărbășelu** - baterie). O veritabilă sărbătoare muzicală, apreciată cu entuziasm de publicul lugojean, concretizată cu aportul sine qua non marcat de însuși primarul municipiului, **Francisc Boldea**, de **Nicolae Blidaru**, directorul Casei de cultură, de neobositul coordonator **Augustin Bercean**.

Vali <SirBlues> Răcilă

A fost... Peter Herbolzheimer

În data de 27 martie 2010 trecea în nemurire, marcând o pierdere irecuperabilă pentru lumea muzicii, notoriul dirijor, compozitor, orchestrator german de origine română **Peter Herbolzheimer**. Personalitate de primă mărime a jazz-ului european – dar și nume de mai largă rezonanță internațională, muzicianul a venit pe lume la București, în ultima zi a anului 1935, fiu al tatălui său, etnic german din Nürnberg și al mamei, nativă din Brăila. Îndeosebi pentru destinul din ultimele decenii al big band-urilor europene – cu muzicieni având vârste cuprinse între 14 și 75 de ani – apare demnă a fi subliniată contribuția de inestimabilă însemnătate a lui **Peter Herbolzheimer**. El s-a remarcat în paralel la pupitrele mai multor orchestre de jazz, de tineret și de adulți, ale continentului. Timp de 18 ani (1987 – 2006) a condus „Bundesjazzorchester” („BuJazzO” – orchestra federală de tineret a Germaniei), admirabil ansamblu de tineri muzicieni cu care a evoluat și pe scene românești în 1995, 1998 și 2005, colectivul susținând sute de concerte în Portugalia, țările baltice, Rusia, Statele Unite ale Americii, țări ale Africii de Sud, Austria, Croația, Turcia, Cehia, Namibia și firește, în Germania, realizând mai multe discuri, constituind o admirabilă școală de disciplinare a temperamentelor, de etalare a unor disponibilități individuale și de cultivare a spiritului de echipă, pentru mai bine de două mii de tinere talente care s-au perindat în componența acestei Orchestre Federale. Tot până la sfârșitul anului 2006, **Peter Herbolzheimer** a fost prim-președinte al Federației Germane de Jazz (– UDJ), cu sediul în Bonn. Ilustrul senior al baghetei a dirijat apoi și alte big band-uri de tineret, precum „Yamaha Jazz Orchestra”, după cum de neuitat rămâne turneul întreprins în perioada 18 aprilie - 7 mai 2009, încheiat în România, al renumitei „European Jazz Orchestra” (EJO). Realizarea cea mai importantă care l-a impus în lumea jazz-ului: big band-ul propriu numit „Rhythm Combination And Brass”, al cărui demiurg a fost din 1969 și pe care l-a condus timp de patru decenii! Nu doar dirijor de excepție și profesor de cert tact pedagogic, ale cărui repetiții meritau a fi efectiv considerate tot atâtea etape ale unui masterat în jazz, **Peter Herbolzheimer** s-a revelat totodată drept un inegalabil aranjor și un prolific compozitor. De amintit în acest sens obținerea Premiului I la Concursul Internațional în domeniul Creației de Teme de Jazz derulat la Monaco (ediția 1974), ca și selectarea compoziției care i-a purtat autograful, drept melodie inaugurală a Olimpiadei de la München. Mai putem vorbi despre prestigioase conlucrări cu mari muzicieni de jazz de peste ocean și europeni, despre numeroasele colaborări cu diferite posturi de radio și cu diverse orchestre care i-au solicitat periodic prezența. Și, să adăugăm celor deja spuse, existența unei cuprinzătoare discografii sub nume propriu.

Cu toate că a emigrat cu familia din țara natală în 1951, stabilindu-se în Germania, **Peter Herbolzheimer** a iubit cu pasiune România, fără a uita vreo clipă limba maternă, neocolind nici un prilej de a reveni acolo unde s-a născut. Astfel, pentru onorarii modice și deplasându-se cu automobilul propriu de la Köln la București, muzicianul a acceptat de mai multe ori în ultimii ani invitația **Big band-ului Radio** de a-l dirija în concert (fiecare concert precedat de cinci – șase consistente repetiții), ultimul recital având loc pe podiumul Studioului de concerte „Mihail Jora” în seara de 19 octombrie 2008. **Peter Herbolzheimer** s-a simțit întotdeauna intens atașat sufletește de România, de peisajele, arhitecturile, oamenii ei, de vibrațiile subtile proprii tipului nostru de spiritualitate... argumente care îi conferă un loc definitiv în eternitatea artei noastre sonore.

Pagina realizată de **Florian LUNGU**

Premiile “România 2000”

Marius GHERMAN

A XII-a ediție a respectatelor premii acordate de Fundația “România 2000” și de cotidianul “Ultima oră” a atras o asistență selectă și numeroasă la Sala bizantină a Cercului militar național din București. Cunoscutul gazetar, conf. univ. Ion Marin, a făcut oficiul de gazdă alături de reputatul diplomat și economist Florea Dumitrescu, înmânând trofeele unor personalități cum ar fi Excelența sa Liu Zengwen, Ambasadorul Republicii Populare Chineze, Nicolae Văcăroiu, Cristian Popescu Piedone, Vasile Turcu, Constantin Bebe Ivanovici, Ivan Patzaichin, dr. Vasile Căndea. A fost premiată de asemenea doamna Maria Țoghină, președinte director general al Societății române de radiodifuziune (care a promis, cu această ocazie, că va face mai mult loc muzicii românești în programe), ca și fostul președinte al TVR, Dumitru Titus Popa, în timpul mandatului căruia televiziunea publică a înregistrat multe succese. Numeroase aplauze au însoțit anunțarea trofeului pentru violonistul Alexandru Tomescu, solist concertist permanent al Orchestrei Naționale Radio, “pentru rezultatele de excepție în arta interpretativă, pentru promovarea muzicii clasice într-o nouă lumină în țară și peste hotare, la cele mai

Alesis

înalte standarde ale măiestriei artistice”. Numeroși reprezentanți ai mass-media au luat cu asalt podiumul în momentul decernării trofeelor artiștilor de frunte ai muzicii ușoare și populare. Este vorba de Alina și Romeo Negoiasă (formația “Alesis”), cei doi susținând și un gustat recital, precum și de un “monstru sacru” al

muzicii populare, Elena Merișoreanu. Odată în plus, trofeele “România 2000” au răsplătit valori reprezentative ale României contemporane.

Show memorabil

Ioan SĂTMĂREANU

Am mai spus-o, puțini posedă rețeta succesului, arta spectacolului, din acest motiv nu avem foarte des ocazia să laudăm reprezentații de calitate. Din nou un semnal pozitiv ne vine dinspre Focșani, acolo unde președintele C.J., Marian Opreșan, știe de minune să gestioneze valorile artistice. Cel mai recent acest lucru s-a petrecut cu ocazia Balului Armatei, organizat la Cercul militar în prezența ministrului Gabriel Oprea. Avându-i alături pe tradiționali săi

consultanți, Andreea și Radu Fornea (United Media), gazda a încheiat un show colosal, reușind să împace toate gusturile și vârstele. S-a dansat pe rupte, pe toate ritmurile, mai ales că lista artiștilor a fost impresionantă: Corina Chiriac, Andra (cu dansatoarele sale), Hi-Q (fără o nouă vocalistă, deocamdată), Ro-Mania, Ladies, Hora (în noua formulă, coordonată de Răzvan Ștefaniu). Captivante reprizele de dans oferite de cunoscuta formație a lui Tibi Scobiola (o vedeți la emisiunea “Răi, da’ buni!” a lui Mihai Morar, de la Antena 2), cu cover-uri, dar și cu piese cunoscute ale compozitorilor români de muzică ușoară. Cu acest prilej, Corina Chiriac și-a promovat noul album “Rochia de mireasă”, compus de Nicolae Caragia pe versurile protagonistei. Cu ecrane pe care se proiectau în permanență cele petrecute pe scenă, cu sunet și lumini de clasă (responsabil: Ovidiu Popică), show-ul a fost într-adevăr memorabil, un adevărat Revelion în plină primăvară! Să nu uităm reprizele de dans sportiv cu campioni de la Clubul “Genrația 9” din Capitală.

Andra

Între recitalul de la Sala Palatului și Balul Operei de la Cluj

CORINA CHIRIAC a petrecut la “ALLHAMBRA”

După maratonul muzical, actoricesc și interpretativ susținut la Sala Palatului și care s-a prelungit până aproape de miezul nopții, Corina Chiriac a fost la final “mireasă” preț de un... cântec. Purtând cu grație o superbă rochie creată de Doina Levintza, aceasta a interpretat piesa care a dat numele albumului lansat cu ocazia concertului – “O rochie de mireasă”. Deși a fost un concert epuizant și chiar dacă repetase toată ziua, deși a doua zi dis-de-dimineată trebuia să decoleze spre Cluj pentru că în aceeași seară prezenta “Balul Operei” și a fost nevoită să urce pe scări 10 etaje (de când a prins-o cutremurul din Los Angeles în lift, nu mai merge niciodată cu ascensorul), Corina Chiriac a ținut să sărbătorească succesul ciocnind o cupă de șampanie cu cei mai dragi prieteni și colaboratori ai săi. Aceștia o așteptau la Restaurantul “Allhambra” al Biancăi și al lui Marian Sârbu, solista și liderul Trupeii Exclussiv. Bianca Sârbu este și actriță a Teatrului de Revistă “Constantin Tănase”. Șampania a adus-o însă Corina! Au fost prezenți printre alții, compozitorul Nicolae Caragia, textiera Dana Doroftei și “trio-ul surpriză” alcătuit din Cătălin Josan, Pavel Alexandru Parfeni (Pasha) și Ivan Caragia, care i-au dedicat din nou artistei piesa

„Corina, Corina”. Așa cum au făcut-o pe scena Sălii Palatului, numai că interpreta a dansat împreună cu

C. Josan, N. Caragia, I. Caragia, Corina, Pasha

ei. După ce a savurat o dorada la grătar cu legume, Corina a părăsit petrecerea, care a continuat în cinstea ei până în zori. Aceasta trebuia să-și facă bagajul, nicidecum să se odihnească! Dimineața avea avion cu destinația Cluj, unde seara, a prezentat „Balul Operei” pe scena Operei Naționale Române alături de jurnalistul clujean Rareș Bogdan. Un eveniment anual devenit tradiție și cu ocazia căruia a susținut și un recital, alături de basarabeanca Natalia Barbu (locul X la Eurovision 2007 cu piesa „Fight”), Linda Teodosiu și Irvin Doomes.

Text și foto: **Oana GEORGESCU**

Moșteniri mureșene

Octavian URSULESCU

Cunoșteam, firește, respectul adânc față de tradiții din județul meu natal, Mureș, probabil una dintre puținele vetre de românism adevărat care mai există în țară, așa cum cunoșteam eforturile făcute de familia Gliga, prin Grupul de firme ce-i poartă numele, pentru cultivarea și păstrarea în forma pură a acestor tradiții. Dar nu mă așteptam să asist la un asemenea spectacol magnific, cu peste 500 de oameni, toți în costume populare (!!), chiar dacă mulți dintre ei sunt intelectuali care s-au stabilit la oraș, să cânte și să danseze neîntrerupt, 12 ore, de la 18 până a doua zi dimineață la 6! Despre ce a fost vorba? De a 3-a ediție la nivel județean a „Balului înșuraților”, manifestare despre care primarul comunei copilăriei mele, Chiher, Emanoil Hurdugaci, îmi spune cu nedismulată mândrie că se desfășoară an de an pe plan local. Iată însă cum deputatul Vasile Gliga a reușit să dea o dimensiune județeană (vorba vine, fiindcă mulți participanți s-au stabilit în alte părți, dar lasă totul și vin alături de cei dragi, așa cum este cazul chihereanului meu Viorel Ința, în prezent șef al Poliției la

Bistrița!) acestui eveniment unic, îndrăznesc să spun, în România. Grupul de firme Gliga a găzduit întâlnirea în marea sală de dans sportiv a clubului „Dansul viorilor” din Reghin, organizându-l în colaborare cu Asociația „Moșteniri mureșene”. De altfel, Ilie S. Frandăș, autor al remarcabilului volum „Pe Mureș și pe Gurghiu” – deci excelent cunoscător al zonei-a fost „chizeș” (prezentator), primindu-ne cu plosca în mână și invitându-ne pentru început să urmărim proiecția unui film-retrospectivă a evenimentelor folclorice ale anului 2009, parte din ele găzduite, în aceeași organizare, în cadrul „Zilei recoltei”, de care am scris la vremea respectivă. Este vorba de „Festivalul etniilor” și de Festivalul rapsozilor „Bate vântul, cântă frunza”, în cazul cărora animatoare sunt Maria Borzan, directoare a Muzeului etnografic și cunoscuta interpretă folk Sorina Bloj, directoare a Casei de cultură a tineretului „G. Enescu”, ambele din Reghin. Au fost amintite lansările de carte cu specific din anul precedent (nu mai puțin de 5), așa cum în foyer-ul sălii, pe lângă cartea de onoare în care s-au semnat participanții, puteau fi vizitate trei minunate expoziții: una de pictură de icoane a Elenei Costinaș, alta de obiecte vechi a colecționarului Ioan Bândilă și în fine cea de costume populare propusă de femeile din Pietriș. S-au recitat poezii frumoase, părintele Gherman a sfințit adunarea, dar mai ales, cum spuneam, s-a dansat pe rupte. Formația Diamant 2000, din Târgu Mureș, are în componența sa instrumentiști remarcabili: prof. Ioan Conțiu (reghinean)-vioară, Florin Cochisa-sax, Remus Faghiura-clape, acordeon. Pe lângă piese proprii, ei i-au acompaniat pe soliștii de muzică populară din Bâla, Maria Sântean Faghiura și Teodor Sântean (frați), precum și pe soliștii de muzică ușoară Gheorghe Gurghian și Marcel Crăciunescu. Și a fost îndeosebi o demonstrație în direct (totul a fost transmis pe postul local Gliga TV) a repertoriului pregătit de fiecare comună în parte, „delegațiile” având nu o dată în frunte primarii localităților respective. Au cules aplauze rapsozii David Pușcaș, Vasile Crișan (tulnic), Maria Crișan, Rafila Moldovan, soliștii Anuța Crișan, Dumitru Gliga, taragotistul Ioan Bândilă, poeta Victoria Fodor, așa cum nu au lipsit nici cunoscutele interprete Ana Crișan Toncean și Corina Florea Covaciu. Momentele colective au fost cele mai emoționante, cu dansuri și jocuri în care s-au prins laolaltă bătrâni de 70 de ani cu tineri de 25, fiecare comună ținând să fie la înălțime. Din Chiher, Brâncovenești, Pietriș, Hodac, Ibănești, Solovăstru, Fărăgău, Vătava, Breaza, de la câmpie, deal, munte sau de pe vale au venit la „Balul înșuraților”

păstrătorii unor tradiții folclorice străvechi și ne-am bucurat să vedem, în această zonă de confluență, și costume populare maghiare sau germane. Și ca o dovadă de maximă seriozitate (din care ar avea de învățat TVR-ul și organizatorii respectivelor

manifestări), în timp ce nici acum nu știm când, ce și cum vor avea loc „Cerbul de aur” sau festivalul de la Mamaia, „înșurații” mureșeni cunosc data întâlnirii din 2011, 5 februarie, având timp să-și pună la punct surprizele muzical-coregrafice!

Gala folk „Om Bun”

Florin-Silviu URSULESCU

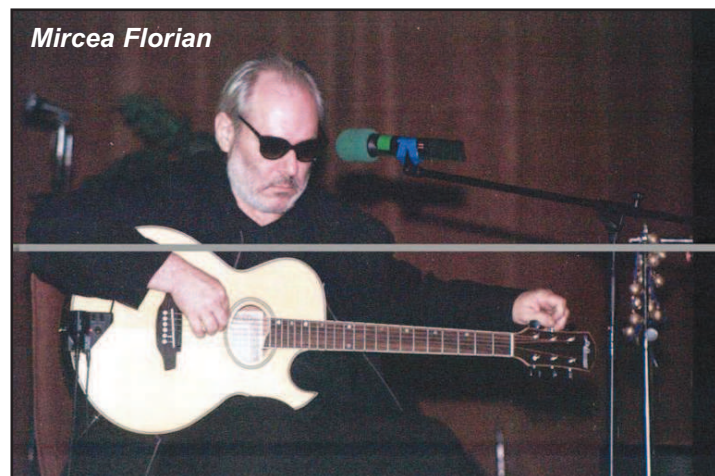
În fiecare an în România se desfășoară tot mai numeroase festivaluri de muzică folk cu caracter național, suita lor culminând cu Festivalul Național „Om Bun”, evenimentul folk cu cea mai îndelungată existență (va serba în acest an cea de a 20-a ediție). Iată că de câțiva ani și Gala Folk „Om Bun”, care are loc primăvara, tinde să devină și ea o certitudine (prima ediție „bucureșteană” a avut loc în 2004). Galele folk „Om Bun” au debutat în 1996, printr-un maraton muzical desfășurat pe extraordinarul fundal al Castelului Huniazilor din Hunedoara. Au mai fost apoi ediții care s-au desfășurat la Deva, Mangalia, Constanța, Tg. Mureș și, în ultimii șapte ani, la București.

Și anul acesta am avut parte de întâlnirea cu corifeii folkului românesc. La Sala Palatului din București spectacolul a fost organizat, ca și anul trecut, de Asociația Culturală Dracula și face parte din proiectul național „ARTĂ CONTRA DROG 2010”, program care se desfășoară în parteneriat cu Centrul Internațional Antidrog și pentru Drepturile Omului (CIADO) și cu Asociația Națională a Caselor de Cultură ale Sindicatelor din România (ANCCSR).

Afișul spectacolului din acest an a prezentat nume de referință pentru folkul autohton (doar nouă nume pe afiș, dar pe scenă s-au aflat mai mulți muzicieni, în postură de acompaniatori): Alexandru Andrieș – fără formație de acompaniament, dar cu același umor blajin-acid, Ada Milea – cu folk de text, ceva mai nouă în cercul consacraților, Maria Gheorghiu – o voce de excepție, Victor Socaciu – „fondatorul”

galelor, Mircea Baniciu – acompaniat la claviaturi de Vladi Cnejevici, Vasile Șeicaru – o forță permanentă, Daniel Iancu – numele cel mai „nou” din galeria galei, bisat de câteva ori, Doru Stănculescu alături de vechiul prieten Sorin Minghiat (flaut) cu câteva cântece care rămân în istoria folkului nostru. Evoluția cea mai aparte a avut-o, ca de obicei, Mircea Florian alături de doi muzicieni, „botezați”, ca pe vremuri, Ceata Melopecică: folk, rock, electronică, etno, un melanj inedit și surprinzător.

Prezentator, de fapt maestru de ceremonii, ca și la ediția din 2009, a fost veteranul cantautor sighișorean Adrian Ivanițchi, care a adoptat o manieră originală în prezentare. „Dacă anul trecut am prezentat artiștii prefațându-i în versuri, anul acesta îi voi prezenta cântând puțin din melodiile lor mai vechi, mai

Mircea Florian

puțin cunoscute”, și-a inaugurat el rolul de amfitrion. În final, a anunțat pentru viitoarea gală o prezență inedită – folkistul britanic Donovan.

O nouă ediție maraton de muzică și poezie de peste trei ore, cu aproximativ 4.000 de spectatori: Gala „Om Bun”, evenimentul folk numărul 1 al anului.

Park Place

Gabi MATEI

După Montuga, Anya & Jay Ko, Nexx, Marius Nedelcu, Sophia, John Puzzle, BIG BAND sau Neylini, MediaPro Music lansează Park Place, un nou proiect muzical ce promite să cucerească simpatia publicului. Single-ul de debut al proiectului Park Place se intitulează „I Have The World”. Park Place este alcătuit din Ovidiu Junghiatu și DJ Delyno, iar colaborarea dintre cei doi a debutat în urmă cu un an de zile.

Activitatea artistică a lui Ovidiu a început încă de la 5 ani în ansamblul de dans modern „Primăvara” de la Palatul Copiilor din București. În paralel, de la

vârsta de 6 ani, a urmat cursuri de vioară în cadrul „Ansamblului Adagio”. Mai târziu, la îndemnul compozitorului Dinu Giurgiu, a fost îndrumat să urmeze Liceul de Muzică „Dinu Lipatti”, iar la vârsta de 7 ani a fost admis primul în promoția sa.

La vârsta de 10 ani a reprezentat România la Festivalul „Bucuriile Europei” de la Belgrad. Cu această ocazie a fost invitat la televiziunea națională pentru a interpreta la vioară piesa „Ciocârlia”, lucru ce i-a adus titlatura de cel mai tânăr interpret al acestei piese. La 15 ani a intrat în

ansamblul folcloric „Rapsodia Română” ca violonist principal, unde a activat până la 18 ani și a concertat pe scena Ateneului Român, Palatului Parlamentului, Cotroceni și a Sălii Radio.

La 21 de ani a fost cooptat în trupa Espresso, viitoarea Park Place, unde a interpretat piese

din repertoriul internațional, piese cu grad mare de dificultate, de la jazz blues, rock funk, pop la etno funk, iar la jumătatea anului 2009 a început colaborarea cu Dj Delyno.

Prematura despărțire

Mihai JINGALA

Minunatul spectacol „In memoriam Dan Spătaru”, organizat la Sala Palatului din Capitală în urmă cu 5 ani de cunoscutul impresar Anghel Stoian, împreună cu văduva artistului, ne stăruia în amintire ca unica manifestare consacrată unui idol dispărut. Dar între timp, cu stăruință și determinare, doamna Sida Spătaru a pus pe picioare festivalul „Dan Spătaru” de la Medgidia (să sperăm că anul acesta, după întreruperea din 2009, el va fi reluat!), s-a implicat în editarea unui DVD de către TVR Media, a colaborat cu casa Electrecord în conceperea unor albume postume ale interpretului. Mai are în plan o carte biografică și suntem siguri, cunoscând-o, că aceasta nu va întârzia să apară. Iată însă că dacă noi, acasă, în România, dăm semne ca l-am cam

Mihai Constantinescu

uitat pe Dan (nu e vorba de marele public, ci de televiziuni, posturi de radio, presă), în bunul stil românesc al „uitării scrise în legile omenescii”, în Republica Moldova amintirea lui Dan Spătaru stăruie, este vie și nealterată de timp. Se știe că interpretul a avut o uriașă popularitate în fosta URSS și firește în Moldova de dincolo de Prut, cânta și vorbea perfect în limba rusă, un rol covârșitor avându-l aici succesul fantastic al melodiilor compuse de Temistocle Popa pentru film, în primul rând pentru „Cântecul mării”. Toată Rusia fredona șlagărele gen „Să cântăm chitara mea” sau „Eu, tu și o umbrelă”, toate marile vedete locale, în frunte cu Muslim Magomaeiev, făcându-și un titlu de glorie din reluarea lor în concerte, la cererea spectatorilor. Această popularitate l-a făcut pe respectatul impresar Nicolae Dumbravă, om de mare corectitudine și

seriozitate (floare rară la Chișinău, v-am relatat chiar în aceste pagini de „țepele” specifice locului), să pună la punct, într-un răstimp foarte scurt, un show extraordinar, intitulat „Nu m-am gândit la despărțire”. Împreună cu Sida Spătaru a stabilit o distribuție de excepție, echilibrată și sub raportul generațiilor, dar și al legăturilor de suflet cu neuitatul cântăreț. Uimitor este faptul că Palatul Național, cea mai mare sală din Chișinău, a avut toate cele 2000 de locuri ocupate, deși cu numai 3 zile înainte o parte din protagoniști (M. Dauer, Raoul, Autentic) fusese aplaudată de o sală a Operei de asemenea arhiplină. Explicația trebuie căutată în știința lui

Cătălin Crișan

N. Dumbravă de a face publicitate prin TV, radio, presă, panouri uriașe (la Chișinău nu există acele afișe care la noi se lipesc unde vrei și nu vrei), dar și în memoria afectivă a minunatului public moldovean, care nutrește un respect adânc față de artiști (aici e vorba, să recunoaștem, de școala rusă). Chiar dacă nivelul de trai este mult mai scăzut decât în România, lumea vine la spectacole, deși biletele sunt scumpe în raport cu salariile, cumpără multe flori, se ridică în picioare la intrarea artiștilor de vază – ce mai, o atmosferă pe care la noi o întâlnești foarte rar.

Deschis, emoționant, de cuvântul de salut al frumoasei doamne Sida Spătaru, fostă balerină la teatrul „Fantasio” din Constanța (asta se vede, și-a păstrat eleganța și ținuta), spectacolul a continuat cu recitalul unui solist promovat chiar de dânsa, Costel Lăzăroiu din Râșnov, căruia i-a încredințat toate negativele originale ale lui Dan, datorită asemănării frapante de timbru. Proaspăt întors dintr-un turneu american de două luni, cu 26 de concerte, trio-ul Mirabela Dauer-Raoul (au cântat și în duet, de pe noul album „Pentru inima mea”) - Autentic a cucerit publicul atât cu piese noi, cât și, în cazul Mirabelei, cu titluri romantice, sentimentale, cât se poate de potrivite pentru gustul publicului local: „Te-aștept să vii” de Ionel Tudor

sau „Mulțumesc, iubită mamă!” de Marian Nistor. Mirabela este extrem de iubită la Chișinău, ca și Mihai Constantinescu, care a trezit la rândul-i nostalgii cu hit-urile care au încălzit câteva generații, dovadă că pe scenă au urcat zeci de copilași care au cântat și au dansat pe ritmurile antrenante ale unor „Sus în deal e o casă”, „O lume minunată” sau „Iubiți și câinii vagabonzi”. Proaspăta vedetă Kanal D Cătălin Crișan îi împacă pe oameni pe micul ecran, știind să le pătrundă tainele sufletului, dar face același lucru și pe scenă, cu vocea lui caldă; aici a cules aplauze furtunoase deși, surprinzător, nu a cântat „Dacă pleci”. Celor 6 nume venite din România le-au

fost alături 4 talentați artiști din Republica Moldova. „Aripa tânără” a fost reprezentată în cazul lor, ca la noi Raoul și Autentic, tot de un solist și un duet. Cătălin Josan, „megastarul” mereu învins la Eurovision, ne-a făcut surpriza de a cânta și o piesă lansată de Dan Spătaru, cu proșpețimea specifică vârstei, iar duetul Catharsis și-a justificat din plin introducerea în distribuție. Este și cazul lui Anatol Mârzențu și mai ales al lui Ion Suruceanu, colegi în atâtea turnee cu Dan Spătaru. Mai ales cel din urmă, mare vedetă în Rep. Moldova, a fost un prieten apropiat al lui Dan și-și datorează în bună parte succesul, așa cum s-a văzut, pieselor acestuia, din care și-a construit întregul recital! Tulburător a fost finalul, cu toți participanții la rampă, cântând împreună cu publicul „Drumurile noastre”... Așa cum drumurile noastre, spre și de la Chișinău, nu puteau să nu se oprească lângă Bârlad, la marele prieten al artistului, Adrian Timofte, care l-a evocat în dureroase amintiri. A fost o călătorie inițiatică, de suflet, pe drumurile parcurse de atâtea ori de Dan Spătaru, în viață sau pe scenă, dar mai ales a fost o frumoasă poveste despre prietenie, dincolo de timp, cu ochii spre cer, de acolo unde ne privea marele Dan...

Trei premiere și-un turneu

Oana GEORGESCU

La sfârșitul lunii aprilie „Opera Comică pentru Copii” a mai efectuat un turneu peste hotare (după triumful din Caraibe!), mai precis în Egipt, unde a prezentat Baletul de Buzunar „Minuniță și Vrăjitoarea” (regia și coregrafia: Mihai Babușka) și recitalul de șlagare românești și internaționale „Primăvara Magnoliilor”. Aflată pentru prima dată în Egipt, echipa condusă de Smaranda Oțeanu-Bunea a făcut senzație seară de seară pe scena Complexului „Regency” din superba stațiune de la Marea Roșie, Sharm el Sheikh. Dacă Baletul de Buzunar „Minuniță și Vrăjitoarea” s-a jucat timp de două săptămâni (la Sala Mică a Palatului Național al Copiilor - se joacă luna și marțea câte două reprezentații), „Primăvara Magnoliilor” a avut premiera oficială și s-a jucat pe 3, 4, 10 și 11 mai, de la orele 14.00 și 16.00. Este vorba despre un mozaic muzical-coregrafic cu pagini celebre din literatura românească și internațională de gen, creat special pentru copii. Își dau concursul soliștii vocali Ioana Damian, Rodica Ocheseanu, Raluca Oprea, Eugen Voicu, Andrei Lazăr, Valentin

Racoveanu, Neculai Lupu, Valentino Tiron și copiii Roberta și Bogdan (i-am putut vedea și în „Minuniță și Vrăjitoarea”). Soliștii ansamblului de balet sunt Theodora Munteanu, Andrei Ardeleanu, Mihai Pricopie, Claudia Iagăr, Andreea Soare, Alexandra Corneanu, Raluca Oprea, Alice Brașoveanu.

Chiar dacă se joacă de trei ani, Baletul de Buzunar „Minuniță și Vrăjitoarea” face și acum săli pline (este extraordinară reacția micuților spectatori la întâlnirea cu Vrăjitoarea și cu Minuniță – flăcăul care reușește să învingă răul, personaje interpretate de Cătălin Caracaș și de Andrei Ardeleanu) și a fost solicitat și în turneul din Egipt. Inspirat după un basm românesc, acest balet durează doar 50 de minute, adică atât cât poate fi menținută „atenția” unor copii de grădiniță. Scenografia este semnată de Viorica Petrovici, director artistic, iar colajul muzical de Alexandru Istrate.

„În perioada mai-iunie avem programate luna și marțea, de la orele 14 și 16 trei premiere: „Primăvara Magnoliilor”, apoi

Baletul de Buzunar „Un port la capăt de lume” pe 17, 18, 24 și 25 mai și musicalul „Bărbierul din Sevilla” de Rossini programat pe 31 mai și pe 1, 7 și 8 iunie” – ne-a spus Smaranda Oțeanu-Bunea, Directorul Fondator al Operei Comice pentru Copii și moderator al spectacolelor, „rol” pe care și-l

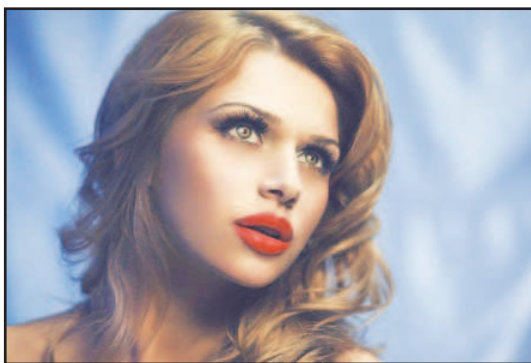
asumă cu toată responsabilitatea. Marea actriță Stela Popescu este colaborator permanent al „Operei Comice pentru Copii”, iar în această Stagiune o putem aplauda și admira în spectacolele „Coana Chirița” și „Piatra din casă”. În iunie trupa este invitată la Festivalul Românilor de la Nürnberg (Germania), iar în această toamnă, artiștii se vor muta la Teatrul Giulești, sală în care vor susține toate spectacolele. Luna decembrie va marca cea de-a patra invitație oficială din partea organizatorilor Festivalului de Tineret de la New Dehli (India). (Foto: Gabi Bohoț)

LEYA

După ce a luat cu asalt topurile și cluburile cu primul său single - „Everybody” – putem afla câte ceva despre frumoasa Leya, basarabeanca de origine poloneză.

„Întotdeauna am fost pasionată de muzică și am început să cânt pentru public, altul în afara de familia și prietenii mei, la 14 ani, la Chișinău”, povestește Leya.

Timp de doi ani Leya lucrează în televiziune, ca prezentatoare și câștigă o bursă de studii în SUA. „Am stat acolo un an, a fost una dintre cele mai interesante experiențe pe care le-am avut. Într-o zi, o colegă mi-a propus să intru în echipa de fotbal și timp de aproape un an am fost atacant în echipa de fotbal a colegiului”, spune Leya.

Odată terminate studiile în SUA, Leya a revenit în România, transferându-se la Facultatea de Jurnalism, iar în paralel începe să lucreze ca manechin la o agenție de modeling pe care o conduce ea însăși. Plină de energie, începe colaborarea cu viitorii ei producători, Sasha Lopez și Vanotek. În scurt timp apare hitul „Everybody” și un concept de show.

„Voiam să revin la prima mea pasiune, muzica. Am fost foarte norocoasă că i-am întâlnit pe Sasha Lopez și Vanotek. Împreună am creat proiectul și formula de show: pe scenă, alături de mine, apar două dansatoare și o dj-iță”, declară Leya.

Gabi MATEI

De toate pentru toți

Doru IONESCU

În plin sezon concertistic și festivalier, până la portretul „Remix” pe care l-am promis cu Eric Clapton, atrag atenția asupra unor evenimente care au fost, poate, trecute cu vederea, nu și de TVR Cultural... Bunăoară „Ziua Chitarelor II”, adică sâmbătă 10 aprilie 2010, când la sala „Toma Caragiu” a Teatrului „Bulandra” am filmat un maxi-reportaj inedit și totuși scurt (evenimentul a durat peste 12 ore!). Acolo, Corrado Scandurra (profesor la Guitar & Bass Discipline în București) a pus la cale un work shop și un concurs internațional de chitariști. Au ținut conferințe aplicate și au cântat în minirecitaluri (plus jam session la finalul serii) chitariști celebri ca Andy Timmons, Greg Howe, Michael Angelo Batio (Statele Unite), Richard Hallebeek (Olanda), William Stravato (Italia) și Brett Garsed (Australia). Pe gratis, așadar incredibil! În sală - tineri aspiranți la marile scene (nu numai români, pentru că așa ceva se întâmplă rar pe mapamond), dar și muzicieni români consacrați ca

Florin Ochescu, Mircea Florian, Cristi Gram și tot așa. Dintre cei opt tineri chitariști în concurs (jurizați de toți cei de mai sus!), s-au evidențiat (în această ordine) Damjan Pejcinovski (Macedonia), Dragomir Herendic „Dragianni” (Croatia) și Marius Pop (România), pe care nu numai eu (ba și profesorul organizator) l-am văzut aproape de primul loc. În fine, Marius e deja în circuitul competițiilor de gen și cu experiența acumulată îl va surclasa curând, sunt sigur, pe macedonean. De altfel, discul demo pe care mi l-a înmănat („First Step”, de lansat în curând) va produce

un pic de panică în Europa, cel puțin. Mi-e și frică să transcriu numele chitariștilor propuși pentru a treia ediție a acestei adevărate fiesta chitaristice. E clar că, dincolo de sprijinul Primăriei municipiului București și al Centrului Tradiției și Creației Populare București, Corrado va trebui să emită bilete cu preț, pentru că sigur nu va mai fi loc nici pe scenă, darămite în tribune...

Apoi, în 12 aprilie, la Sala Palatului a fost susținut al șaptelea concert din seria „Mozart Rocks!”, organizat de Constantin Teodorescu „Teo”, în parteneriat cu Ministerul Culturii

Eugen Ungureanu

FAVORIT
TELEVIZIUNEA CĂNTECELEI NOASTRE

In fiecare Vineri ora 18.00:
Star Musik cu Eugen Ungureanu
si reluare sambata
ora 10.00 dimineata

www.tvbucuresti.com

și Televiziunea Română (atenție la TVR 2 care a înregistrat tot!), în condiții deosebite (pentru că cel de anul trecut a fost ilustrat în emisiunea „Remix” cu selecțiuni): Cu sprijinul Pro-Bono al membrilor prestigioasei Orchestre a Filarmonicii „George Enescu” și a 12 rockeri (super) instrumentiști, s-a promovat strângerea de fonduri pentru sprijinirea unei inițiative la nivel european ce vine în ajutorul copiilor abuzați – e vorba de Asociația „Telefonul Copilului”. Iar în sală au fost circa 3500 de spectatori care au asistat la o nouă inițiativă de total-fusion (orchestrațiile noi aparținând de astă dată chitaristului Călin Grigoriu). Nume consacrate de proiect (Remus Carteleanu, Horea Crișovan) dar și unele mai noi (Cezar Popescu, Florin Demea, Claudiu Ursache, soliștii Nadine și Ioan „Gyuri” Pascu etc) au pus în scenă arii celebre din Mozart, Beethoven, Bach, Bizet, Orff... dar și din „Led Zeppelin”, „Pink Floyd”, „Nightwish” ș.a.

Ultima h-oră: Luna aceasta, echipa „Remix” va filma pentru TVR Internațional (emisiunea „Lumea și noi”) mai multe portrete de muzicieni stabiliți în Germania, mai greu de văzut chiar și la TVR Cultural, unde le e locul de atâția ani: Suzana Georgescu, Valentin Farcaș, Ladislau Herdina, Nicky Dorobanțu, Anca Vijan Graterol, Păunița Ionescu, Erlend Krauser, Petre Lordaché (deja confirmați). Prin urmare îi invit pe cei interesați să rămână pe recepție... (Foto: kiko loudimages.ro)

Stau na dzua tru livadi...

Octavian URSULESCU

Am mai spus-o, sunt nespuse de mândru de faptul că bunicul dinspre mamă, Cantili, era aromân venit de pe meleaguri albaneze (unde anul acesta va avea loc, la Moscopole, Congresul mondial al aromânilor).

Am prezentat una din edițiile Festivalului internațional al aromânilor, desfășurată la Eforie-Sud, și nu pot uita o scenă memorabilă de atunci: toată lumea în picioare, cântând emoționant imnul aromânilor ("Părinteasca dimândare/ Mi sprigiura cu foc mare..."), iar regretatul actor Nicu Constantin, machedon localnic, făcând același lucru cu mâna la inimă și cu lacrimi în ochi...Există în această comunitate (ei nu vor fi niciodată o minoritate, sunt români mai adevărați ca mulți alții!) o forță uluitoare a păstrării tradițiilor milenare, o solidaritate extraordinară, din care am avea de învățat cu toții. S-a văzut acest lucru din plin la marele spectacol de întâmpinare a primăverii, găzduit de Studioul de concerte al Radiodifuziunii. O sală arhiplină, cu mulți tineri, scena pavoazăată cu obiecte ținând în special de creșterea oilor, îndeletnicire

Elena Gheorghe

tradițională. Deschis de președintele Societății culturale aromâne, deputatul Costică Canacheu, spectacolul - prezentat în întregime în aromână - a fost unul alert, cu dansuri excepționale și cu cei mai apreciați artiști aromâni și nu numai (mama Elenei Gheorghe, de pildă, Mărioara Gheorghe, care a învățat de la soțul ei să cânte perfect în dialect, sau surorile Tănase, Bambi, despre care "consilierul meu de specialitate", Zoe Beca, mi-a spus că intonează și pronunță perfect). Numele cele mai cunoscute publicului larg au fost, așadar, Elena Gheorghe (și partenerul ei de pe un CD de succes, Gicu Coadă),

Mărioara Gheorghe, Bambi (Raluca și Denisa Tănase, care vor lansa în curând un album cu muzică aromânească), Diana Bișinicu (la rândul ei cu un recent CD editat de casa Big Man, care s-a aflat la dispoziția publicului, în foyer), formația Makidonia din Constanța. Personal, m-a impresionat evoluția și repertoriul grupului vocal masculin "Boatea (Vocea) Pindului", care n-a căutat nicidecum succesul conferit de piesele comerciale, ci a apelat la cântece din bătrâni, aduse la microfon cu voci minunate, mai ales dacă ținem seama că veteranul grupului are 80 de ani, iar media de vârstă este probabil peste 60! Jos pălăria pentru Stila Beca, Vasile Popa, Nicu Popescu, Nicu Beca, Tecu Bujdoveanu, Gica Bracea, Teia Budes, Iori Hagivreta, Stere Budes, Gica Dicea, Iancu Darlaiane, Iancu Mataranga!

Cântece cum ar fi "Picurar", "Stau na dzua tru livadi", "Ciudie lai ciudie", "Una veara mari, mari", "Tu bance fara timbari" ne-au încălzit inima, în timp ce frunzăream superba revistă "Arada".

Într-adevăr, cu aromânii suntem frați "di mumă și di tată"...

ROLLER SIS pe gheață

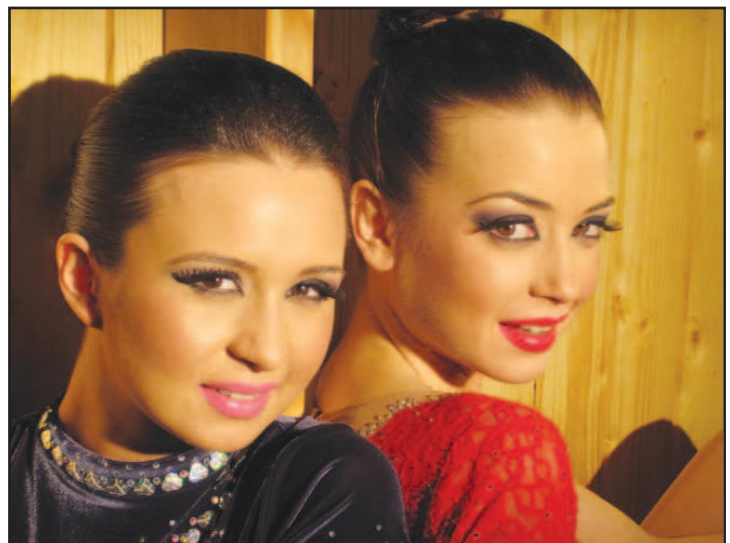
Dorin MANEA

Fetele de la ROLLER SIS, medaliante la numeroase concursuri de patinaj artistic, au avut parte de câteva experiențe demne de olimpiadă: patinoar la minus 20 grade, ore întregi de repetiții și muzică antrenantă. Și toate acestea nu s-au petrecut la Vancouver, ci la filmarea videoclipului piesei „You're A Place In My Heart”, noul single al celor două fete care anul trecut au debutat cu super hit-ul "Se Thelo".

Noul cântec este realizat de

Adi Sana, componentul grupului Akcent, cel care a semnat și single-ul anterior. Succesul piesei „Se Thelo”, care la aproape un an de la lansare este încă difuzat de radiouri, este evidențiat și de nominalizarea în cadrul categoriei Debut la premiile SRR.

Scenariul scoate în evidență calitățile de patinatoare ale fetelor. Filmarea a durat câteva ore iar toată echipa de producție a

patinat, încercând să surprindă cât mai bine figurile acrobatice ale fetelor.

PREA FRUMOASA LUNĂ MAI

Luna mai a fost, nu odată, motiv de inspirație pentru compozitorii și textierii români.

Într-UN CÂNTEC DE DOR a căutat LEAC DE DRAGOSTE, pe care să ni-l dăruiască nouă tuturor, a scris o SCRISOARE unor OCHI ALBAȘTRI și a fost convins că întotdeauna DUPĂ PLOAIE, vine mereu VREME BUNĂ. **PETRE FIRULESCU (2 mai 1920, Craiova).**

Cântăreț și compozitor, reprezentant de marcă ai tinerei generații, dar și un VISĂTOR, care ne dăruiește CLIPE minunate de IUBIRE, aducându-ne aminte de AMINTIRILE de altădată. **LAURENȚIU DUȚĂ (4 mai 1976, Constanța).**

Pe următorul aniversat îl putem așeza în galeria seniorilor muzicii ușoare. În miile de compoziții pe care le-a compus, a cântat la DOUĂ VIORI, PRIMUL GHIOCEL, PRIMA IUBIRE, dăruindu-ne O ZI SENINĂ dar și o SEARĂ DE TOAMNĂ. A elogiat LUMINA FLORILOR DE TEI, dar și ANUL NOU, care se grăbea să sosească. În anul 1996 S-A DUS CA VÂNTUL, lăsând în creația muzicală românească, un mare gol. **ELLY ROMAN (7 mai 1905, București, - 1996).**

Pe următorul sărbătorit îl putem scrie cu litere de aur în cartea de istorie a muzicii ușoare românești. Compozitor și cântăreț excepțional, în cei peste 40 de ani de activitate muzicală ne-a dăruit minunate șlagăre, pe care le ascultăm în FRUMOASELE DUMINICI, aduci când dezlegăm CUVINTE ÎNCRUCIȘATE, sau când facem o FOTOGRAFIE. În creațiile sale a elogiat

Marius Țicu

OAMENII, dar și PLANETA, COPIII dar și pe singura ființă care ne este alături în orice moment MAMA. Ne-a descris și o parte a vieții sale, într-o AUTOBIOGRAFIE MUZICALĂ – **MARIUS ȚICU (9 mai 1945, Timișoara).**

Romantic și sensibil, compozitor de referință al muzicii ușoare românești,

nouă, care îi iubim genul muzical, ne-a făcut o DEDICAȚIE însoțită de O FLOARE ÎNOURATĂ, promițându-ne GÂNDURI ȘI VISE. Pe parcursul DRUMULUI său muzical a avut cuvinte, dar mai ales melodii frumoase pentru fiecare. Astfel au fost elogiate

CERUL CURAT, alături de GÂNDURILE NOPTII, dar și CÂNTECUL MĂRII, LA MARGINE DE MARE - **JOLT KERESTELY (12 mai 1934 – comuna Siclod, județul Harghita).**

În cei 45 de ani de activitate ne-a adus **DANSUL DRAGOSTEI**, dar și **TINEREȚE** care **CÂNTĂ LUMII**. Compozitor, instrumentist, orchestrator, alături de el, ne-am bucurat că a venit primăvara, dar am și oftat atunci când fiecare dintre noi am spus măcar o dată în viață **PĂCAT CĂ VREMEA NU MAI VINE ÎNAPOI**. **MIRCEA DRĂGAN (20 mai 1945).**

Jolt Kerestely

Compozitor și remarcabil dirijor, a început în urmă cu 30 de ani să ne dăruiască **UN CÂNTEC TÂNĂR**, după care au urmat sute de **MELODII, MELODII**. Ne-a dat **CÂNTECE**, nouă **OAMENII** și ne-a spus **SĂ NU UITĂM** că **AMINTIRILE TRĂIESC**.

VIOREL GAVRILĂ (20 mai 1961, București).

Viorel Gavrilă

Ne-a dăruit **CÂNTECUL ANILOR NOȘTRI, ESTE UN OM**, care pe parcursul celor aproape 40 de decenii de activitate muzicală a compus **PENTRU OAMENI PE PĂMÂNT**, dar și pentru **TINERELE PRIMĂVERI**, făcându-ne de altfel **VESELI SĂ FIM**. A dăruit cu **BUCURIE** melodii pentru **UN**

COPII ÎN FAȚA POEZIEI, DUMITRU LUPU (25 mai 1952, Giurgiu)

În luna **DECEMBRE** ne încălzește sufletul cu **SPERANȚA** și ne arată un **DRUM ÎN VIAȚĂ**, printre **ARIPI DE ZĂPADĂ**. Ne oferă câte **UN CÂNTEC SCURT** cu **EMOȚII DE TOAMNĂ**. Atunci când dintr-o **ÎNTÂMPLARE SIMPLĂ, TRECEA UN OM**, i-a dedicat cu generozitatea caracteristică un **SONET**. **NICU ALIFANTIS (31 mai 1954, Brăila).**

Simona IANCU

Teatrul muzical ca teatru total

Sorina CREANGĂ

Ca gen în care libretul, muzica, textele cântecelor, coregrafia, arta actorului, interpretarea muzicală, scenografia, costumele, luminile și regia participă la realizarea spectacolului, teatrul muzical este, în cel mai autentic înțeles, un teatru total. Fiecare din componentele care contribuie la alcătuirea spectacolului are un rol precis ce trebuie îndeplinit cu măiestrie pentru a adăuga un plus de strălucire întregului.

Într-un musical libretul este esențial. El reprezintă baza, fundamentul pe care se clădește totul.

Libretul este pus în valoare în primul rând de muzică. Ea deține rolul primordial în a conferi expresivitate cuvintelor, în a le dezvălui sensul și a conota mesajul sau ideea principală a libretului cu semnificații ce țin de trăirile emoționale, ideatice. În general, prologul unui musical expune dintru început cadrul, atmosfera și caracterul întregului show ce urmează să se deruleze în fața spectatorilor.

Alături de muzică, dansul deține un rol foarte important în teatrul muzical. Dansul este un limbaj universal. Simțămintele și dispozițiile de spirit ale

poate exprima mai bine, spre exemplu, deplinătatea iubirii, decât dansul celor doi protagoniști ce aparțin unor tabere rivale, Toni și Maria, din musicalul „West Side Story” (muzica Leonard Bernstein), la prima lor întâlnire de la bal?! Frumusețea mișcărilor, delicatețea gesturilor, întreaga lor atitudine și forma coregrafică concentrează împreună, într-un tot armonios, însăși esența iubirii.

Concluzionând, trebuie remarcat faptul că dansul, cântecul și mișcarea scenică într-un musical nu dețin doar rolul de a sublinia secvența dramatică, ci devin însăși esența ei, scopul ei, forma *sui-generis* de exprimare a unei idei general umane și, totodată, modalitatea prin care acea idee își poate dezvălui cele mai subtile nuanțe emoționale. De aceea interpretarea muzicală și coregrafică într-un musical nu este un lucru tocmai ușor, presupunând pe lângă desăvârșite calități auditive, intonaționale și motrice, și un har cu totul special în interpretarea cântecelor, multă plasticitate corporală, inteligență artistică, pregătire culturală, filosofică, psihologică și, nu în ultimul rând, meșteșugul de a combina perfect toate aceste elemente, în așa fel încât mesajul artistic să ajungă la spectator în toată complexitatea sa.

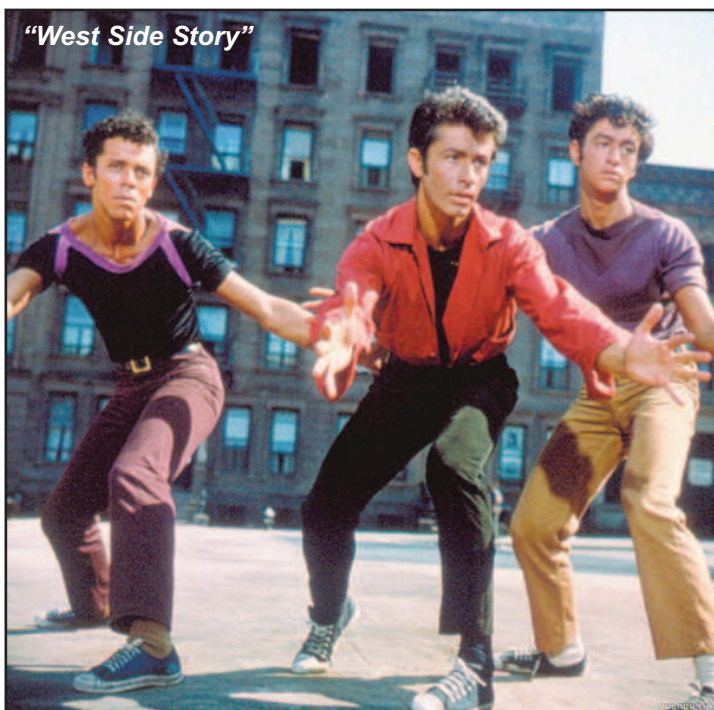
Aspirând spre un teatru total, teatrul muzical acordă a importanță deosebită și spațiului de desfășurare a dramei, scenografiei, costumelor și jocului de lumini. Ca și muzica și coregrafia, scopul tuturor acestor elemente este de a servi libretul.

Scenografia într-un musical trebuie să asigure fluența trecerii de la o scenă la alta, de la un act la altul. Și ea, la rândul ei, se supune muzicii care creează mișcarea, ritmul și atmosfera întregului spectacol. Prologul musicalului „West Side Story”, spre exemplu, nu se poate desfășura decât într-un decor în care predomină liniile drepte, înalte, verticale, care sugerează forță, energie, mișcare. Alături de culoarea cenușie care domină fundalul și de zidul care traversează scena, verticalitatea liniilor susține încă din prolog tema centrală a spectacolului, și anume lupta dintre două bande rivale.

Decorurile într-un musical nu reprezintă doar un simplu fundal, ci însăși esența de ordin vizual a lumii prezentate pe scenă.

Teatrul muzical reușește să creeze revelația totală a unui aspect de viață și să dea spectatorului certitudinea și satisfacția că viața este, pe cât de stranie, pe atât de frumoasă în infinitele ei manifestări. Chiar dacă spectacolul nu se termină cu un happy-end, ca în cazul musicalurilor „West Side Story”, „Man of La Mancha”, muzica Mitch Leigh, „Sweet Charity”, muzica Cy Coleman, sau „Jesus Christ Superstar”, muzica Andrew Lloyd Weber, pentru a da doar câteva exemple, durerea și suferința din aceste musicaluri sunt mântuite prin haina artistică pe care o îmbracă și care ne insuflă speranța că în viitor ele se vor transforma în bucurie și încântare.

Ca teatru total, menirea teatrului muzical este de a afirma și a confirma viața în plenitudinea ei.

evreilor ruși prezentate în musicalul „Fiddler on the Roof” (muzica Jerry Bock) spre exemplu, pot fi înțelese de orice om din lume, deoarece ele sunt exprimate în limbajul universal al muzicii și dansului. Așa cum cântecul înlocuiește dialogul vorbit, fiind mult mai bogat în nuanțe și posibilități expresive, tot astfel dansul poate înlocui mesajul verbal, exprimând prin întregul ansamblu de mișcări coregrafice subtilitățile ideatice ale momentului prezentat. Ce

Caritabile- Umanitare

Cântec pentru Haiti.

Primăria Capitalei și Consiliul General al Municipiului București prin ArCuB - Centrul de Proiecte Culturale s-au alăturat acțiunilor de strângere de fonduri demarate la nivel global pentru ajutorarea victimelor devastatorului cutremur înregistrat în Haiti în luna ianuarie și au organizat un concert caritabil la Sala Palatului. Au cântat pentru Haiti: Loredana, Voltaj, Direcția 5, Proconsul și Bere Gratis. Suma încasată din vânzarea biletelor în valoare de 130 lei, 110 lei, 80 lei și 50 lei va fi donată UNICEF România pentru a salva viețile copiilor din Haiti și pentru a le acorda îngrijiri de urgență, hrană, adăpost și protecție.

MOZART ROCKS: concerte la care se cântă partituri clasice cu orchestra simfonică completă, dar având ca instrument solist chitara electrică. Se cântă partituri clasice, dar și câteva piese moderne, Pink Floyd, Queen, etc. Până acum s-au organizat la Brăila, Timișoara cu filarmonica „Banatul” și de două ori în București, la Sala Radio în 2008 și la Sala Palatului în 2009, ultimele dăți cu Orchestra Națională Radio.

neguvernamentală, non-profit, al cărei scop este acela de a proteja copiii împotriva oricărei încercări de încălcare a drepturilor lor, împotriva oricărei forme de abuz, oferind

tumoare cerebrală canceroasă (Glioblastom), iată că Mihai și Mika, cei doi membri ai trupei Montuga, s-au implicat într-o nouă campanie umanitară: un concert caritabil la Sala Tineretului din Brăila, eveniment organizat de CoolDude în vederea strângerii de fonduri pentru a-l ajuta pe Eugen, un tânăr de 27 de ani care suferă de atrofie musculară spinală Kugelberg-Welander. Artiștii contactați au fost colegii Neylini și Sophia, Deepcentral, Inna, Play

Horia Brenciu

and Win. Este nevoie de o a doua intervenție chirurgicală, de un nou transplant. Iar suma este uriașă pentru posibilitățile lui: 24.000 de dolari.

Deși a lansat un nou single împreună cu Jay Ko intitulat „One” și promovarea acestuia îi ocupă mare parte din timp, Anya se implică și în campanii umanitare, artista MediaPro Music fiind și gazda spectacolului susținut de Event Bazar. Campania constă într-un eveniment umanitar organizat în vederea strângerii de fonduri pentru a-l ajuta pe Niculae Ionescu, art director care a lucrat toată viața lui în presă. Are 37 de ani și în urmă cu puțin timp a aflat că suferă de leucemie acută mieloblastică și doar o intervenție medicală în Italia care costă 100.000 de euro îl poate ajuta să se întoarcă sănătos acasă.

Horia Brenciu a susținut un concert caritabil în vederea strângerii de fonduri pentru a ajuta persoanele ce suferă de sindromul Down. Evenimentul se intitulează „A Little Help For My Friends” și a avut loc la Club Envy. Accesul s-a făcut contra sumei de 50 RON, toate încasările fiind donate Asociației Up Down București. Așa cum și-a obișnuit publicul, Horia Brenciu a susținut recitalul împreună cu HB Orchestra.

Dorin MANEA

Iată că a avut în luna aprilie al VII-lea concert, tot la Sala Palatului. De data asta un concert de caritate, în beneficiul unei asociații numite „Telefonul Copilului” - o organizație

asistență gratuită prin intermediul liniei telefonice 116 111.

După ce au cântat alături de Florin Chilian și trupa Vama pentru a ajuta o tânără de 20 de ani cu

Flash intern

Mihai ANTON

După ce a impresionat piața muzicală cu videoclipul piesei "Take the lead", **XONIA** a lansat noul ei single "My Beautiful One". Piesa a fost compusă și orchestrată de George Calin, jumătatea Deepcentral.

PAULA SELING declara în preajma sărbătorilor pascale: "Mi-am dorit foarte mult ca, de Paște, să vă pot oferi un album de suflet, un album de Căntece Sfinte și de Pricesne. L-am

înregistrat, o parte, de-a lungul timpului, cu ajutorul lui Călin Ionce, și am reușit să îl definitivez cu ajutorul lui Sergiu Tuhutiu, care a muncit cu tot sufletul pentru a-l termina și pentru a fi definitivat în Săptămâna Sfântă." Albumul este disponibil gratuit în format digital și îl puteți descărca de pe www.paulaseling.ro. Foto credits: Radu Bucura

Annamari Dancs

ANNAMARI DANCS, timp de două săptămâni, a susținut 5 spectacole în Toronto și Calgary. "Repertoriul meu conține un amalgam de genuri (de la operetă la pop) și a reușit să pună în mișcare toată sala. Am simțit bucuria din suflete lor, iar pentru un artist acest lucru înseamnă totul! Cei aproape 300 de spectatori din primul popas al turneului canadian (**Brandfort**) s-au bucurat și de prezența formației **Hungarya** (alături de care Annamari și-a reamintit de debuturile "folclorice" ale carierei ei). La cel de al doilea spectacol (**Windsor**), în public se aflau și locuitorii din învecinata metropolă americană Detroit.

SARMALELE RECI, adică Zoltan Andras, Emil Viciu, Gabriel Drăgan, Mircea Laszlo Horvath și Dan Georgescu aniversează 16 ani de muzică bună. Sarmalele Reci au demonstrat că au rămas în lista bucatelor tradiționale specialitatea cea mai îndrăgită a românilor. Artiștii au pregătit un concert extraordinar, în care se prezintă (în premieră) în ambele fațete: acustic și electric.

Așa cum a promis încă din momentul în care a acceptat funcția de consilier de finanțe, **DAN BITTMAN** și-a donat toate salariile pe care le-a primit până în momentul de față unor familii care aveau mare nevoie de ajutor. Artistul MediaPro Music a donat toți banii câștigați în primele trei luni de când lucrează la Ministerul de Finanțe. Astfel, primul a fost pentru operația unui copil, în Germania, copil care provine dintr-o familie defavorizată, al doilea unei fete care a intrat cu nota maximă la Conservator, la pian, în Italia, iar mama ei suferea de un handicap și nu o putea întreține, iar al treilea unor frați care învață bine, orfani de părinți, crescuți de o mătușă și ea bolnavă de cancer.

DJ RYNNO & SYLVIA, cei doi care au introdus

ritmul de club la radio odată cu lansarea piesei Feel, au un noul single. Piesa se numește **STEREO** și deși poartă amprenta inconfundabilă DJ RYNNO & SYLVIA, este altceva: ritmul este mai alert, iar vocea Sylviei sună mai provocatoare ca oricând.

După ce anul trecut single-ul "Burning Love" a "incendiat" topurile muzicale fiind cea mai difuzată piesă românească, **CONNECT-R** revine cu o noua piesă de club, o colaborare cu Chris Mayer - "Still". S-a filmat videoclipul piesei cu aceeași echipă cu care s-a realizat și videoclipul piesei Burning Love: Ciprian Florea & Lulu Hillerin. Videoclipul este unul de imagine.

În cea frumoasă sală de LIVE din Buzău, **T'ESSENCE**, afișul **BALKANIC ZEPPELIN** a reunit o parte dintre artiștii care au făcut să se scrie atât de mult și de "multe" după apariția de la STUFSTOCK 2009: **MIKE GODOROJA & BLUE SPIRIT**, alături de **MARIUS MIHALACHE**, împreună cu ansamblul de muzică veche românească **TREI PARALE**. Iar la Tg. Jiu, la Casa de Cultură a Sindicatelor - poezie și blues. Spectacolul **BLUES POEMS** a umplut sala până la refuz, în sală și pe scenă erau -2 grade, dar **MIKE GODOROJA** și **DAN MIRCEA CIPARIU** au incendiat sală până la urmă!...

LILIANA ȘTEFAN, producătoarea seriei **Cutiuța Muzicală**, lansează un nou concept, în premieră absolută în România - Muzica Personalizată pentru Copii - "Copilul tău este vedeta!". Personalizarea este făcută atât la nivel grafic, cât și sonor: numele fiecărui copil se află pe copertă, iar în timpul melodiilor interpreta se adresează personal fiecărui copil în parte. Alina Chinie, alias "Veverița roșcată" de la Happy Hour, a făcut un tur de forță și a interpretat fiecare melodie în parte, pentru peste 550 de nume proprii. Poți descărca un CD personalizat cu orice nume dorești de pe site-ul www.mysong.ro

Paula Seling

O nouă formație: **MONO JACKS**, adică Doru Trăscău, Dorian Cazacu, Florentin Vasile, Hasan Nabulsi. Trupa a fost formată de Doru la sfârșitul anului 2008. Au devenit în scurt timp o voce distinctă pe scena muzicii alternative. Primele lor înregistrări de studio sunt prezente prin single-ul de debut al trupei, **Maria**.

LOREDANA a fost invitată la CNN într-un material extins despre Revoluție, un raport amănunțit din toate domeniile despre evenimentele din decembrie '89. Artistă MediaPro Music a fost aleasă ca exponent al muzicii ușoare românești și vorbește despre ce înseamnă să fii artist înainte de căderea comunismului, cum a fost să fie interzisă de mass-media acelei perioade, despre ce a însemnat pentru ea un atât de mare succes cu milioane de discuri vândute încă din adolescență, cum a evoluat industria muzicală după evenimentele din decembrie '89, dar și despre ce presupune să fii artist în România în ziua de astăzi.

Mondo pop

Mihai ANTON

Sophie Ellis-Bextor a lansat noul său single, **Bittersweet**, o piesă captivantă, cu influențe synthpop ale anilor '80, al doilea lansat în urma colaborării cu **Freemasons**, producătorii englezi din Brighton, după mega succesul **Heartbreak (Make Me A Dancer)**. Albumul lui **Sophie** se va lansa în această vară. Artista a compus marea majoritate a cântecelor de pe acest disc.

Toni Braxton revine pe scena muzicală internațională cu un nou album – **Pulse** – lansat pe 10 mai. Artista a avut în 2008 probleme medicale, fiind diagnosticată cu pericardită. Noul său album este, după spusele cântăreței, sexi, ușor și o reprezintă. Primul single este "Yesterday" fiind un featuring cu **Trey Songz**.

Al Di Meola, unul dintre cei mai apreciați chitariști de jazz ai tuturor timpurilor va concerta pe 25 mai la Sala Palatului, alături de grupul **New World Sinfonia**. **Al Di Meola** este absolventul prestigioasei

Al Di Meola

școli **Berklee College of Music** din Boston, o adevărată "pepinieră" de genii jazz. **Al Di Meola** a creat un nou stil de jazz instrumental contemporan, care pendulează între muzica și cultura internațională cu jazz, acest mix fiind brodat cu ritmuri de latino și fusion. Chitaristul s-a clasat de patru ori în topul celor mai buni chitariști de jazz.

Scissor Sisters lansează cel de-al treilea album din carieră, **Night Work**, un album dinamic, cu ritmuri de dans amețitoare. Considerată una dintre marile trupe a ultimilor zece ani, **Scissor Sisters** a petrecut mult timp în studiouri și sunt acum gata să continue succesul fenomenal înregistrat de albumul **Ta-Dah**. 2006, care a înregistrat vânzări de 1,4 milioane de unități doar în Marea Britanie și a lansat un single de number 1 - **I Don't Feel Like Dancin'**.

Cesaria Evora, celebra cântăreață din Insulele Capului Verde, revine pentru a cincea oară în România la Arenele Romane din București. Spectacolul face parte din turneul de promovare a celui mai recent album al artistei "Nha Sentimento". Lansat în 2009, discul cuprinde 14 piese emoționante, cu teme profunde, în care bucuria de a trăi învinge tristețea și regretul. În vârstă de 68 de ani, Evora este supranumită și "Diva descultă", apărând pe scenă în picioarele goale, în semn de solidaritate cu femeile și copiii săraci din țara sa. Este cea mai cunoscută cântăreață de "morna" – un blues specific Insulelor Capului Verde.

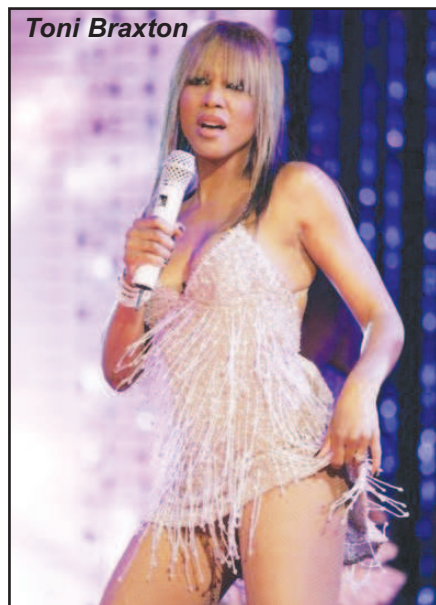
Gotan Project revin pentru a treia oară în România pe 25 iunie pentru un concert la Sala Palatului, din București. Spectacolul face parte din turneul de promovare a noului album **Tango 3.0**. Discul a avut parte de colaborări extraordinare.

Stone Temple Pilots, una dintre cele mai apreciate trupe americane de rock, a apărut pe coperta prestigioasei reviste **Billboard**. Formația vorbește despre lansarea celui mai nou album – **Stone Temple Pilots** - de pe 25 mai.

Legendarul muzician Neil Young a anunțat că va pleca în turneul **Twisted Road** pe 18 mai. Artistul va fi singur pe scenă în aceste concerte și că va cânta atât piese consacrate cât și piese noi, neînregistrate până în acest moment. **Legenda folk Bert Jansch** va cânta în deschiderea concertelor sale. Turneul se va încheia pe 8 iunie

Marcel Avram și D&D East Entertainment au anunțat trupele confirmate pentru **Festivalul Sonisphere**. Evenimentul are loc la **Romexpo** în perioada **25-27 iunie**. **Vineri, 25.06: Manowar – Volbeat. Sâmbătă, 26.06- Metallica – Slayer – Megadeth – Anthrax – Heaven And Hell Duminică, 27.06: Rammstein – Alice In Chains – Stone Sour – Mastodon. La Romexpo încap 45.000 de oameni. Pentru prima dată în istorie – a doua zi de festival aduce pe aceeași scenă 4 nume reprezentative ale genului heavy-metal: Metallica, Slayer, Megadeth și Anthrax.** **Lars Ulrich (Metallica):** „Cine ar fi crezut că după 25 de ani de la formare, cele 4 grupuri reprezentative pentru genul thrash metal nu numai că vor fi mai populare ca niciodată, dar vor și cânta împreună!”.

GORILLAZ – PLASTIC BEACH. A fost numit "cel de-al treilea album consecutiv excelent" (**Rolling Stone**), este primul album **Gorillaz** produs de artiștii

Toni Braxton

înșiși și are ca invitați o serie de muzicieni de marcă precum **Snoop Dogg, Bobby Womack, Lou Reed, Mick Jones și Paul Simononi**. Primul single – **Stylo** (feat. **Bobby Womack and Mos Def**) - s-a bucurat deja de un mare succes, avându-l ca guest star în videoclip pe **Bruce Willis**. Cel de-al doilea single, **Superfast Jellyfish**, este ales special pentru a marca lumea virtuală creată în

Plastic Beach – lume accesibilă prin intermediul jocului de pe site-ul www.gorillaz.com.

Elena Moroșanu

“Prin textele în limba engleză create de Elena Moroșanu, prin maniera improvizatorică de excepție în care vocalista, compozitoarea și creatoarea de texte a interpretat teme marilor compozitori universali (Beethoven, Enescu, etc.), am reușit să aducem pe înțelesul mai multor categorii de public valori muzicale universale și perene”

Spiritul universal al celui mai important muzician român din toate timpurile, George Enescu, își continuă „misiunea” de a crea unitate în diversitate.

După prima ediție în care jazzul a fost parte constitutivă a „întregului muzical” în festivalul ce

poartă numele genialului muzician român, liceul „George Enescu” a realizat o premieră în cadrul învățământului muzical de specialitate din România.

Pe 11 martie 2010, la Centrul Național de Artă “Tinerimea Română” a avut loc lansarea primului CD de jazz produs de Florin Răducanu Art Factory Project în colaborare cu Liceul de Muzică „George Enescu”, reprezentat de directorul Horia Sabin Drăgoi.

CD-ul o are protagonistă pe Elena Moroșanu, un „fenomen muzical” cu un timbru vocal „solar” ce exprimă strălucirea unui briliant în structura căruia nu se regăsesc impurități materiale (iste) sau vulgare. Reprezintă o sinteză a marilor vocaliste de jazz americane (Ella Fitzgerald, Sarah Vaughan,

Dinah Washington, Stacey Kent, Diana Krall) preluând din maniera improvizatorică a marilor pianiști Bill Evans sau Keith Jarrett (după cum se destăinuie ea...). Datorită talentului de excepție, Elena și-a creat un stil original, adoptând o manieră nonvulgară și nonagresivă în demersul artistic. Inteligența scriitoare de care dispune a ajutat-o să dobândească un discernământ estetic de înalt nivel, capacitățile de sintetizare și redare originală atingând o viteză de procesare uluitoare în travaliul improvizatoric.

La doar 19 ani, Elena Moroșanu are un palmares bogat din care amintim : Premiul pentru cea mai bună vocalistă de jazz – Sibiu 2009; participări la festivaluri precum Sibiu Jazz Festival cu saxofonistul Jasper Blom (Olanda) și subsemnatul; participare în cadrul festivalului „George Enescu” 2009 în Seria de concerte Teme clasice în prelucrări de jazz, are un CD de jazz personal și urmează să apară pe albumul realizat de Florin Răducanu & Classical Trubadures Orchestra, din componența căreia (16 muzicieni) îl amintim pe saxofonistul Garbis Dedeian; turnee realizate în Grecia, Rusia, Ucraina, etc.

Datorită activității din anul 2009, Elena Moroșanu a primit – în cadrul Galei Premiilor de Jazz pe anul 2009 – Premiul “Revelația Anului”.

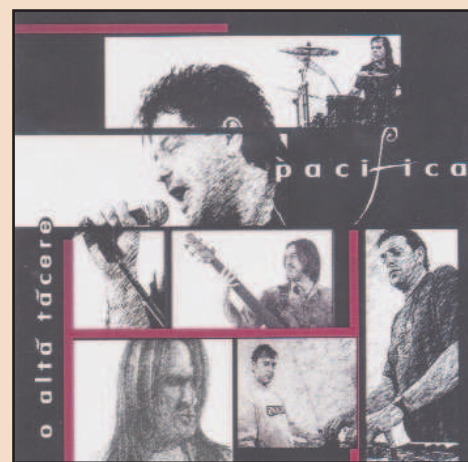
Pe CD putem asculta teme precum cea din Sonata Patetique, partea a II-a de L.W. Beethoven și un fragment din Toccată pentru pian în Re de George Enescu în aranjamente de jazz, pe care le-am realizat special pentru proiectul prezentat în festivalul „Enescu” ediția 2009. Prin textele în limba engleză create de Elena Moroșanu și prin maniera improvizatorică de excepție în care vocalista, compozitoarea și creatoarea de texte a interpretat teme marilor compozitori universali, am reușit să aducem pe înțelesul mai multor categorii de public valori muzicale universale și perene.

Menționez că pe acest CD am reprodus doar două momente din concertul pe care l-am susținut în luna septembrie 2009 în cadrul festivalului „George Enescu” sub titulatura Florin Răducanu & Classical Trubadures Orchestra, versiunea completă a concertului urmând a face subiectul unui CD al subsemnatului ce va cuprinde: Scherzo 2 de F. Chopin (improvizație pe un frag), Jazz Fuga pentru Big band (compoziție și aranjament propriu), Sonata “Pathetique” de L.W. Beethoven – p. I, II, III (aranjament propriu pentru big band și voce feminină) Toccată în Re de G. Enescu (aranjament propriu pentru 4 saxofoane și voce feminină).

Recomand spre audiție acest CD și invit la atenție sporită la fenomenul muzical Elena Moroșanu, la ceea ce aduce nou o astfel de “entitate artistică” atât în jazzul din România cât și în muzică la modul general. (Florin RĂDUCANU)

Pacifica: „O altă tăcere”

Am descoperit cu plăcere acest album al unei formații pe care o cunoașteți foarte bine din emisiunile TV (Divertis) și din

concertele alături de Ioan Gyuri Pascu, dar care abia aici își dezvăluie adevăratul potențial. Un pop-rock solid, în buna tradiție a genului, titluri care te ung la inimă: „O altă tăcere” (având ca bonus și

CRIZANTEMA DE ARGINT

Marin VOICAN-GHIOROIU

Am fost întâmpinați pe peronul gării de către minunatul om de omenie, maestrul LEONID GORCEAC, director-adjunct al Direcției Cultură a municipiului Chișinău și director al Festivalului „Crizantema de Argint” – ediția a XVIII-a, care ne-a dat amănunte despre programul festivalului: repetiții cu Orchestra „FOLCLOR” - condusă de ilustrul dirijor **Petre Neamțu**, artist al poporului, zilele de concurs la teatrul MIHAI EMINESCU.

Ce-aș putea să afirm despre organizarea ireproșabilă a Festivalului „CRIZANTEMA DE ARGINT” ... în afara cuvintelor de înaltă prețuire pentru acest colectiv de oameni care s-a străduit, cu trup și suflet, ca tot spectatorul, ascultătorul posturilor de radio, cât și telespectatorii să aibă câteva seri de neuitat.

Aș dori să arăt înaltul grad de profesionalism al Orchestrei „FOLCLOR” care, sub bagheta unui mare erudit – dirijorul Petre Neamțu, a sunat impecabil, iar toți concurenții s-au bucurat de-o atenție deosebită atât în timpul repetițiilor cât și în seriile de concurs la secțiunea creație și interpretare.

Juriul, sub patronajul remarcabilului solist de operă, baritonul MIHAI MUNTEANU – artist al poporului, n-a avut o misiune ușoară în acordarea premiilor, ca dovadă că locurile I și II au avut pe aceeași treaptă doi laureați.

Am să încep cu tânăra NATALIA TANASIICIUC care și-a adjudecat Trofeul Festivalului, o viitoare solistă care va face cinste muzicii românești,

R. Anghelescu

căreia îi prevăd o carieră frumoasă, cât și celorlalți care s-au impus în acest gen muzical: locul I VITALIE DUMITRU MĂLAI și BOGDAN PETRU HRESTIC, pe locul II RODICA BUHNĂ și STELUȚA MITRIUC, iar locul III RODICA ANGHELESCU din București, care a cântat „Primăvara a sosit”, muzica Nelu Danielescu (din repertoriul Ioanei Radu) și romanța „Glastra albastră”, versuri și muzică Marin Voican-Ghioroiu. Reprezentanta României a dovedit că stăpânește atât stilul *românței de altădată* – cântată ca la ea acasă (cu voce naturală de piept, gen Ioana Radu) cât și interpretarea acestui cântec de mare rafinament, folosind cu măiestrie vocea de cap pentru a da colorit și sevă înnoitoare în acest domeniu.

Secțiunea *creație* a fost în prima seară, dând farmec acestei ediții, căci *surioara* mai mică a „CRIZANTEMEI DE AUR” – prințesa „CRIZANTEMA DE ARGINT” și-a trecut majoratul în aplauzele frenetice ale unui public entuziast: CONSTANTIN BARANOVSKI, cu romanța „Pe urmele copilăriei” versuri Galina Furdui, **locul I**; romanța „Nici o dragoste nu-i trecătoare”, muzica SVETLANA BADRAJAN, versuri Ianoș Țurcanu – **premiul al II-lea** (romanțe cântate de **Cristina Pintilie**, o cântăreață carismatică, a cărei voce a sunat duos, cu modulații de-o rară frumusețe).

În final, **pe locul III**, „De ce-mi mai numeri anii”, compozitor Petre Frecăuțeanu, versuri Veronica Micle (muza poetului fără de pereche, voievodul Limbii Românești – MIHAI EMINESCU, părinte drag care ne-a privit din lumea celestă, și a fost alături de noi în fiecare seară în palatul care-i poartă numele).

video-clipul), „Vei fi din nou cu mine”, „La farmacie”, „Alexandra”, „Am să aștept”, „Dragostea mea” – aparținând membrilor formației, cu excepția „farmaciei”, preluate de la Goran Bregovici. Componenta formației **Pacifica**: Leo Iorga – chitare, vocal, Vlady Cnejevici – claviaturi-vocal, Adi Alani – idem, Lacke Mihăilescu – bas, Cristi Iorga – baterie, percuție, vocal. Imprimat în studioul **Taboo Music** din Arad cu Cosmin Lupan la pupitru; mastering – Miță Breazu; orchestrații – Pacifica; producător – ProArte Productions (indicații care, din păcate, lipsesc total de pe alte CD-uri, ceea ce nu este permis).

Constantin: „Romance og Classic”

Chiar dacă în țara de adopție, Danemarca, unde a emigrat de multă vreme împreună cu soția sa, cunoscuta cântăreață Eva Kiss, este cunoscut în egală măsură ca pianist și chitarist, Constantin Radu este înainte de toate un apreciat trompetist. În această postură a lansat în Danemarca acest CD pe care interpretează admirabil teme muzicale celebre, de la *Adagio* de Albinoni, *Nocturna* de Chopin, *Serenada* și *Ave Maria* de Schubert până la lucrări de Mozart, Mascagni, Gounod. Nu lipsesc compozițiile proprii, dar și cântece

semnate Lennon-McCartney (*And I Love Her*) sau Nini Rosso (cum putea lipsi din colecția unui trompetist celebrul *Il silenzio?*). Înregistrări realizate la Rakiss Studio, remix și masterizare la Vinthermusic Studio, producător și orchestrații Constantin Radu, coproducător fiind Eva Kiss, alături de Poul Vinther.

Vedete la Cupa „OASIS” VIP&Media

Dinu ASMARANDEI

Jurnaliștii au avut ocazia sa facă „echipă” la fotbal cu cele mai îndrăgite vedete – **ADRIAN ENACHE, AURELIAN TEMIȘAN, KAMARA și ANDREI ȘTEFĂNESCU** de la **ALB NEGRU, NATALIA GUBERNA, DOINA IGNAT, VICTOR YILA** sau **CARMEN PLEȘEA**

Clubul „OASIS” Sport&Leisure, situat într-un decor de vis pe malul Lacului Băneasa, a găzduit Ediția I a Cupei „OASIS” VIP&MEDIA la minifotbal.

La turneul care s-a desfășurat de-a lungul unei zile întregi au participat echipe mixte alcătuite din reprezentanți din show-biz, sport, muzică, teatru, jurnaliști (presa scrisă, radio, TV) și reprezentanți ai băncilor. Alegerea componenței echipelor s-a făcut prin tragere la sorți, regulament acceptat și de membrii Naționalei de Fotbal a Artiștilor care au acceptat să se lase în voia...sortilor, echilibrând astfel competiția extrem de disputată.

Au ținut să fie prezenți la acest eveniment Adrian Enache susținut pe teren de vedeta TVR Iuliana Marciuc și de David, băiețelul lor, Aurelian Temișan, Ghedi Kamara și Andrei Ștefănescu de la „ALB NEGRU”, Doina Ignat (multiplă campioană olimpică la canotaj), Florentin Marinescu – Președintele F.R.de Arte Marțiale, Eva Kiss și Radu Constantin (sosiți în țară de la Copenhaga, unde sunt stabiliți, ei au fost însoțiți de nașii lor, Livia și Vali Gauzin), Deea și Dinu Maxer,

Echipa artiștilor

interpreta Marinela Pârvu și Marius Ioniță, Adrian Robu, Paul Gheorghe, managerul și coregraful Trupeii de Breakdance și Street Dance „TROUBLE”, care a susținut și un recital incendiar și Natalia Guberna, actorul Victor Yila, Carmen Pleșea (KAO Fashion), Oana Lis, Richie

(trupa „Kartel”), Gazi Demirel (poet, cântăreț, producător și moderator al emisiunii “FOTOLIUL ROȘU” - OTV) și nu în ultimul rând Valeriu Argăseală, președintele clubului STEAUA care a înmănat Cupele și Trofeele câștigătorilor. Marea majoritate a vedetelor a jucat în meciurile Cupei „OASIS” LOVE=FOOTBALL VIP&Media.

Pe lângă Cupe, Medalii, Diplome și cadouri, câștigătorii au primit, din partea organizatorului și

REVISTĂ LUNARĂ EDITATĂ DE EDITURA MUZICALĂ CU
SPRIJINUL UCMR-ADA DIN FONDUL SOCIAL CULTURAL
ȘI ÎN COLABORARE CU U.N.M.B.

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Director: Costin ASLAM

Redactori:

Mihai COSMA

Octavian URSULESCU

Editorialist: Liviu DĂNCEANU

Semnează în acest număr:

Adriana BERA, Dan BUCIU, Corina BURA,

Viorel COSMA, Norela Viviana COSTEA,

Constanța CRISTESCU,

Marcel FRANDEȘ, Oana GEORGESCU,

Doru IONESCU, Florian LUNGU, Carmen MANEA,

Doina MOGA, Despina PETECL-THEODORU,

Valentina ȘANDU-DEDIU,

Lelia ȘERBĂNESCU-RĂDULESCU, Eugen TODEA,

Florin-Silviu URSULESCU

Pentru ediția electronică vezi: www.ucmr.org.ro

Adresa redacției: București, Calea Victoriei 141, sect.1,
010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67

E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - ERICOM PRINT SRL

TEL: 021-242.30.32

ISSN: 1220-742x

O. Lis, Deea și Dinu Maxer

managerului Marius Georgescu, câte un abonament gratuit pe 1 lună la piscina Clubului „OASIS” Sport&Leisure, iar ocupanții locului II, câte 1 cină pentru 2 persoane la Restaurantul Clubului. Cu această ocazie a avut loc și tragerea la sorți pentru competiția adresată reprezentanților din domeniul bancar (CEC Bank, BANCPOST, ING Bank, BANK of CYPRUS, BCR, PIRAEUS Bank, BRD Société Générale, Banca Transilvania, RAIFFEISEN Bank și VOLKSBANK) ce vor participa la TURNEUL Ediției I a Cupei “OASIS” la Minifotbal. (Foto: **Alexandru Păun**)